

UNIVERZA V MARIBORU
FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za pedagogiko

DIPLOMSKO DELO

SANJA ZRIM

MARIBOR, 2015

UNIVERZA V MARIBORU
FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za pedagogiko

Diplomsko delo

SVETOVANJE V IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH

Graduation thesis

COUNSELLING IN ADULT EDUCATION

Mentorica:

izr. prof. dr. Marija Javornik Krečič

Kandidatka:

Sanja Zrim

Maribor, 2015

Lektorica: Slavica Brunec, prof. slovenščine

Prevajalka: Suzana Mojzer, prof. angleščine in zgodovine

ZAHVALA

Za vso pomoč, nasvete in dobro sodelovanje se zahvaljujem svoji mentorici izr. prof. dr. Mariji Javornik Krečič.

Zahvalo izrekam tudi izr. prof. dr. Branki Čagran za pomoč in nasvete glede metodoloških vprašanj.

Prav tako se zahvaljujem ga. Alenki Sagadin Mlinarič iz Andragoškega zavoda Maribor in g. Alojzu Sraka iz svetovalnega središča Murska Sobota za posredovanje anket.

Hvala moji družini in Alešu, ki so mi ves čas študija stali ob strani, me spodbujali in mi pomagali na poti do cilja.

Univerza v Mariboru

Filozofska fakulteta

Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija

IZJAVA

Podpisani-a Sanja Zrim, rojen-a 27. 08. 1988, študent-ka Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, smer pedagogika in sociologija, izjavljam, da je diplomsko delo z naslovom Svetovanje v izobraževanju odraslih pri mentorju-iciizr. prof. dr. Mariji Javornik Krečič, avtorsko delo.

V diplomskem delu so uporabljeni viri in literatura korektno navedeni; teksti niso prepisani brez navedbe avtorjev.

Kraj, Maribor

Datum, 5. 02. 2015

(podpis študenta-ke)

UNIVERZA V MARIBORU

Filozofska fakulteta

IZJAVA O ISTOVETNOSTI TISKANE IN ELEKTRONSKE VERZIJE ZAKLJUČNEGA
DELA IN OBJAVI OSEBNIH PODATKOV DIPLOMANTOV

Ime in priimek diplomanta-tke: Sanja Zrim

Vpisna številka: F0001340

Študijski program: pedagogika

Naslov diplomskega dela: Svetovanje v izobraževanju odraslih

Mentor: izr. prof. dr. Marija Javornik Krečič

Somentor: _____

Podpisani-a Sanja Zrim izjavljam, da sem za potrebe arhiviranja oddal elektronsko verzijo zaključnega dela v Digitalno knjižnico Univerze v Mariboru. Diplomsko delo sem izdelal-a sam-a ob pomoči mentorja. V skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovoljujem, da se zgoraj navedeno zaključno delo objavi na portalu Digitalne knjižnice Univerze v Mariboru.

Tiskana verzija diplomskega dela je istovetna elektronski verziji, ki sem jo oddal za objavo v Digitalno knjižnico Univerze v Mariboru.

Zaključno delo zaradi zagotavljanja konkurenčne prednosti, varstva industrijske lastnine ali tajnosti podatkov naročnika: _____
ne sme biti javno dostopno do _____ (datum odloga javne objave ne sme biti daljši kot 3 leta od zagovora dela).

Podpisani izjavljam, da dovoljujem objavo osebnih podatkov vezanih na zaključek študija (ime, priimek, leto in kraj rojstva, datum diplomiranja, naslov diplomskega dela) na spletnih straneh in v publikacijah UM.

Datum in kraj: 5. 02. 2015, Maribor

Podpis diplomanta-tke:

Podpis mentorja _____
(samo v primeru, če delo ne sme biti javno dostopno):

Podpis odgovorne osebe naročnika in žig: _____
(samo v primeru, če delo ne sme biti javno dostopno)

POVZETEK

Ob naraščajočih potrebah po bolj organizirani in celostni svetovalni podpori odraslim v izobraževanju in učenju, se je porodila zamisel, da se v vsaki regiji ustanovi svetovalno središče, ki bo odraslim zagotovilo brezplačno svetovalno podporo. Diplomsko delo obravnava tematiko svetovalnih središč. V teoretičnem delu smo na podlagi literature predstavili pojem vseživljenjsko učenje in opredelili izobraževanje odraslih ter opisali kako je s tem v Sloveniji. Predstavili smo svetovalno dejavnost v izobraževanju odraslih, predvsem nas je zanimalo, kdo je andragoški svetovalec, kakšne so zvrsti, cilji in funkcije andragoškega svetovalnega dela ter kakšni so svetovalni pripomočki. Sledi predstavitev svetovalnega središča v izobraževanju odraslih, torej kakšna je svetovalna dejavnost v središčih, kakšne so naloge svetovalcev ter kdo so ranljive skupine prebivalstva, ki obiskujejo svetovalna središča. V empiričnem delu je predstavljena raziskava, ki smo jo izvedli med svetovanci svetovalnega središča v Murski Soboti in v Mariboru. Z rezultati anketnih vprašalnikov smo pokazali, zakaj odrasli potrebujejo pomoč svetovalcev in kje so izvedeli, da se lahko obrnejo na njih. Izvedeli smo še, kako so stranke zadovoljne z izvajanjem pomoči, če upoštevajo nasvete in mnenje svetovalcev ter če so zaradi tega bolj uspešni pri izobraževanju in učenju. Z zadnjim delom ankete smo pokazali, kako odrasli gledajo na svetovanje v izobraževanju odraslih in kakšna je vsebina dela svetovalnega delavca iz vidika svetovanca.

Ključne besede: svetovanje v izobraževanju odraslih, svetovalno središče, vseživljenjsko učenje, svetovalni delavci, izobraževanje odraslih, svetovalni pripomočki, ranljive skupine prebivalstva

SUMMARY

Along with the increasing needs for more organised and overall counselling support to adults in education and learning, the conception has risen: to establish a counselling centre in every region which will provide the adults free of charge counselling support. My diploma thesis deals with the topic of counselling centres. In the theoretical part, there is a concept of lifelong learning presented on the literature basis, also the concept of adult education is defined. Both are described in details for the Slovenian conditions. Firstly, I have presented the counselling activity in the area of adult education. I was particularly interested in the question who the andragogical counsellor is, what forms, aims and functions of andragogical counselling work there are, and what the counselling amenities are. Secondly, the counselling centre in the area of adult education is presented; that means the counselling activity in the centres, the counsellors' tasks, as well as, who the representatives of the vulnerable groups of population that go to counselling centres are. In the empirical part, there is a survey presented which was carried out among the adults who were advised at the counselling centres in Murska Sobota and Maribor. The results of the survey questionnaire show the reason why adults need counsellors' help, and where they have found out that they can turn to the counsellors for help. I also found out how the customers are satisfied with the performed help, whether they follow the instructions and opinions of the counsellors, furthermore, if they are more successful at education and learning because of that. The last part of the survey questionnaire shows the adults' perspective to counselling in adult education, as well as what the content of a counsellor's job is, from the point of view of an advised person.

Key words: counselling in adult education, counselling centre, lifelong learning, counsellors, adult education, counselling amenities, vulnerable groups of population.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	1
2 VSEŽIVLJENJSKO UČENJE	3
2.1 Opredelitev vseživljenjskega učenja	3
2.2 Vseživljenjsko učenje v Sloveniji	6
2.3 Strategije vseživljenjskega učenja v Sloveniji	6
2.3.1 Cilji strategije vseživljenjskega učenja v Sloveniji	7
2.3.2 Strateška jedra vseživljenjskega učenja v Sloveniji	8
3 IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH	10
3.1 Opredelitev izobraževanja odraslih	10
3.2 Izobraževanje odraslih v Sloveniji	12
3.3 Razvoj institucionalnega izobraževanja v Sloveniji po prvi svetovni vojni	16
3.4 Financiranje izobraževanja odraslih v Sloveniji	17
3.5 Programske smernice za izobraževanje odraslih	20
4 SVETOVALNA DEJAVNOST V IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH	22
4.1 Kdo je andragoški svetovalec	22
4.2 Zvrsti andragoškega svetovalnega dela	24
4.3 Cilji in funkcije andragoškega svetovalnega dela	26
4.4 Svetovalni pripomočki	28
4.5 Projekt za razvijanje informativno- svetovalne dejavnosti v Sloveniji	29
5 SVETOVALNO SREDIŠČE ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH	33
5.1 Svetovalna dejavnost v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih	33
5.2 Naloge svetovalca v svetovalnem središču za izobraževanje odraslih	34
5.3 Ranljive skupine odraslih, ki imajo težji dostop do izobraževanja	35
5.3.1 Odrasli, starejši od 50 let	35
5.3.2 Zaposleni in brezposelni	36
5.3.3 Odrasli glede na različne oblike telesne oviranosti	38
5.3.4 Odrasli z motnjami v duševnem razvoju	41
5.3.5 Priseljenci	43
6 ZAKLJUČEK TEORETIČNEGA DELA	45
7 EMPIRIČNI DEL	46
7.1 Namen raziskave	46
7.2 Razčlenitev, podrobna opredelitev in omejitev raziskovalnega problema	46

7.2.1 Raziskovalna vprašanja	46
7.2.2. Raziskovalne hipoteze.....	49
7.2.3 Spremenljivke.....	49
7.3 Metodologija	51
7.3.1 Raziskovalna metoda.....	51
7.3.2 Raziskovalni vzorec	52
7.3.3 Postopki zbiranja podatkov	53
7.3.4 Postopki obdelave podatkov.....	55
7.4 Rezultati in interpretacija	55
7.4.1 Analiza in interpretacija anketnih vprašalnikov za svetovance	55
8 SKLEP.....	116
9 LITERATURA.....	120
10 PRILOGA.....	123

KAZALO SLIK

Slika 1: Vključenost odraslih, starih 16-65 let, v formalno ali neformalno izobraževanje po spolu, starosti, izobrazbi in zaposlitvenem statusu, 1998 in 2004, v %	14
Slika 2: Vključenost odraslih, starih 25-64 let v formalno ali neformalno izobraževanje, Slovenija, 2004 in 2009, v %	16

KAZALO TABEL

Tabela 1: Pregled zvez med spremenljivkami po raziskovalnih vprašanjih	51
Tabela 2: Število (f) in strukturni odstotki (f%) strank ISIO po spolu	52
Tabela 3: Število (f) in strukturni odstotki (f%) strank ISIO po starosti.....	52
Tabela 4: Število (f) in strukturni odstotki (f%) po dokončani izobrazbi	52
Tabela 5: Število (f) in strukturni odstotki (f%) po zakonskem stanu	53
Tabela 6: Število (f) in strukturni odstotki (f%) po zaposlitvi	53
Tabela 7: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev in njihove potrebe za pomoč	55
Tabela 8: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev in njihove potrebe za pomoč v svetovalnih središčih pri izobraževanju odraslih glede na spol	57

Tabela 9: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev in potrebe za pomoč v svetovalnih središčih pri izobraževanju odraslih glede na starost	58
Tabela 10: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev in potrebe za pomoč v svetovalnih središčih pri izobraževanju odraslih glede na izobrazbo	59
Tabela 11: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev pri upoštevanju nasvetov in mnenj svetovalcev	60
Tabela 12: Število (f) in strukturni delež (F %) prepričanih in neprepričanih svetovancev od svetovalne dejavnosti	60
Tabela 13: Število (f) in strukturni delež (F %) prepričanih in neprepričanih svetovancev od svetovalne dejavnosti glede na spol	61
Tabela 14: Število (f) in strukturni delež (F %) prepričanih in neprepričanih svetovancev od svetovalne dejavnosti glede na starost	61
Tabela 15: Število (f) in strukturni delež (F %) prepričanih in neprepričanih svetovancev od svetovalne dejavnosti glede na zaposlitev	62
Tabela 16: Število (f) in strukturni delež (F %) prepričanih in neprepričanih svetovancev od svetovalne dejavnosti glede na zakonski stan	63
Tabela 17: Število (f) in strukturni delež (F %) prepričanih in neprepričanih svetovancev od svetovalne dejavnosti glede na to, ali imajo otroke.....	64
Tabela 18: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na njihovo mnenje, ali so zaradi svetovalne dejavnosti bolj uspešni pri izobraževanju in učenju.....	64
Tabela 19: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na njihovo mnenje ali so zaradi svetovalne dejavnosti bolj uspešni pri izobraževanju in učenju in glede na spol	65
Tabela 20: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na njihovo mnenje ali so zaradi svetovalne dejavnosti bolj uspešni pri izobraževanju in učenju glede na izobrazbo	66
Tabela 21: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na njihovo mnenje ali so zaradi svetovalne dejavnosti bolj uspešni pri izobraževanju in učenju glede na zaposlitev	67
Tabela 22: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev z ozirom na to od kje so dobili informacije, da se za pomoč pri izobraževanju in učenju lahko obrnejo na ISIO.....	67
Tabela 23: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev z ozirom na to od kje so dobili informacije, da se za pomoč pri izobraževanju in učenju lahko obrnejo na ISIO glede na njihovo starost	68
Tabela 24: Število (f) in strukturni delež (F%) svetovancev z ozirom na to od kje so dobili informacije, da se za pomoč pri izobraževanju in učenju lahko obrnejo na ISIO glede na njihovo izobrazbo.....	69

Tabela 25: Število (f) in strukturni delež(f%) svetovancev in njihovo zadovoljstvo z izvajanjem svetovalne pomoči	70
Tabela 26: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev in njihovo zadovoljstvo z izvajanjem svetovalne pomoči glede na spol	71
Tabela 27: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev in njihovo zadovoljstvo z izvajanjem svetovalne pomoči glede na starost	71
Tabela 28: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev in njihovo zadovoljstvo z izvajanjem svetovalne pomoči glede na izobrazbo	72
Tabela 29: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim, da mi nihče ne more pomagati, saj sam/a najbolje vem kaj je najbolje zame.«.....	73
Tabela 30: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim, da mi nihče ne more pomagati, saj sam/a najbolje vem kaj je najbolje zame« glede na spol.....	74
Tabela 31: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim, da mi nihče ne more pomagati, saj sam/a najbolje vem kaj je najbolje zame« glede na starost.....	75
Tabela 32: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim, da mi nihče ne more pomagati, saj sam/a najbolje vem kaj je najbolje zame« glede na izobrazbo .	76
Tabela 33 Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim, da sem zadosti informacij o izobraževanju našel/a na internetu«	77
Tabela 34: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da sem zadosti informacij o izobraževanju našel/a na internetu« glede na starost.....	78
Tabela 35: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim, da sem zadosti informacij o izobraževanju našel/a na internetu« glede na izobrazbo	79
Tabela 36: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim, da mi družina in prijatelji lahko bolj kot svetovalci pomagajo pri odločitvi o izobraževanju in učenju, saj me bolj osebno poznajo«.....	80
Tabela 37: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da mi družina in prijatelji lahko bolj kot svetovalci pomagajo pri odločitvi o izobraževanju in učenju, saj me bolj osebno poznajo« glede na starost.....	81
Tabela 38: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da mi družina in prijatelji lahko bolj kot svetovalci pomagajo pri odločitvi o izobraževanju in učenju, saj me bolj osebno poznajo« glede na izobrazbo	82
Tabela 39: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem«	83

Tabela 40: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem« glede na spol	83
Tabela 41: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem« glede na starost....	84
Tabela 42: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem« glede na izobrazbo	85
Tabela 43: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da svetovalci nimajo zadosti časa, da bi se mi posvetili toliko kolikor je potrebno«	86
Tabela 44: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da svetovalci nimajo zadosti časa, da bi se mi posvetili toliko kolikor je potrebno« glede na spol	87
Tabela 45: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim,da svetovalci nimajo zadosti časa, da bi se mi posvetili toliko kolikor je potrebno« glede na starost	88
Tabela 46: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim«.....	89
Tabela 47: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim« glede na zaposlitev	90
Tabela 48: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim« glede na zakonski stan.....	91
Tabela 49: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim« glede na otroke	92
Tabela 50: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo.«.....	93
Tabela 51: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo« in glede na izobrazbo	94
Tabela 52: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo« in glede na zaposlitev	95

Tabela 53: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo« in glede na zakonski stan.....	96
Tabela 54: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi predstavi izobraževalne programe«.....	97
Tabela 55: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi predstavi izobraževalne programe« in glede na zakonski stan	98
Tabela 56: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi predstavi izobraževalne programe« in glede na izobrazbo	99
Tabela 57: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga izbrati izobraževalni program«.....	100
Tabela 58: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga izbrati izobraževalni program« in glede na spol.....	101
Tabela 59: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga izbrati izobraževalni program » in glede na izobrazbo.....	102
Tabela 60: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi predstavi možnosti financiranja izobraževanja«	103
Tabela 61: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi predstavi možnosti financiranja izobraževanja« in glede na spol	104
Tabela 62: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi predstavi možnosti financiranja izobraževanja« in glede na starost	105
Tabela 63: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja«.....	106
Tabela 64: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja« in glede na starost	106
Tabela 65: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja« in glede na izobrazbo.....	107
Tabela 66: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga pri urejanju birokracije«	108
Tabela 67: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga pri urejanju birokracije« in glede na spol	109
Tabela 68: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga pri urejanju birokracije« in glede na starost	110
Tabela 69: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga takrat, ko se pojavijo težave«.....	111

Tabela 70: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga takrat, ko se pojavijo težave« in glede na spol	112
Tabela 71: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga takrat, ko se pojavijo težave » in glede na starost.....	112
Tabela 72: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga takrat, ko se pojavijo težave« in glede na izobrazbo	113
Tabela 73: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec me želi bolj spoznati z namenom, da bi mi lažje pomagal reševati težave«	114
Tabela 74: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec me želi bolj spoznati z namenom, da bi mi lažje pomagal reševati težave« in glede na spol.....	115

1 UVOD

»Izobraževanje odraslih je za številne ljudi druga ali tretja priložnost, ki jim pomaga nadgraditi osnovno ali poklicno izobrazbo, ali jim pomaga nadomestiti zamujeno temeljno izobraževanje, vsakomur pa omogoča stalen individualen razvoj« (Čelebič et al., 2011, str. 11).

Koncept dejavnosti svetovalnih središč za izobraževanje odraslih je nastal na Andragoškem centru Slovenije. Ker so potrebe po bolj organizirani svetovalni podpori vedno večje, se je porodila zamisel za ustanovitev svetovalnih središč, ki bo odraslim zagotovilo brezplačno svetovalno podporo, ki jo potrebujejo, ko se odločajo za izobraževanje ali ko se že učijo in izobražujejo.

»Svetovalec v najširšem smislu je lahko, in tudi kdaj pa kdaj je, vsak človek. Kaže, da svetovalnega dela nikakor ni mogoče omejiti le na strokovnjake in druge osebe, ki je njihovo delo tudi formalno označeno z nazivom »svetovalec«. Veliko ljudi različnih strokovnih profilov in nazivov in tudi tistih, ki dela ne opravljajo kot profesionalci in/ali delujejo kot prostovoljci, lahko doseže visoko kakovost svoje svetovalne dejavnosti« (Jelenc Krašovec, Jelenc, 2011, str. 107).

V diplomski nalogi bomo v teoretičnem delu najprej opredelili vseživljenjsko učenje, predstavili vseživljenjsko učenje v Sloveniji in njegove strategije. Nadalje bomo opredelili izobraževanje odraslih ter predstavili, kako je s tem v Sloveniji. Pokazali bomo, kakšen je bil razvoj institucionalnega izobraževanja v Sloveniji po prvi svetovni vojni ter kako je s financiranjem izobraževanja odraslih. Predstavili bomo tudi programske smernice za izobraževanje odraslih; sem spadajo tudi programi za pridobitev formalne izobrazbe in posebni programi za odrasle. V naslednjem poglavju se bomo posvetili svetovalni dejavnosti v izobraževanju odraslih. Svetovalno dejavnost mora nekdo izvajati in ta oseba se imenuje andragoški svetovalec. Poleg opisa le tega, smo v tem poglavju opisali še zvrsti, cilje in funkcije andragoškega svetovalnega dela ter svetovalne pripomočke. Predstavili smo še projekt za razvijanje informativno – svetovalne dejavnosti v Sloveniji. Na koncu teoretičnega dela smo predstavili svetovalno središče za izobraževanje odraslih, k temu spada tudi opis nalog svetovalca v svetovalnem središču ter ranljivih skupin odraslih, ki imajo težji dostop do izobraževanja.

V empiričnem delu so predstavljeni rezultati empirične raziskave, ki smo jo izvedli v svetovalnem središču Murska Sobota in svetovalnem središču Maribor. Izvedli smo anketo s strankami središča. V raziskavi smo ugotavljali, kako so svetovanci zadovoljni s svetovalno dejavnostjo, kje so za njo izvedeli, kakšen je njihov pogled na svetovanje v izobraževanju odraslih ter kakšno je njihovo mnenje glede vsebine dela svetovalnega delavca.

2 VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

V tem poglavju bomo najprej opredelili vseživljenjsko učenje, nato bomo predstavili kako je z vseživljenjskim učenjem v Sloveniji, ter kakšne so njegove strategije, cilji ter strateška jedra.

2.1 Opredelitev vseživljenjskega učenja

V tiskani izdaji Strategija vseživljenjskosti učenja v Sloveniji so vseživljenjsko učenje opredelili kot dejavnost in proces, ki zajema vse oblike učenja, katero je lahko formalno ali neformalno in aformalno ter naključno ali priložnostno. To učenje se dogaja v različnih učnih okoliščinah, poteka pa vse od rojstva prek zgodnjega otroštva in odraslosti pa vse do konca življenja, z enim ciljem in sicer, da se izboljšajo posameznikovo znanje in spretnosti. Poleg tega cilja, ima vseživljenjsko učenje tudi druge pozitivne učinke in sicer z njim pridobivamo tudi interese, vrednote, značajske poteze, odnos do sebe in drugih in druge osebne lastnosti. Tako zasnovano vseživljenjsko učenje, izobraževanje in učenje ima dve razsežnosti, in sicer razsežnost trajanja in razsežnost širine. Razsežnost trajanja označuje, da se učimo od rojstva dalje, torej »od zibelke do groba«, razsežnost širine pa označuje, da se učimo povsod, ne le v šoli in karkoli, to pomeni, da ne le šolske predmete, temveč tudi za vse druge naše življenjske in delovne itn. potrebe. Torej cilj našega učenja ni le pridobiti izobrazbo in kvalifikacijo za delo in poklic, temveč je naš cilj, da si pridobimo široko znanje, spretnosti in osebne lastnosti, ki jih potrebujemo, da bi lahko uspešno in kakovostno živeli in delali kot posamezniki in v skupnosti (Jelenc, 2009, str. 10).

Unescova publikacija, znana kot Delorsovo poročilo definira koncept vseživljenjskega izobraževanja takole: »S približevanjem 21. stoletja je izobraževanje tako raznoliko v svojih nalogah in oblikah, da zajema vse dejavnosti, ki ljudem od otroštva do pozne starosti omogočajo pridobivanje živih spoznanj o svetu, drugih ljudeh in sebi. Popolnoma naravno združuje štiri temeljne oblike učenja: »učiti se, da bi vedeli«, »učiti se, da bi znali delati«, »učiti se, da bi znali živeti v skupnosti in drug z drugim«, »učiti se biti«. To nenehno izobraževanje, ki spremlja človeka v vsem njegovem življenju in prežema vso družbo, je Mednarodna komisija za izobraževanje za 21. stoletje izbrala kot tisto, kar v tem poročilu imenuje »učenje skozi vse življenje«. Takšno učenje skozi vse življenje je ključ do 21. stoletja, in bo bistveno pripomoglo k prilagajanju naraščajočim potrebam trga delovne sile,

usposabljalno za boljše obvladovanje spreminjajočih se časovnih omejitev in obdobji v posameznikovem bivanju« (Vseživljenjsko učenje, 2002).

OECD definira koncept vseživljenjskega učenja tako: »Ta pogled na učenje obsega individualni in družbeni razvoj vseh vrst in vseh oblik- formalno: v šolah, organizacijah za poklicno izobraževanje, institucijah terciarnega izobraževanja in izobraževanja odraslih, in neformalno: doma, na delu in v skupnosti. Gre za odprt sistem, v ospredju so standardi znanja in spretnosti, ki jih potrebujejo vsi, ne glede na starost. Poudarja potrebo po pripravi in motiviranju za učenje otrok v zgodnji mladosti in skozi vse življenje. Prizadevanja so usmerjena v zagotavljanje možnosti za preusposabljanje ali dopolnjevanje znanja za vse, ki ga potrebujejo, za odrasle, zaposlene in nezaposlene« (Vseživljenjsko učenje, 2002).

Leta 1994 je Evropska iniciativa za vseživljenjsko učenje definirala vseživljenjsko učenje kot »kontinuiran proces podpore, ki spodbuja posameznike in jim omogoča pridobiti vse znanje, vrednote, razumevanje in spretnosti, ki jih bodo potrebovali v svojem življenju, ter to znanje, vrednote in spretnosti uporabiti ustvarjalno in z veseljem v vseh vlogah, ob vseh priložnostih in vseh okoljih« (Watterston, 2006; povz. po Vidmar, 2006, str. 34).

Evropska pobuda za vseživljenjsko učenje (ELLI – European Lifelong Learning Initiative) pa opredeli vseživljenjsko učenje kot »nenehno spodbujanje posameznikov, da si pridobivajo znanje, spretnosti, oblikujejo vrednote, razumevanje, da razvijajo zmožnosti, da bi življenje oplemenitili z ustvarjalnostjo, veseljem v vseh vlogah in okoliščinah. Taka opredelitev pa vseživljenjskega učenja ne umešča v boj z drugimi koncepti« (Ličen, 2006, str. 88).

Danes je vseživljenjsko učenje eno od temeljnih načel politike Evropske unije. Leta 1973 se je najprej pojavilo v poročilu Janne, nato pa še v dveh dokumentih komisije, v Memorandumu o visokem šolstvu v Evropskih skupnostih in Memorandumu o odprtem učenju na daljavo v Evropskih skupnostih. V prvem Memorandumu so pri oblikovanju skupnega trga veliko zaslugo pripisali univerzam, ker so poskrbele za visokokvalificirano delovno silo. Svetovali so, da bi morale biti visokošolske kvalifikacije vsem dostopnejše, še naprej bi pa naj bilo treba razvijati možnosti za obnavljanje in osvežitev znanja in spretnosti. Hake (1999, povz. po Vseživljenjsko učenje, 2002) meni, da je posebna pozornost namenjena vlogi visokega šolstva pri razširjanju nadaljnega izobraževanja in usposabljanja. V drugem Memorandumu

piše, kako lahko odprto izobraževanje na daljavo prispeva k širjenju dostopa do vseživljenjskega izobraževanja in usposabljanja (Vseživljenjsko učenje, 2002).

Bela knjiga Evropske komisije »Poučevanje in učenje- k učeči se družbi« je bila objavljena leta 1995, kot poglobitni vir napotkov za politiko Skupnosti o vseživljenjskem učenju. V njej ni definicije koncepta vseživljenjskega učenja, je pa v središče postavljena odgovornost posameznika (Vseživljenjsko učenje, 2002).

V Amsterdamski pogodbi je formalno določeno, da bo vseživljenjsko učenje v prihodnje vodilno načelo v politiki Skupnosti o izobraževanju in usposabljanju, je pa tudi upoštevano v dokumentih drugih področij evropske politike, kot je recimo zaposlovanje. V Smernicah skupnosti za zaposlovanje so definirali vlogo vseživljenjskega učenja kot: »vsaka namenska učna dejavnost, tako formalna kot neformalna, ki poteka kontinuirano, zato da bi si izpopolnili znanje, spretnosti in kompetence (Vseživljenjsko učenje, 2002).«

»Po podatkih, ki so jih navedle države članice Evropske unije, koncept vseživljenjskega učenja v njihovem nacionalnem okolju pomeni, da« (Vseživljenjsko učenje, 2002, str. 17):

- »se ljudje izobražujejo v vseh življenjskih obdobjih;
- gre za široko paleto znanja in spretnosti, tako splošnih, poklicnih ali osebnih (države, ki tesno povezujejo koncept vseživljenjskega učenja z vseživljenjskim ali stalnim izpopolnjevanjem in izobraževanjem odraslih, pozornost posvečajo predvsem poklicnim spretnostim);
- morajo imeti pomembno vlogo formalni sistemi izobraževanja in usposabljanja, pa tudi neformalne aktivnosti zunaj njih, tako v javnem in zasebnem sektorju, še posebej pri izobraževanju odraslih;
- je pomembna pridobitev trdnega temeljnega znanja in vzbujena želja in motivacija posameznikov po učenju že med obveznim izobraževanjem«.

Vprašanje ustrezne definicije ostaja ves čas odprto. Jarvis (1998, povz. po Vseživljenjsko učenje, 2002) je ugotovil, da so pojem vseživljenjskega učenja hitro sprejeli kot nekaj samoumevnega. Podrobnejših raziskav o izvoru pojava ni bilo veliko.

2.2 Vseživljenjsko učenje v Sloveniji

Najvidnejša promocijska kampanja na področju izobraževanja in učenja v Sloveniji je Teden vseživljenjskega učenja, katerega namen je opozoriti na pomembnost učenja v vseh življenjskih obdobjih in spodbujati k udeležbi tako v formalnem kot neformalnem učenju. Tekom Tedna vseživljenjskega učenja se bodo zvrstile številne prireditve in aktivnosti. Projekt usklajujejo na Andragoškem centru Slovenije in ga prirejajo v sodelovanju s stotinami ustanov, skupin in posameznikov po vsej državi pa tudi onkraj naših meja. Z njim opozarjajo slovensko javnost na vseprisotnost, pa tudi pomembnost učenja – v vseh življenjskih obdobjih in za vse vloge, ki jih posameznik v svojem življenju prevzema. Teden vseživljenjskega učenja načeloma poteka tretji teden v maju in traja po 7 dni. Od 1. maja do 30. junija pa organizatorji izpeljejo vrsto prireditev. Poteka povsod po Sloveniji, v mestih, na vaseh, na podeželju (Vseživljenjsko učenje, 2014).

O pomembni vlogi vseživljenjskega učenja, poleg tedna vseživljenjskega učenja, priča še Memorandum o vseživljenjskem učenju, ki ga je pripravila Evropska komisija. Memorandum povzema dve dimenziji vseživljenjskega učenja, ki smo ju v Sloveniji že vgradili v predlog Nacionalnega programa izobraževanja odraslih:

- enakovredno obravnavanje izobraževanja in učenja v začetnem in v nadaljevalnem izobraževanju;
- enakovredno obravnavanje formalnega, neformalnega in priložnostnega izobraževanja ter učenja (Vseživljenjsko učenje, 2014).

2.3 Strategije vseživljenjskega učenja v Sloveniji

Strategijo vseživljenjskosti učenja v Sloveniji je leta 2007 sprejelo in potrdilo Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije. Osnutek strategije je pripravila delovna skupina, ki jo je imenoval minister za šolstvo in šport. Najširša podlaga za pripravo strategije so bili evropski dokumenti, pri snovanju vsebine pa so izhajali iz specifičnih razmer in ocenitve stanja v Sloveniji. Dokumenti, ki so jih uporabili, kažejo doseženo stanje na področju vzgoje in izobraževanja v tujini in pri nas. V pomoč so bili tudi strateški in operativni dokumenti. To so

že sprejete strategije, nacionalni programi, akcijski načrti, resolucije, merila, kazalniki za spremljanje itn. (Jelenc, 2009).

»Z udejanjanjem strategije vseživljenjskosti učenja se bosta povečali zlasti raven in stopnja inovativnosti na vseh področjih, v gospodarskem, družbenem in političnem življenju« (Jelenc, 2009, str. 7).

Za uspešno udejanjanje strategije vseživljenjskosti učenja je potrebno zagotoviti kontinuiteto učenja v vseh obdobjih človekovega življenja, tako da se v vsakem življenjskem obdobju sistematično organizira in upošteva vse, kar je odločilno za udejanjanje strategije vseživljenjskosti učenja v tem življenjskem obdobju- sistemske rešitve, okoliščine, dejavnosti itn. Že v predšolskem obdobju postavljamo podlage za samostojno učenje in učimo otroka učiti se, ga usmerjamo v vseživljenjsko učenje. Trajno motivacijo za učenje in pripravljenost za vseživljenjsko učenje povečujejo povezave šole s: starši, mladinskimi organizacijami, z drugimi šolami, z zunanjimi institucijami ter prostovoljskimi in nevladnimi organizacijami, s podjetji. Ko se konča začetno izobraževanje, lahko odrasli izobraževanje nadaljujejo, saj so tradicionalna pojmovanja, po katerih naj bi imeli sposobnosti in zmožnosti za učenje predvsem mladi, ovržena (Jelenc, 2009, str. 19 - 22).

2.3.1 Cilji strategije vseživljenjskega učenja v Sloveniji

Cilji strategije temeljijo na strateških ciljih Evropske unije na področji izobraževanja in usposabljanja in so naslednji (Jelenc, 2009, str. 7 in 8):

- Vsem ljudem je treba omogočiti učenje in izobraževanje v vseh življenjskih obdobjih, na vseh področjih življenja in v vseh okoljih. Priložnosti je potrebno zagotoviti tudi za izobraževalno prikrajšane skupine.
- Kreptiti je potrebno zavedanje, da posamezniki z učenjem povečujejo zaupanje vase, razvijajo podjetnost in znanje, ustvarjalnost, spretnosti in kvalifikacije, ki jih potrebujejo za dejavno udeležbo v gospodarskem in družbenem življenju ter za boljšo kakovost življenja.
- Razvijati zavedanje, da imajo vsi ljudje pravico do učenja in izobraževanja.
- Vsakemu človeku omogočiti učenje po njegovi meri, torej bi se naj izobraževanje in usposabljanje optimalno prilagodilo potrebam in zahtevam učeče se osebe.

- Potrebno je razvijati pozitiven odnos posameznika do učenja in razumevanje pomena vseživljenjskosti učenja v vseh obdobjih človekovega življenja.
- Zvišati raven vseh vrst pismenosti ter njene rabe za različne namene.
- Doseči sistem, »ki bo zagotavljal enakopravne in enakovredne možnosti za razvijanje in udeležanje različnih zvrsti, vsebin, oblik in namenov izobraževanja in učenja«.
- Razviti prožno in kakovostno ponudbo okoliščin in možnosti za nenehno izobraževanje, učenje in usposabljanje ter možnost za izbiro učinkovitih in raznovrstnih metod učenja in poučevanja.
- Na vseh življenjskih področjih in področjih dejavnosti je potrebno spodbujati in omogočati učenje.
- Vlagati v izobraževanje in učenje za osebni razvoj ter zagotoviti ustrezno ravnotežje med vlaganjem v izobraževanje in učenje za izboljševanje človeškega kapitala.
- »Pospešiti uveljavljanje in uporabo znanja, spretnosti in učenja kot temeljnega vira in gibal za razvoj lokalnih in regionalnih območij ter v teh tudi za razvoj socialnih omrežij«.
- Kot temeljno življenjsko vrednoto je potrebno promovirati vseživljenjsko učenje.
- »Pospešiti razvijanje učeče se družbe in družbe, ki temelji na znanju ter družbe mislečih kot njune evolutijske nadgradnje«.
- »Spodbujati mobilnost v izobraževanju in zaposlovanju«.

2.3.2 Strateška jedra vseživljenjskega učenja v Sloveniji

S strateškimi jedri udeležamo in promoviramo poglobitve razsežnosti vseživljenjskosti učenja, to pa so (Jelenc, 2009, str. 10 - 19):

- Celostna sistemska ureditev in povezanost vsega učenja: sistem učenja in izobraževanja zajema vse vrste izobraževanja in učenja v vseh obdobjih življenja. Strategija zahteva preureditev in dopolnitev sistemske ureditve vzgoje in izobraževanja, ki se lahko udeležijo tako, da se v skladu s koncepcijo vseživljenjskosti učenja, ob ustrezno prenovljeni predšolski vzgoji in začetnem izobraževanju, razvije in sistemsko uredi tudi izobraževanje odraslih.
- Omrežje vseh možnosti in namembnosti učenja: strategija vseživljenjskosti učenja spodbuja in ustvarja celostno omrežje izvajalcev, učnih programov in drugih priložnosti za učenje. Prispevati mora tudi k večji enakopravnosti položaja v javnih in zasebnih ustanovah v naši državi.

- Učenje v vsej širini življenja: učimo se lahko tudi v družini, podjetjih in organizacijah, v skupnosti in pri vsakdanjem delu, ne le v šoli. S strategijo je potrebno razviti spodbude za posameznika, da vse življenje pridobiva in izpopolnjuje svoje znanje ne le s tem, da zvišuje raven svoje izobrazbe in kvalifikacij. Vsem ljudem je potrebno omogočiti dostop do kakovostnih priložnosti za učenje in izobraževanje.
- Raznovrstnost, prožnost izpeljave učenja: za strategijo je pomembno, da se zagotovi izbira raznovrstnih in učinkovitih metod učenja in poučevanja, ob upoštevanju posameznikovih potreb, zahtev in zmožnosti. Vsem dostopnejše učenje se lahko doseže z vsebinsko raznolikostjo in prožnostjo izpeljave učenja. Takšne možnosti ponuja, recimo, e-učenje.
- Dostopnost učenja po meri osebe, ki se uči: s strategijo je treba nameniti posebno pozornost spodbudam za povečanje povpraševanja po izobraževanju, razvijanju kakovostne in gibljive ponudbe možnosti in programov za nenehno učenje, izobraževanje in usposabljanje, s katerimi je mogoče zadovoljiti raznovrstne potrebe posameznikov po učenju in izobraževanju. Potrebno je širiti dostop do učenja in izobraževanja ter odstranjevati ali zmanjševati ovire, ki vplivajo na udeležbo pri učenju.
- Ključne kompetence za učenje in osebno rast: strategija mora namenjati posebno pozornost razvijanju ključnih kompetenc za učenje. Evropska komisija jih je določila osem: sporazumevanje v maternem jeziku, sporazumevanje v tujem jeziku, matematična pismenost, znanost in tehnologija, digitalne kompetence, učenje učenja, medosebne, medkulturne, družbene in državljanske kompetence, podjetnost in kultura. Enako pozornost moramo nameniti vsem sestavinam, ki omogočajo pridobivanje kakovostnega znanja: znanju v ožjem pomenu, strategiji učenja in zanimanju za predmet.
- Učenje za uspešno in kakovostno delo ter poklicno kariero: učenje za uspešno in kakovostno delo ter poklicno kariero obsega poleg izobraževanja in usposabljanja zaposlenih tudi izobraževanje in usposabljanje brezposelnih in drugih skupin, ki se pripravljajo na vstop na trg delovne sile. Strategija vseživljenjskosti učenja spodbuja nove možnosti organiziranja učenja za potrebe dela v podjetjih in poklicnega dela. Posebno pozornost namenja tudi razvijanju osebne in poklicne poti- kariere.
- Učenje kot temeljni vir in gibalno razvoja skupnosti: vseživljenjsko učenje mora postati sestavni del lokalnih in regionalnih politik in programov. Skupnost mora zagotavljati

otroško varstvo med izobraževanjem in usposabljanjem; za tiste, ki so oddaljeni od mesta izobraževanja, je treba zagotoviti ustrezen prevoz. Učenje se lahko približa bliže domu z umestitvijo centrov vseživljenjskega učenja na kraju, kjer se zbirajo ljudje. To so lahko krajevna upravna središča, nakupovalna središča, parki, knjižnice, zdravstveni domovi, muzeji, javni trgi, rekreacijska središča itn.

- Vse pridobljeno znanje je mogoče ugotoviti in potrditi: sistemi ugotavljanja in potrjevanja (UPZ) znanja omogočajo razvijanje kakovostnega sistema za priznavanje znanja, kompetenc in spretnosti, ki so pridobljeni po različnih poteh. Ocenjevanje udeležbe in dosežkov je mogoče ugotavljati na več načinov, kot so, recimo, testi, ocenjevanje zunajšolskega usposabljanja, celostno ovrednotenje življenjskih in delovnih izkušenj s pomočjo vodenja in ocenjevanja zbirne mape učnih dosežkov.
- Osebam, ki se želijo učiti ali se učijo, ponuditi informacije in svetovalno pomoč: strategija vseživljenjskosti učenja zahteva sprejetje strategije vseživljenjskosti svetovalnega dela, ki pomaga udeležati različna področja vseživljenjskega učenja, za različne ciljne skupine, različne organizacije, ki so nosilke svetovalnega dela, različne skupine delavcev itn. Otroci imajo zagotovljeno svetovalno pomoč v šoli, za odrasle so se pa razvila različna omrežja središč za informiranje in svetovanje. Strategija še posebno poudarja potrebo po svetovalni pomoči posamezniku pri učenju v vseh življenjskih obdobjih.

3 IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

V tem poglavju bomo najprej opredelili pojem izobraževanje odraslih, nato bomo predstavili kako je s tem v Sloveniji ter kako se je razvijalo institucionalno izobraževanje odraslih v Sloveniji po prvi svetovni vojni. Zanimalo nas je tudi, kako je s financiranjem izobraževanja odraslih v Sloveniji ter kakšne so njegove programske smernice.

3.1 Opredelitev izobraževanja odraslih

Jelenc je v ABC Izobraževanja odraslih (Jelenc, 1996, str. 13) razdelila celotno izobraževanje na dve fazi:

- fazo začetnega izobraževanja, katera traja od vstopa v šolo do izstopa iz šolanja na kateri koli stopnji po končani šolski obveznosti, ko posameznik opusti izobraževanje

kot temeljno življenjsko funkcijo, katero opravlja poln čas, z namenom, da bi prevzel kakšno drugo življenjsko vlogo. To je izobraževanje otrok in mladine.

- fazo nadaljevalnega izobraževanja, katera se začne takrat, ko se posameznik po prekinitvi začetnega izobraževanja ali po začetnem izobraževanju znova vključi v izobraževanje, ki je namerno in organizirano. V tej fazi je mogoče pridobiti višjo stopnjo izobrazbe, ponuja usposabljanje in izpopolnjevanje znanja za življenje in delo ter za nadaljnje razvijanje človekove osebnosti. To je izobraževanje odraslih.

Po Unescovi definiciji je izobraževanje odraslih »celota organiziranih izobraževalnih procesov katere koli vsebine, stopnje in uporabljenih metod, bodisi formalno ali drugačno bodisi da nadaljuje ali nadomešča začetno izobraževanje v šolah, kolidžih in univerzah, z oblikami usposabljanja vred. V teh procesih osebe, ki jih v posameznih družbah štejejo za odrasle, razvijajo svoje zmožnosti, bogatijo svoje znanje, izboljšujejo ali spreminjajo svojo strokovno in poklicno usposobljenost, stališča in vedenje, da bi se lahko polnovredno osebno razvijale in sodelovale pri oblikovanju uravnoveženega in neodvisnega socialnega, gospodarskega in kulturnega razvoja« (Jelenc, 1991, str. 36).

»Poznamo formalno in neformalno izobraževanje. Po definiciji Unesca je formalno izobraževanje tisto, ki naj privede do neke vrste formalno potrjenih izobraževalnih rezultatov, kot so dosežena stopnja izobrazbe, diploma ali poklicna kvalifikacija. Neformalno izobraževanje pa je tisto, pri katerem ne gre za pridobitev javno veljavne stopnje izobrazbe ali kvalifikacije in se zato ne zahteva verifikacija izobraževanja z uradnim potrdilom o javni veljavnosti izobraževanja« (Jelenc, 1994, str. 46).

Kot navaja S. Jelenc, ima izobraževanje odraslih štiri temeljne kategorije (Jelenc, 1994):

- formalno izobraževanje za pridobitev javno priznane stopnje splošne izobrazbe: sem spadata osnovno izobraževanje odraslih (pridobitev osnovnošolske izobrazbe) in splošno srednje izobraževanje. Odraslim omogočata, da si pridobijo izobrazbo, ki si je med začetnim šolanjem niso pridobili iz različnih vzrokov.
- formalno izobraževanje za pridobitev javno priznane stopnje strokovne ali poklicne izobrazbe: to je izobraževanje na srednji, višji in visoki stopnji, ki se konča z javno priznanim spričevalom ter specializacije z javno veljavno potrditvijo posebne usposobljenosti.

- neformalno splošno izobraževanje: to je izobraževanje za lastni osebni ali osebnostni razvoj, za družbene vloge ter za družbeno blaginjo.
- neformalno izobraževanje za poklic ali poklicno delo: sem spada uvajanje ali privajanje na delo ali drugo usposabljanje za opravljanje delovnih ali poklicnih nalog ali funkcij – usposabljanje ter izpopolnjevanje.

Včasih se zgodi, da neka vrsta izobraževanja ne sodi le v eno kategorijo. Takšen primer je recimo izobraževanje za pridobitev pismenosti ali funkcionalne pismenosti. Ta oblika lahko spada v kategorijo formalnega izobraževanja ali pa v kategorijo neformalnega izobraževanja (Jelenc, 1994).

Ličen v Uvodu v izobraževanje odraslih pravi, da le-to pomeni vse dejavnosti, v katerih sodelujejo odrasli z namenom, da bi si pridobili neko znanje, spretnosti ter oblikovali stališča in vrednote. Tu je zajeto predvsem tisto izobraževanje, ki je organizirano z namenom, da se odrasli učijo. V današnjem svetu, v katerem se dogajajo hitre spremembe, pa je pomembno usmeriti pozornost tudi na tisto učenje, ki se dogaja samostojno, priložnostno, izkušnjsko in ob spremembah sredi vsakdanjega življenja (Ličen, 2006, str. 17).

Obstaja še več opredelitev izobraževanja odraslih in vsak avtor bistvene lastnosti poudarja po svoje. Skupna lastnost vseh opredelitev, ki smo jih predstavili je, da je pomembno, da se človek izobražuje skozi vse svoje življenje, ne le v mladosti, saj si tako izpolnjuje znanje za življenje in delo ter razvija svojo osebnost.

3.2 Izobraževanje odraslih v Sloveniji

»Izobraževanje odraslih je za številne ljudi druga ali tretja priložnost, ki jim pomaga nadgraditi osnovno ali poklicno izobrazbo, ali jim pomaga nadomestiti zamujeno temeljno izobraževanje, vsakomur pa omogoča stalen individualen razvoj« (Čelebič et al., 2011, str. 11).

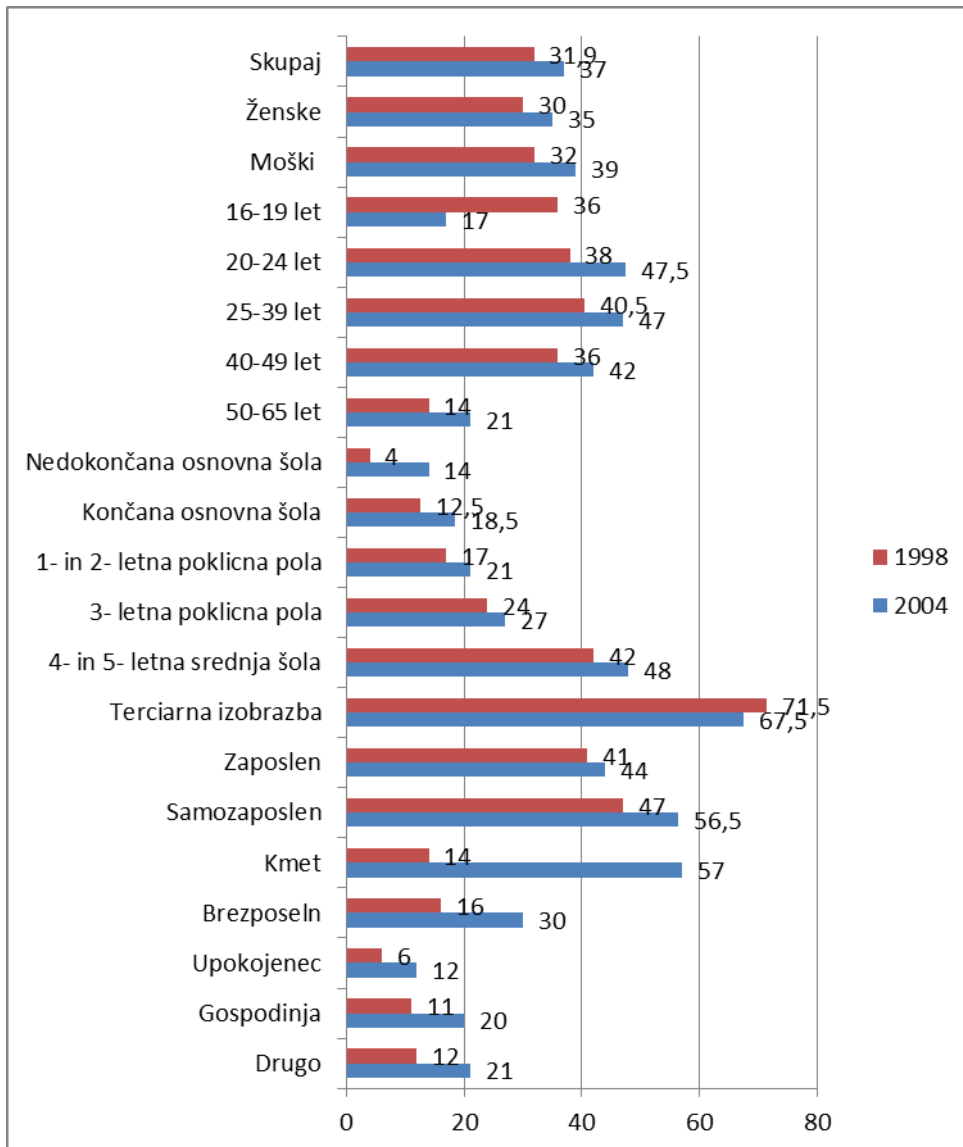
Prehod v tržno gospodarstvo in ustanovitev samostojne države sta v Sloveniji zahtevala spremembe v izobraževalnem sistemu in tudi v sistemu izobraževanja odraslih. Leta 1995 so v Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji opredelili celovitno konceptualno podstat organiziranosti izobraževanja odraslih kot samostojnega podsistema, utemeljenega na konceptu vseživljenjskega učenja; njena izhodišča so vključili v novo šolsko

zakonodajo iz leta 1996. Nacionalni program izobraževanja odraslih določa dolgoročnejšo nacionalno politiko izobraževanja odraslih z opredeljenimi cilji, prioritetami in ukrepi za njeno uresničevanje. Kot pomembno novost ga je uveljavil Zakon o izobraževanju odraslih. Koncept izobraževanja odraslih je bil oblikovan tako, da je poudarjal ravnotežje med splošnim in poklicnim izobraževanjem, ampak kljub temu sta visoka brezposelnost in velike potrebe po izboljšanju kvalifikacij neustrezno usposobljene delovne sile, kot prioriteto področje izobraževanja odraslih tudi v Sloveniji izpostavila izboljševanje človeškega kapitala za potrebe gospodarstva in za ohranjanje in povečevanje zaposljivosti prebivalcev. Druge izobraževalne potrebe odraslih so bile večinoma odrinjene na obrobje. Leta 2004 pa vse do leta 2010 je bil sprejet prvi nacionalni program izobraževanja odraslih. Pogoji za sprejetje tega so nastali takrat, ko so se izboljšale gospodarske razmere ter zaradi članstva v EU. Ta program lahko označimo kot moderen strateški dokument, ki sledi konceptu in strategiji vseživljenjskosti učenja. Prednostna področja in cilji so opredeljeni tako, da povečujejo enakost dostopa odraslih do izobraževanja in učenja. Upošteva gospodarske, splošne dužbene in individualne izobraževalne potrebe, zato daje prednost dajanje zmanjševanju neenakosti in večji pravičnosti pri dostopu. Strategija vseživljenjskosti učenja v Sloveniji je bila sprejeta leta 2007, s čimer so formalno in deklarativno zagotovljeni vsi temelji za delovanje sistema izobraževanja odraslih kot enakopravnega, enakovrednega in komplementarnega v celotnem sistemu vzgoje in izobraževanja (Čelebič et al., 2011, str. 11 in 12)

V Sloveniji spremljamo vključenost odraslih v izobraževanje z različnimi statističnimi raziskavami in raziskovanji. Statistična raziskovanja so: vprašalnik UOE (Unesco, OECD, Eurostat), Anketa o delovni sili (ADS) in Priložnostni modul o vseživljenjskem učenju, Statistično raziskovanje izvajalcev nadaljnega izobraževanja, Anketa o porabi časa, Anketa o življenjskih pogojih, vprašalnik o nadaljnjem poklicnem izobraževanju in usposabljanju zaposlenih v podjetjih in organizacijah (CVTS) in Anketa o izobraževanju odraslih (Čelebič et al., 2011).

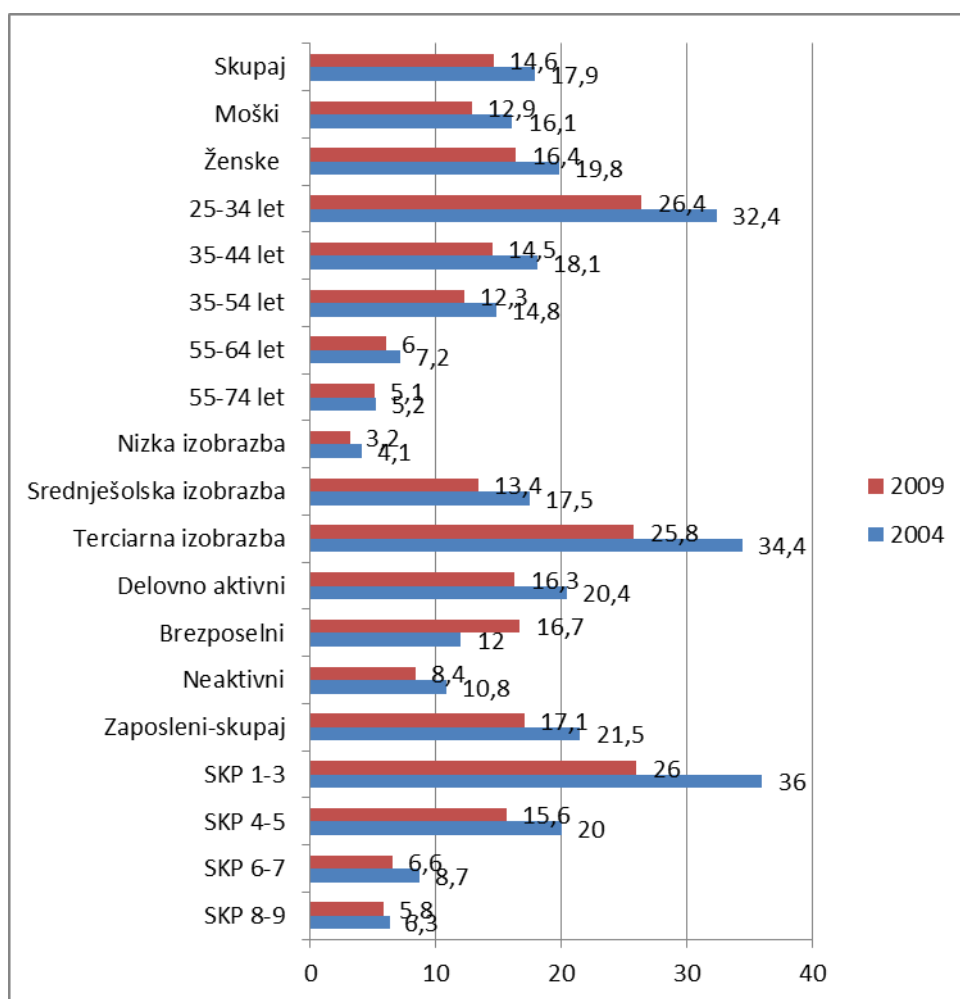
Leta 1998 je bila izvedena raziskava Vključenost prebivalcev Slovenije v izobraževanju odraslih, katera je merila udeležbo v starosti 16-65 let v izobraževanju v obdobju zadnjih 12 mesecev. Leta 2004 je Andragoški center Slovenije na osnovi metodologije, uporabljene v raziskavi leta 1998, izvedel raziskavo o pismenosti in življenjskih spretnosti odraslih z naslovom Družbeno skupinski vplivi udeležbe odraslih v izobraževanju odraslih. Rezultati raziskav so pokazali, da je leta 2004 vključenost odraslih v starosti od 16 do 65 let v formalno

in neformalno izobraževanje v zadnjih 12-ih mesecev pred anketiranjem v izobraževanje znašala 37,0% in se je v primerjavi z letom 1998 povečala za 31,9%. Višja vključenost v neformalno izobraževanje je pri moških, vključenost v formalno izobraževanje pa je višja pri ženskah. Glede na starost je najvišja vključenost v starostni skupini od 20 do 24 let, močno pa upade po 50. letu starosti. V obdobju 1998-2004 se je vključenost v izobraževanje odraslih najbolj povečala pri osebah z nedokončano osnovno šolo (Čelebič et al., 2011).

Slika 1: Vključenost odraslih, starih 16-65 let, v formalno ali neformalno izobraževanje po spolu, starosti, izobrazbi in zaposlitvenem statusu, 1998 in 2004, v %. (Vir: Mohorčič Špolar, 2005; povz. po Čelebič et al., 2011)

Novejši podatki o vključenosti odraslih v izobraževanje so na voljo na podlagi podatkov Ankete o delovni sili za leto 2009. V tej raziskavi je bila druga metodologija kot v letih 1998 in 2004, zato se vrednost kazalnikov, izračunanih na podlagi podatkov, zelo razlikujejo od vrednosti kazalnikov, izračunanih s prejšnjima raziskavama. V Anketi o delovni sili je zajeta starostna skupina od 25 do 64 let, zajema pa podatke zadnjih 4-ih tednov pred izvajanjem ankete. Podatki ankete kažejo, da je Slovenija po vključenosti odraslih v izobraževanje glede na države, ki smo jih zajeli v mednarodno primerjavo pri pripravi Bele knjige o vzgoji in izobraževanju presegla raven Nemčije in Francije, precej pa je zaostajala za Švedsko in Finsko. V obdobju 2004-2009 se je v Sloveniji vključenost odraslih v formalno ali neformalno izobraževanje zmanjšala. Po podatkih Ankete o izobraževanju odraslih za leto 2007 je največji delež anketirancev navedel oviro, da se izobraževanje ni ujemalo z urnikom dela, naslednja ovira je, da je izobraževanje predrago, tretja pa so družinske obveznosti (Čelebič et al., 2011).

Slika 2: Vključenost odraslih, starih 25-64 let v formalno ali neformalno izobraževanje, Slovenija, 2004 in 2009, v %. (Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili; povz. po Čelebič et al., 2011)

3.3 Razvoj institucionalnega izobraževanja v Sloveniji po prvi svetovni vojni

Formalna pravila zelo podrobno določajo pripravo in izpeljevanje programov, ki vodijo k formalni izobrazbi ter načine njihovega prilagajanja odraslim. Manj jasno pa je, katere organizacije naj bi izvajale te programe. Načeloma jih izvajajo šole in visokošolske ter univerzitetne ustanove, lahko pa tudi organizacije za izobraževanje odraslih. V Sloveniji so poglavitni izvajalci formalnega izobraževanja odraslih tradicionalne izobraževalne ustanove, kot so srednje poklicne, tehniške in strokovne šole, gimnazije ter višje in visoke strokovne šole, fakultete in umetniške akademije. V obdobju po prehodu v tržno gospodarstvo, se poleg javnih ustanavljajo tudi zasebne izobraževalne organizacije, ki zajemajo vse večji obseg izobraževanja odraslih in začnejo prevladovati (Ivančič, Mohorčič Špolar, Radovan, 2010, str. 21).

Po prvi svetovni vojni so začele v Sloveniji nastajati prve ljudske univerze, ki so se razvile večinoma iz društev za prosvetljevanje prebivalstva in so bile predvsem namenjene delavstvu. Njihova naloga je bila, da so bili organizator predavanj in različnih drugih izobraževalnih, kulturnih in športnih prireditev, poleg tega so še izdajali tiskano gradivo ter vzdrževali svoje knjižnice (Ivančič et al., 2010, str. 22).

Valentinčič (1973; povz. po Ivančič et al., 2010, str. 22) ugotavlja, da je med drugo svetovno vojno bila v ospredju t. i. politična vzgoja, vendar je ob partizanskem šolstvu potekalo tudi opismenjevanje odraslih.

Izobraževanje odraslih v šolah ter poklicno in strokovno izobraževanje v podjetjih, se je zelo razširilo v povojnem obdobju. Po letu 1950 pa se je razširilo tudi v obliki prakse in tečajev z javnimi izpiti za kvalifikacijo ali priznanje poklicne usposobljenosti. Veliko število izobraževalnih centrov in služb v podjetjih je nastalo v šestdesetih letih prejšnjega stoletja (Ivančič et al., 2010, str. 22).

V obdobju med leti 1952-1960 so z Zakonom o šolstvu iz leta 1958 in Resolucijo o izobraževanju strokovnih kadrov iz leta 1960, začeli izobraževanje odraslih členiti na tri področja: šole za odrasle (splošnoizobraževalne in strokovne, samostojne in oddelki pri rednih šolah, na srednji, višji in visoki stopnji), ljudske in delavske univerze ter centre za izobraževanje v podjetjih (izobraževalni centri v podjetjih, šolski centri, povezani s podjetji, medpodjetniški centri) (Ivančič et al., 2010, str. 22).

Z jugoslovanskim splošnim zakonom o šolstvu iz leta 1958, so bile ljudske in delavske univerze uvrščene v vzgojno-izobraževalni sistem. Še bolj natančno je to določil Splošni zakon o šolstvu iz leta 1964. Istega leta so v Sloveniji sprejeli priporočilo o nalogah v izobraževanju odraslih. Pospešen razvoj delavskih univerz, izobraževanja odraslih v srednjih in osnovnih šolah ter delovnih organizacijah in razvoj dopisnega izobraževanja se je zgodil v sedemdesetih letih (Ivančič et al., 2010, str. 23).

Leta 1980 je bil sprejet Zakon o usmerjenem izobraževanju, s katerim delavske hranilnice niso mogle več izpeljevati verificiranih programov za pridobitev srednješolske izobrazbe. Izpeljevale so jih lahko le še srednje šole. V tedanjih časih se je začelo upadanje izobraževanja odraslih in počasen razvoj. J. Valentinčič (Valentinčič, 1896, str. 15-17, povz. po Ivančič et al., 2010) je menil, da so vzroki za to, med drugim: slaba prilagojenost mnogih srednjih šol potrebam in zahtevam sodobnega izobraževanja odraslih, financiranje izobraževanja, ki je zagotavljalo denar le za izobraževanje mladine, sestava učiteljskega zbora, ki je bila prilagojena izobraževanju mladih, neustrezna organizacija izobraževanja, neupoštevanje posebnosti odraslih v izobraževanju, neprilagojena organizacija učnega procesa itn. Učni proces se je odraslemu človeku odtujil (Ivančič et al., 2010, str. 23).

Šele s spremembo Zakona o usmerjenem izobraževanju v letu 1989, so delavske univerze znova dobile možnost za izpeljevanje programov formalnega izobraževanja (Ivančič et al., 2010, str. 23).

3.4 Financiranje izobraževanja odraslih v Sloveniji

Na področju financiranja je potrebno uveljavljati načela strategije vseživljenjskega učenja, kar pomeni prestrukturiranje omejenih javnih virov tako, da bodo enakomerno in pravično razporejeni na vsa starostna obdobja in da bo bolj uravnoteženo financiranje formalnega in

neformalnega izobraževanja ter splošnega neformalnega in poklicnega izobraževanja odraslih (Čelebič et al., 2011).

Poznamo tri modele financiranja (Čelebič et al., 2011):

- Socialni model - države bodo vlagale več javnih virov v skupine odraslih na dnu izobrazbene in kvalifikacijske piramide. Financiranje tega modela naj bi zagotovilo pomoč in podporo učno nedejavnim posameznikom in skupinam, katerih motivacija in zmožnost učenja po obveznem šolanju sta odvisni zlasti od njihovega ekonomsko socialnega položaja, od razvitosti njihovega socialnega in kulturnega kapitala in kakovosti njihovega šolanja v otroštvu in obveznem izobraževanju.
- Mešano državno tržni model - za druge skupine, ki niso na dnu piramide, bodo države razvile spodbude za povečanje zasebnih virov financiranja, ki odražajo trenutne razmere v večini razvitih držav. Te razmere so neenak dostop, neenaka udeležba v izobraževanju in učenju, ki je predvsem posledica socialno ekonomskega okolja.
- Model človeškega kapitala - države bodo spodbudile delodajalce k večjim vlaganjem v izobraževanje zaposlenih. Za ta model je značilno, da podjetja zagotavljajo usposabljanje predvsem za zaposlene, ki so že dobro izobraženi in usposobljeni in ne za tiste, ki imajo slabo splošno izobrazbo in so nekvalificirani. Prikrajšani so tudi zaposleni v malih podjetjih in tisti z netipičnimi oblikami zaposlitev. Za izobraževanje brezposelnih je značilno, da gre pogosto le za krajše oblike usposabljanja.

Probleme zaradi ekonomske krize, ki se pojavljajo na področju financiranja izobraževanja v celoti in financiranja izobraževanja odraslih, bo mogoče reševati z ustrežnejšo razdelitvijo stroškov izobraževanja med posameznikom, podjetjem in državo (Čelebič et al., 2011).

V Sloveniji se prepletajo vsi trije modeli financiranja. Socialni model zagotavlja odraslim možnost, da se brezplačno izobražujejo v programih osnovne šole za odrasle in brezposelnim brezplačno izobraževanje v programih aktivne politike zaposlovanja. V organizacije, ki izvajajo izobraževanje ali infrastrukturne dejavnosti, so neposredno dodeljena sredstva iz javnih virov za izvajanje teh in drugih programov ali infrastrukturnih izobraževalnih dejavnosti. To je podpora ponudbi. Ko so sredstva iz javnih virov dodeljena udeležencem izobraževanja ali podjetjem, je to podpora povpraševanju, saj gre za posredno financiranje organizacij iz javnih virov preko udeležencev izobraževanja ali preko podjetij. Za vse spodbude za posameznike in za podjetja velja sistem povrnitve stroškov izobraževanja, kar

pomeni, da mora prejemnik spodbude najprej sam plačati stroške izobraževanja, na podlagi dokazil o upravičenih stroških pa so mu nato sredstva povrnjena. To lahko predstavlja velik problem za nizko izobražene in tiste, ki imajo v povprečju nižje dohodke, saj je lahko zalaganje lastnih sredstev za izobraževanje ovira, ki zmanjšuje možnost za vključitev v izobraževanje. Podatki Ankete o izobraževanju odraslih za leto 2007 kažejo, da je v Sloveniji predrago izobraževanje večja ovira kot v povprečju v EU (Čelebič et al., 2011).

Obseg javnih sredstev za financiranje izobraževanja odraslih v letnih programih izobraževanja odraslih določata in prerazporejata Ministrstvo za šolstvo in šport in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Zakonsko je zagotovljeno le financiranje uresničevanja ustavne pravice do osnovnošolske izobrazbe odraslim. Financiranje vsega ostalega izobraževanja je odvisno od vsakokratne razpoložljivosti proračunskih sredstev (Čelebič et al., 2011).

Podatki o javnih izdatkih za izobraževanje odraslih v vseh izdatkih za vzgojo in izobraževanje v Sloveniji niso dostopni. Niti niso na voljo podatki o deležu javnih izdatkov za izobraževanje odraslih v BDP. V Sloveniji odrasli nosijo večino stroškov svojega izobraževanja, izjema je le osnovnošolsko izobraževanje in izobraževanje brezposelnih. Raziskave so tudi pokazale, da se delež prispevka države zmanjšuje (Čelebič et al., 2011).

Temeljni slabosti financiranja izobraževanja odraslih v Sloveniji sta dve. Ena slabost je, da sistem financiranja ni postavljen v okvir strategije vseživljenjskosti učenja, torej da ni pravične razporeditve javnih virov na vsa življenjska obdobja in ni koordinacije med resorji pri spodbujanju neformalnega izobraževanja- kmetijstva, kulture. Druga slabost je odsotnost zakonske ureditve financiranja izobraževanja odraslih. V sistemu financiranja bo zato potrebno izpeljati osnovni princip strategije vseživljenjskosti učenja (Čelebič et al., 2011).

Osebne ali družbene okoliščine ne smejo posamezniku preprečevati uresničenje njegovih potencialov. Vsak posameznik mora imeti možnost, da doseže minimalni izobrazbeni standard. V Sloveniji je značilno, da prevladuje dvojje prepričanje. Prvo prepričanje je o tem, da ima pravičnost »rok trajanja«: če v sistemu izobraževanja mladine kasnejši odrasli niso razvili svojih zmožnosti, so za posledice in njihovo odpravljanje odgovorni sami osebno. Drugo prepričanje je, da si posameznik kupi takšno izobraževanje, ki mu prinaša boljši položaj, večjo plačo, kariero itn.; država pa kupi to in tedaj, ko se tako odloči. Prepričani so, da je izobraževanje odraslih tržna dobrina. Načelo nakupa pri obeh je: čim več za čim manj

denarja. Obe prepričanji vplivata na razvoj raziskovalne dejavnosti na področju izobraževanja odraslih in na razvoj izobraževalnih dejavnosti na področju izobraževanja odraslih. Takšna prepričanja so vir nepravilnosti na področju izobraževanja odraslih na ravni stroke, prakse, sistema (šolska zakonodaja ne ureja financiranja izobraževanja odraslih in ne določa javne mreže in javne službe v izobraževanju odraslih) in posledično na ravni posameznika (Čelebič et al., 2011).

3.5 Programske smernice za izobraževanje odraslih

Jarvis (1990; povz. po Svetina, 1998, str. 7) ugotavlja, da z izrazom program v izobraževanju odraslih, po nekaterih definicijah označujejo predvsem kratkotrajne učne izkušnje, ki so odgovor na učenčeve potrebe in se izpeljejo zunaj tradicionalnega izobraževalnega sistema.

V izobraževanju odraslih se je uveljavil izraz odprti kurikulum, ki pomeni sodelovanje udeležencev izobraževanja na vseh stopnjah načrtovanja, omogoča pa dinamično, sprotno prilagajanje sposobnostim, poprejšnjemu znanju in motivaciji udeleženca. Pastuović (1994; povz. po Svetina, 1998, str. 14) ugotavlja, »da odprti kurikulum omogoča usklajevanje izobraževalnih interesov treh pglavitnih dejavnikov v izobraževanju odraslih: družbe, posameznega udeleženca izobraževalnega procesa in organizacije.« Jarvis (1990; povz. po Svetina, 1998, str. 14) vpelje pojem pogajalski kurikulum, katerega opiše kot obliko načrtovanja, ki izhaja iz tega, da se odrasli učijo bolje, če se soodločajo pri izbiri in oblikovanju nekaterih kurikularnih sestavin, kot so izbira metod poučevanja in učenja, sodelovanje pri opredeljevanju ciljev izobraževalnega programa, odbiri učnih vsebin in pri evalvaciji kurikuluma (Svetina, 1998, str. 8 - 14).

Na spletnih straneh ministrstva so navedeni naslednji programi za pridobitev formalne izobrazbe (Izobraževalni programi za odrasle, 2014):

- Program osnovne šole za odrasle: ta program je namenjen tistim, ki so izpolnili osnovnošolske obveznosti, niso pa uspešno zaključili osnovnošolskega izobraževanja. Predmetnik osnovne šole za odrasle je izdelan na podlagi predmetnika vzgojno-izobraževalnega programa osnovne šole. Od 6. razreda dalje vsebuje predmetnik tudi izbirne predmete, ki se praviloma izvajajo kot projekti. Predmetnik za posamezni razred je ob razredno - predmetni organizaciji načrtovan za 18 tednov .

- Programi srednješolskega izobraževanja: odrasli se lahko vključijo v programe srednješolskega izobraževanja, če izpolnjujejo pogoje glede predhodne izobrazbe ali posebnih psihofizičnih sposobnosti, predpisanih za vključitev. Oseba, ki se vključi v izobraževalni program za odrasle, pridobi status udeleženca izobraževanja odraslih.
- Izobraževalni program za odrasle za pridobitev srednje strokovne izobrazbe policist: izobraževanje traja 18 mesecev. Vključi se lahko tisti, ki je z maturo ali s poklicno maturo končal gimnazijo ali katerikoli program srednjega strokovnega izobraževanja.
- Programi višješolskega izobraževanja: odrasli se lahko vključijo v programe višješolskega izobraževanja, če izpolnjujejo vpisne pogoje. Višješolski študijski programi so dveletni ter omogočajo pridobitev višje strokovne izobrazbe. Programi so zasnovani kot posebna oblika terciarnega izobraževanja in so izrazito poklicno naravnani, po tem se tudi razlikujejo od visokošolskega študija.

Prav tako so navedeni posebni programi za odrasle (Izobraževalni programi za odrasle, 2014):

- Programi splošnega opismenjevanja:
 - Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Beremo in pišemo skupaj
 - Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Most do izobrazbe
 - Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Izzivi podeželja
 - Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Moj korak
 - Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Jaz in moje delovno mesto
 - Računalniška pismenost za odrasle
- Programi za integracijo priseljencev
 - Slovenščina za tujce
 - Spoznavanje slovenske zgodovine, kulture in ustavne ureditve v Republiki Sloveniji
 - Začetna integracija priseljencev
- Programi za mlajše odrasle
 - Projektno učenje za mlajše odrasle
- Jezikovni programi
 - Madžarščina za odrasle
 - Angleščina za odrasle
 - Francoščina za odrasle
 - Italijanščina za odrasle
 - Nemščina za odrasle

Izobraževanje odraslih poteka v ljudskih univerzah, šolah ali njihovih enotah, specializiranih organizacijah za izobraževanje odraslih, in drugih organizacijah, ki so registrirane za izobraževanje odraslih, v podjetniških izobraževalnih centrih in pri zasebnikih, ki imajo status zasebnega učitelja (prav tam).

4 SVETOVALNA DEJAVNOST V IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH

V tem poglavju bomo najprej opisali, kdo so andragoški svetovalci, nadaljevali bomo z zvrstmi andragoškega svetovalnega dela ter z njegovimi cilji in funkcijami. Nato bomo predstavili svetovalne pripomočke. Na koncu poglavja pa bomo predstavili projekt za razvijanje informativno- svetovalne dejavnosti v Sloveniji.

4.1 Kdo je andragoški svetovalec

Vilič Klenovšek v svojem delu Svetovalna dejavnost v izobraževanju odraslih (2011, str. 13) ugotavlja, da so strokovnjake, ki delujejo v izobraževanju odraslih, v raziskavi Alpine (2008), »razdelili glede na dejavnosti in vloge, ki jih ti strokovnjaki izpeljujejo, v nekaj skupin: poučevanje, vodenje in organiziranje izobraževalnega procesa, svetovalno delo, načrtovanje in razvoj izobraževalnih programov, tehnična, medijska in organizacijska podpora v učnem procesu. Informiranje, nasvetovanje in svetovanje so torej izpostavljene kot posebno pomembne dejavnosti, ki jih izvajajo andragoški delavci; kako bodo te dejavnosti izpeljevali, pa je seveda odvisno od več dejavnikov – od tega, ali gre za splošno, poklicno, formalno ali neformalno izobraževanje odraslih; od potreb, možnosti in želja različnih skupnosti in organizacij; od sistemskih možnosti celotnega področja izobraževanja odraslih v neki državi; od razvitosti področja izobraževanja odraslih itn.«

Kot pomembne dejavnosti, ki jih izvajajo andragoški delavci, so informiranje, nasvetovanje in svetovanje. Kako bodo te dejavnosti izpeljevali, je odvisno od tega, ali gre za splošno, poklicno, formalno ali neformalno izobraževanje odraslih, od tega kakšne so potrebe, možnosti in želje različnih skupnosti in organizacij, od sistemskih možnosti celotnega področja izobraževanja odraslih in od tega kako je razvito področje izobraževanja odraslih (Vilič Klenovšek, 2011, str. 13).

Vilič Klenovšek (2011) navaja, da imamo na področju svetovalnega dela, na eni strani bolj ali manj usposobljene svetovalce, katerih temeljna dejavnost je svetovalno delo odraslim, na drugi strani pa imamo ogromno drugih strokovnjakov, ki delajo na področju izobraževanja, zdravstva, socialnega skrbstva, prostovoljskih in skupnostnih dejavnosti in pri svojem delu pogosto uporabljajo spretnosti svetovanja, ampak se ne imenujejo svetovalci. Egan (Egan, 1994; povz. po Vilič Klenovšek, 2011, str. 14) navaja, da svetovalci delujejo v institucijah z namenom svetovanja in pomoči tistim, ki to potrebujejo in jih imenuje formalni pomočniki. Neformalni pomočniki pa so zanj strokovnjaki na svojem področju, ki pa se ob svojem delu velikokrat srečujejo s potrebo po pomoči ljudem. Poleg dajanja pomoči pri izobraževanju in učenju, lahko odraslim predstavijo kakšne vrste pomoči lahko dobijo v specializiranih središčih za andragoško svetovalno delo. Egan je poleg tega še ugotovil, da odrasli večino svetovalne pomoči dobijo od laičnih svetovalcev, kot so prijatelji, znanci, sorodniki in ostalih ljudi, ki jih srečujemo v življenju ter od drugih strokovnjakov, ki niso profesionalni svetovalci. Tudi raziskave kažejo, da se ljudje velikokrat po pomoč obrnejo na svoje bližje, šele na to pa tudi na strokovne službe (Vilič Klenovšek, 2011, str. 14).

Jelenc Krašovec in Jelenc (2011) ugotavljata, da je najbolj splošen pomen izraza svetovalec, »da je to oseba, katera ima neka znanja in izkušnje, s katerimi lahko pomaga drugim osebam, ki se srečujejo s problemi ali imajo vprašanja, ki jih same ne znajo rešiti. Implicitno vsebuje pojem svetovalec odnos in komuniciranje. Seveda pa nikakor sam po sebi ne omejuje takšne možnosti le na ozko specializirane strokovnjake. Nestrokovnjak in oseba, ki svetovalno delo opravlja prostovoljno je lahko svetovalec. Glede na stopnjo strokovnosti poznamo laična, strokovna in specializirana svetovanja, po čemer lahko določimo kvalificiranost in strokovnost svetovalca« (Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 106). »Svetovalec v najširšem smislu je lahko, in tudi kdaj pa kdaj je, vsak človek. Kaže, da svetovalnega dela nikakor ni mogoče omejiti le na strokovnjake in druge osebe, ki je njihovo delo tudi formalno označeno z nazivom »svetovalec«. Veliko ljudi različnih strokovnih profilov in nazivov in tudi tistih, ki dela ne opravljajo kot profesionalci in/ali delujejo kot prostovoljci, lahko doseže visoko kakovost svoje svetovalne dejavnosti« (Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 107).

Ray Woolfe (Woolfe, 1997; povz. po Vilič Klenovšek, 2011, str. 14) je ljudi, ki sodelujejo v svetovalnem delu, označil kot komet. Plačani svetovalci, ki so v celoti predani svojemu delu in imajo dostop do ustreznih strokovnih virov, so v konici kometa. Ti se ukvarjajo s strokovnimi vprašanji, povezanimi s svetovalnim delom. Naslednji, širši del kometa,

sestavljajo prostovoljni svetovalci, ki ohranjajo pomembno poslanstvo svetovalnega dela, saj so osebno zavzeti za svetovalno delo in niso omejeni s plačilom. Rep kometa sestavljajo različni ljudje vseh strok, na katere vplivajo vrednote, teorija in poslanstvo ter metode svetovalnega dela.

Učitelji med poučevanjem ali pa v mentorski vlogi velikokrat uporabljajo svetovalne veščine, kar pa ne moremo trditi obratno. Tisti, ki so zaposleni kot svetovalci, ne opravljajo drugih vlog, saj je vloga svetovalca dokaj specifična in zahteva celega človeka, ki je za svetovanje ustrezno usposobljen (Vilič Klenovšek, 2011, str. 15).

V Sloveniji je manjše število strokovnjakov zaposlenih v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih, nekateri delujejo kot prostovoljci, največ ljudi pa vsakodnevno uporablja svetovanje, vendar se ne imenujejo svetovalci. Njihov način dela pri svetovanju odraslih se lahko zelo razlikuje, s tem pa odraslim omogočajo najraznovrstnejšo podporo. Kljub temu pa najzahtevnejšo zvrst andragoškega svetovalnega dela- svetovanje, lahko ustrezno izvajajo le za to usposobljeni svetovalci, saj so za svetovanje potrebni posebni pogoji in strokovnost (Vilič Klenovšek, 2011, str. 15).

4.2 Zvrsti andragoškega svetovalnega dela

Odrasli, ki potrebujejo pomoč pri učenju in izobraževanju, lahko dobijo različne možnosti pomoči, ki jih opredelimo kot tri zvrsti: informiranje, nasvetovanje in svetovanje. Lahko jih uporabljamo posamično ali kombinirano, hkrati pa se poslužujemo tudi druge dejavnosti, s katerimi svetovancu pomagamo reševati njegova številna vprašanja, povezana z učenjem in izobraževanjem (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 20 in 21). Te zvrsti se po temeljni opredelitvi med sabo razlikujejo, pri dejavnosti andragoške svetovalnega dela, pa se tako povezujejo in prepletajo ter pogosto delujejo kot celota, da jih pri delu težko ločimo med seboj (Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 47 in 48).

Pri informiranju dajemo le informacije. Pri nasvetovanju informirano in svetujemo. V procesu svetovanja pa uporabljamo tako informacije kot tudi nasvete, zato pri svetovanju informiramo in nasvetujemo. To pomeni, da je vsaka nadaljnja zvrst bolj strukturirana in zahtevnejša (Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 48).

Informiranje je po Burnardu (1999, citirano po Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 50) »najbolj preprosta, nezapletena vrsta svetovalnega dela in pomoči.« Oseba, ki pride k svetovalcu, ker potrebuje pomoč, si želi specifično informacijo. Edina zvrst svetovalnega dela, ki jo lahko uporabljamo samostojno, je informiranje. Kot samostojno zvrst se jo lahko uporabi le takrat, kadar rešitev svetovančevega problema ne zahteva uporabe bolj zahtevnih zvrsti in načinov svetovalne pomoči, kot so »nasvetovanje« in »svetovanje«. Obe zahtevnejši zvrsti andragoškega svetovalnega dela zahtevata uporabo informiranja, ki je v tem primeru njihova redna sestavina in dejavnost. (Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 50).

»Nasvet je enkratna ali večkratna krajša pomoč svetovancu, ki poleg dajanja ali posredovanja informacije in podatkov vključuje tudi razlago in/ali ustrezna pojasnila, s katerimi pomagamo osebi, da reši svoj problem. Gre za pretežno enosmerno vplivanje, pri čemer svetovalec s svojim znanjem in izkušnjami ter pretežno z uporabo informacij in pojasnil, ki lahko svetovancu olajšajo odločanje, poskuša odgovoriti na vprašanja svetovanca in mu tako pomaga rešiti njegov problem« (Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 51). Svetovalna zvrst, ki jo bolj kot svetovanec določa svetovalec, je nasvetovanje, saj je potek svetovalne pomoči v njegovih rokah, sam določa cilje in metode, ocenjuje in določa problem ter na podlagi tega daje informacije in nasvete svetovancu ter po potrebi določa kako je problem rešljiv. (Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 52).

Izmed vseh zvrsti svetovalnega dela je najzahtevnejša in najbolj nedirektivna svetovanje. Svetovanje traja dalj časa in zahteva stalno medsebojno interakcijo ter odnos med svetovalcem in svetovancem. Je strokovno zahteven in zapleten proces, ki zahteva večjo poglobitev v primer. Svetovalec in svetovanec skupaj oblikujeta proces pomoči, pri čemer je svetovalec pospeševalec posameznikovega razvoja in spreminjanja ter razumevanja celotnega procesa učenja. Svetovalec mora spodbujati takšno svetovančevo delovanje, ki je v skladu z njegovimi vrednotami, osebnimi zmožnostmi in sposobnostmi za samostojno odločanje (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 21). »Svetovanje je torej posebna in zahtevnejša zvrst svetovalnega dela, pri kateri se srečujeta dve osebi, svetovalec in svetovanec, s ciljem, da se poveča zmožnost svetovanca za uspešnejše reševanje njegovega problema« (Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 142).

Svetovanje lahko vodi le ustrezno usposobljen svetovalec in zato poteka v organizaciji, kjer so za to ustrezne razmere. Vsaka oseba, ki ni posebej usposobljena za svetovanje, pa lahko

daje informacije in nasvete o učenju in izobraževalnih možnostih, kar pomeni, da so lahko te osebe različni andragoški delavci ter prostovoljci, ki so seznanjeni s ponudbo, možnostmi in potekom izobraževanja. Informiranje in nasvetovanje potekata na različnih krajih ter v bližini vsakdanjim dejavnostim ljudem (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 21 in 22).

4.3 Cilji in funkcije andragoškega svetovalnega dela

Temeljni cilj in funkcija andragoškega svetovalnega dela je pomoč posamezniku, da bo uspešno izpeljeval svoje izobraževanje ali učenje. Ta temeljni cilj, ki označuje celoto, lahko razčlenimo na vrsto posameznih ciljev, kot jih navajata Jelenc Krašovec in Jelenc (2011, str. 24 in 25):

- »uresničevanje posameznikovih ciljev, motivov in vrednot, povezanih z izobraževanjem in učenjem;
- krepitev motivacije, zaupanja vase pri izobraževanju in učenju;
- izbiranje ustreznih možnosti in priložnosti za izobraževanje;
- izbiranje in določanje načinov izpeljave in strategij;
- uspešno organiziranje izpeljave izobraževanja in učenja;
- uspešno in učinkovito učenje;
- razvijanje in krepitev sposobnosti za učenje;
- uporaba, uveljavitev in možnost uporabe pridobljenega znanja;
- spremljanje aktivnosti izobraževanja in učenja«.

Temeljnemu cilju sta podrejena ali vzporedna dva cilja (Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 25):

- »optimalen osebni razvoj in osebna življenjska pot posameznika;
- uresničitev svetovančevega poklicnega ali delovnega cilja ali poklicne poti«.

Če izhajamo iz zgoraj navedene širše opredeljene namembnosti, temeljnih potreb po svetovalni pomoči ter temeljnih in vzporednih ciljev, lahko za učinkovito doseganje teh ciljev pri andragoškem svetovalnem delu, identificiramo več različnih funkcij, ki to omogočajo. Te so (Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 25 in 26):

- spoznavanje samega sebe: pri tej funkciji odkrivamo sebe in svoje osebne značilnosti, kakšne intelektualne sposobnosti in zmogljivosti imamo, kakšne so naše učne sposobnosti in stil, odkrivamo različne spretnosti in interese, kakšna je naša

motivacija in pripravljenost za učenje, kakšne učne navade imamo, kakšne frustracije in travme v zvezi z izobraževanjem in učenjem nas morijo, ter kakšne so dispozicijske ovire itn.;

- seznanjanje z možnostmi izobraževanja in učenja: seznanimo se s ponudbo izobraževanja- institucijami, kakšni so programi in pogoji za izobraževanje, kako je z viri, možnostmi učenja in z viri informacij, kako iščemo in uporabljamo vire, seznanimo se z institucionalnimi ovirami;
- določanje ciljev: najprej si moramo določiti cilje pri izobraževanju, nato v zvezi s poklicno potjo ter v povezavi z osebno življenjsko potjo itn.;
- izbira in načrtovanje dejavnosti: potrebno je izbrati in narediti načrt dejavnosti za vključitev v izobraževanje in za organiziranje svojega izobraževanja in učenja ter za doseg širših in ožjih postavljenih ciljev itn.;
- udejanjanje ciljev in načrtov: v skladu z izbranimi in načrtovanimi dejavnostmi in morebitnih drugih ciljev in načrtov;
- učinkovita izpeljava izobraževanja in učenja: potrebno je sprotno reševanje morebitnih problemov, imeti podporo in spodbudo ter spremljati potek izobraževanja itn.;
- urejanje okoliščin za izobraževanje ali učenje: potrebno je imeti pomoč pri odstranjevanju ali blažitvi situacijskih ovir, kot so kraj, čas, denar, družina, zaposlenost itn. ter nato v zvezi s tem tudi ukrepati. Pri vključevanju in izpeljavi izobraževanja je potrebno posredovanje. Urediti je potrebno tudi glede problemov, ki lahko zaradi izobraževanja nastanejo v službi;
- učinkovita uporaba sredstev in pripomočkov za izobraževanje in učenje: seznaniti se je treba z učno in izobraževalno tehnologijo ter jo optimalno uporabiti. Potrebno je izbrati in urediti prostor, čas, ter druge elemente mikro – klime za učenje. Ustrezno se morajo izbrati metode in tehnike učinkovitega učenja itn.;
- pomoč pri urejanju splošnih življenjskih okoliščin: pomoč pri načinu in ureditvi življenja, pri prostočasnih in rekreacijskih dejavnostih. Pomoč pri problemih, ki lahko zaradi izobraževanja nastajajo v družini itn.;
- uporaba pridobljenega znanja: potrebno se je pozanimati, kakšne so možnosti za ugotovitev in potrditev neformalno pridobljenega znanja, kakšne so tehnike dokazovanja znanja ter programi izobraževanja za ugotovitev in potrditev znanja itn.;
- spremljanje dejavnosti: potrebno je spremljati uresničevanje postavljenih ciljev in načrtov, učinkovitosti svetovalne pomoči in dogovorov ter izpeljanih ukrepov itn.

Vse te funkcije se pri svetovalnem delu med seboj prepletajo. Glede na raznolikost ciljev in funkcij je razvidno, da niso vsi enako zahtevni. Večino ciljev lahko uresničijo le ustrezno usposobljeni strokovnjaki, nekatere pa lahko ob svojem delu uresničijo tudi drugi andragoški delavci, strokovnjaki (prav tam).

4.4 Svetovalni pripomočki

Pri andragoškem svetovalnem delu se svetovalci poslužujejo tistih pripomočkov in instrumentov, ki jim pomagajo ugotoviti in oceniti tiste svetovančeve probleme in vprašanja, ki so povezani z njegovim izobraževanjem in učenjem. V zvezi z učenjem ga bodo zanimale značilnosti svetovančevega učenja v preteklosti in zdaj, njegove sposobnosti in pripravljenost za samostojno učenje ter učni slog. Svetovalec bo ugotavljal kakšna je svetovančeva kakovost znanja, obseg znanja ter vsebina. Ugotavljal bo tudi, kakšni so svetovančevi interesi na področju učenja in izobraževanja, interesi glede prostočasnih dejavnosti ter poklicnega dela in zaposlitve. Mogoče bo želel ugotoviti svetovančevo vedenje v različnih učnih položajih, torej pri pripravljenosti za učenje in izobraževanje, pripravljenosti za samostojno učenje, učne navade in učno zmogljivost (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 27 in 28).

»Andragoški diagnostični instrumentarij vsebuje sheme za opazovanje, sheme za diagnostični pogovor, vprašalnike, inventarje ali popisne pole, teste. Sheme so instrumenti ali pripomočki, ki nam omogočajo pridobitev relevantnih podatkov za nadaljnje odločanje o reševanju problema« (Vilič Klenovšek idr., 2011, str. 28). Na začetku svetovanec okvirno določi strukturo dejavnikov, ki jih mora ugotoviti, načrt in listo vprašanj, ki jih želi postaviti svetovancu. Pri diagnosticiranju lahko svetovalce uporabi različne teste, recimo teste spretnosti, interesne teste, teste, s katerimi ugotavlja pripravljenost za nadaljnje učenje in raven že pridobljenega znanja. Uporabijo lahko tudi vprašalnike za ugotavljanje prevladujočega učnega sloga, sloge spoznavanja, pripravljenosti za samostojno učenje in interese (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 28).

Enotna shema obravnave se uporabi za določanje temeljne vsebine svetovalne pomoči in ponazarja celostnost postopka obravnave glede na raznolikost problemov, zaradi katerih svetovanci prihajajo v svetovalno središče. V prvi fazi sheme se oceni svetovalni primer, v drugi pa se odloča o načinih svetovalne pomoči. V prvi- diagnostični fazi lahko uporabimo

nekaj postopkov, kateri so pomembni za odločitev o nadaljnjih načinih svetovalne pomoči. Ti postopki so uporaba sheme za diagnostično eksploracijo, presoja o pritegnitvi drugih strokovnjakov v obravnavo, izbira diagnostičnih instrumentarij, premislek o pritegnitvi drugih institucij v obravnavo in ocenitev posameznikovih močnih in šibkih točk. V drugi fazi se odloča o vrsti pomoči, katere so informiranje, nasvetovanje in svetovanje. Odloča se tudi o vsebini pomoči in poteku ali metodah svetovalne pomoči, ki je lahko direktivno-nedirektivno, krajše- daljše, individualno- skupinsko svetovanje ali samousmerjanje (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 28 in 29).

Zoran Jelenc je za andragoške namene priredil shemo za andragoško eksploracijo, ki ima pet poglavij ali sklopov: problem; življenjske razmere in okoliščine; poklicna kariera in zaposlitev; osebnost; izobraževanje in učenje. V prvi točki sheme svetovalec poskuša izvedeti kakšni so svetovančevi problemi in razlogi, zaradi katerih je prišel k njemu. V drugi točki se svetovalec s svetovancem pogovori o njegovih življenjskih razmerah in okoliščinah, saj mu to lahko pomaga pri razumevanju problema in zmanjševanju težav. V tretji točki se svetovalec s svetovancem pogovori o njegovi poklicni karieri in zaposlitvi, kar je pomembno področje, ki je povezano z izobraževanjem. Četrto področje je področje svetovančevih osebnih interesov, njegovih pričakovanj in strahov, saj le tako lahko svetovanec dejavno sodeluje pri načrtovanju svetovalnih dejavnosti in nadaljnje izobraževalne poti. Najpomembnejše in najbolj specifično je zadnje področje, to je področje izobraževanja in učenja, kjer bo svetovalec ugotavljal svetovančevo preteklost, slog spoznavanja, učni slog, učne navade in odnos do učenja (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 29 in 30).

4.5 Projekt za razvijanje informativno- svetovalne dejavnosti v Sloveniji

Razvojni projekt Informativno- svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih- ISIO je zelo pomemben pri razvijanju andragoške svetovalne dejavnosti v Sloveniji. Projekt izvaja Andragoški center Slovenije, financirajo ga Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Inštitut za mednarodno sodelovanje Nemške zveze ljudskih univerz v projektu EBIS in programu Pakt stabilnosti za jugovzhodno Evropo. V letu 1998 in v začetku 1999 so projekt pripravili na podlagi ugotovitev o stanju razvitosti te dejavnosti v Sloveniji. Začel se je torej leta 1999, ko so razvili »splošen model organiziranosti informativno - svetovalne službe v izobraževanju odraslih v lokalnem okolju.«

Vilič (2002, povz. po Jelenc Krašovec, Jelenc, 2011, str. 95) je ugotovil, da je bilo za izvajanje informativno - svetovalne dejavnosti izbranih pet izobraževalnih organizacij iz različnih lokalnih okolij, katere imajo daljšo tradicijo v izobraževanju, izkušnje pri svetovanju odraslim v izobraževanju ter pri sodelovanju z različnimi organizacijami v lokalnem okolju. Izbrane so bile štiri ljudske univerze in en občinski izobraževalni center. Po poskusnem obdobju so se leta 2002 v projekt včlenile še štiri ljudske univerze (Jelenc Krašovec, Jelenc, 2011, str. 95 in 96).

Splošni model, ki ga opredeljuje projekt (Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 96):

- Dva poglobljena cilja dejavnosti sta, da se zagotovi kakovostno, celostno in strokovno informiranje ter svetovanje vsem odraslim. To bi naj bila podpora njihovem izobraževanju in učenju. Drugi cilj je povezati čim več ponudnikov svetovalnih storitev v lokalnem okolju. Cilj, ki pa ni posebej izpostavljen, pa je ponuditi uporabnikom prijazno in kakovostno storitev.
- Vrste informativno- svetovalne dejavnosti so svetovanje pred vključitvijo v izobraževanje, svetovanje med potekom izobraževanja in svetovanje ob zaključku izobraževanja.
- Temeljna načela delovanja informativno- svetovalne dejavnosti so dostopnost vsem ciljnim skupinam odraslih, prostovoljnost, brezplačnost, usmerjenost k stranki, objektivnost in tajnost podatkov.
- Za izpeljevanje informativno- svetovalne dejavnosti so različni načini: po odprtem telefonu, z osebnim svetovanjem ob določenih dnevih in urah, po elektronski ali navadni pošti in z informacijskim gradivom. Večinoma poteka svetovanje individualno, na sedežu središča. Lahko pa je tudi skupinsko ali kombinirano ter po dogovoru kje drugje.
- Kadrovske, materialne in finančne pogoje: kot svetovalci so zaposleni za to usposobljeni strokovni delavci. Materialne pogoje in ustrezno opremljen prostor zagotavlja matična ustanova. Informativno svetovalna dejavnost se financira iz sredstev projekta.
- Povezovanje z drugimi organizacijami v lokalnem okolju: velik poudarek je na razvoju in vzpostavitvi delovanja lokalne svetovalne mreže.

V drugem poročilu je tem opredelitvam dodanih še nekaj vsebinskih dopolnitev (Vilič Klemenčič, 2002; povz. po Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 96 in 97):

- Za doseganje postavljenih ciljev v svetovalnih središčih se razvijajo različne vrste, vsebine in oblike svetovalnega dela. Upoštevajo se potrebe različnih ciljnih skupin, poskrbljeno je za časovno in krajevno dostopnost storitev. Svetovalci so usposobljeni, profesionalni in objektivni. Nenehno se izboljšuje učinkovitost in kakovost .
- Načelo enakih možnosti in dostopnosti vsem se upošteva pri odločanju o vsebini, oblikah in načinu organiziranosti, kraju in času izpeljevanja svetovalne dejavnosti.
- Uveljavlja se odprti model svetovanja ter se spodbuja svetovalce k dejavni vlogi v svetovalnem procesu.
- Glede umestitve, razvoja in možnosti za delovanje svetovalnega središča, se dogovarjajo partnerji, kateri so v izbranem okolju pomembni za urejanje teh vprašanj in odločanje.
- Pri odločanju o strokovnih vprašanjih, ki so povezani z delovanjem in razvojem informativno- svetovalne dejavnosti, se središče povezuje s strokovnimi delavci iz ustanov, povezanih v lokalno svetovalno mrežo. Med seboj si izmenjujejo izkušnje, novosti v programski ponudbi, sporočajo si nove ugotovljene potrebe, posebnosti povpraševanja. Opozarjajo tudi na pomanjkljivosti svetovalnega središča in iščejo rešitve zanje ter dajejo predloge za boljše sodelovanje in za razvoj. Skrbijo tudi za letni načrt središča, bazo podatkov, usposobljenost za delo v središčih, povezovanje organizacij v okolju, koordinacijo njihovih nalog, spremljajo delovanje središč ter poročajo o dosežkih in učinkih.

Tem strokovnih podlagam za razvoj projekta so v Sloveniji dodali še nekaj splošnejših opredelitev, ki so pomembne za celovito predstavitev projekta (Vilič Klemenčič, 2002; povz. po Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 97 in 98):

- Izobraževalne organizacije za odrasle so nosilci razvoja informativno- svetovalne dejavnosti. Brez svetovalne službe bi naj bile te organizacije le izjemoma, in bi naj tudi poskrbele, da vsaj na nek način v svoj program vključijo informiranje in svetovanje.
- Analiza, ki je bila opravljena v letih 1998 in 1999, je pokazala, da so ljudske univerze v prednosti pri ponudbi in pestrosti informacijskih in svetovalnih storitev za izobraževanje odraslih, zato so bile v projektu izbrane za nosilke razvoja informativno- svetovalne dejavnosti.

- Drugi mogoči nosilci informativno- svetovalne dejavnosti so organizacije, ki so z delom svoje dejavnosti tesno povezane s potrebami odraslih po izobraževanju, to so zavodi za zaposlovanje in podjetja. Potem so še tu druge organizacije, ki se le občasno srečujejo s temi potrebami, to pa so centri za socialno delo, knjižnice, zdravstvene ustanove, prostovoljske organizacije in društva.
- Vodstvo projekta je ocenilo, da je boljše, da se središče kot samostojna enota razvije pri večji izobraževalni organizaciji v lokalnem okolju, kot pa da bi bila nova organizacija za informativno- svetovalno dejavnost.
- V projektu se predvideva možnost, da bi lahko naloge svetovalca porazdelili na več zaposlenih. Naloge, povezane v skupine so:« načrtovanje; spremljanje in evalvacija svetovalnega dela; razvojne naloge; priprava na svetovalno delo; neposredno svetovalno delo; naloge za usklajevanje in povezovanje z organizacijami v mreži; in strokovno spopolnjevanje svetovalcev«.
- Andragoški center Slovenije naj bi opravljal tudi vlogo koordinatorja razvoja na nacionalni ravni.

Pozitivni učinki tega ambicioznega in zahtevnega projekta so zapolnjevanje skoraj popolne praznine pri razvijanju svetovalne pomoči odraslim pri učenju in izobraževanju. Državo, krajevno upravo, strokovnjake in izvajalce opozarja na potrebo po svetovalnem delu in njen pomen. Projekt ponuja konkretne strokovne rešitve in modele za svetovalno delo pri izobraževanju odraslih. Omogoča pregled možnosti za razvijanje svetovalnega dela pri izobraževanju odraslih ter organizira izvajalce izobraževanja odraslih za razvijanje svetovalnega dela. Projekt spodbuja k strokovnemu sodelovanju različnih področij pri skupnem interesu, to je pomoč odraslim pri učenju in izobraževanju. Povezuje dejavnike v lokalnem okolju pri udejanjanju skupnega interesa ter daje možnost usposabljanja osebja za andragoško svetovalno delo. Projekt ima mednarodno podporo in promovira slovensko andragogiko (Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 99).

Projekt ima tudi nekatere pomanjkljivosti. Podatki o obsegu svetovalne dejavnosti nam povedo, da gre pri informativno- svetovalni dejavnosti, ki so jo razvijali pri ISIO v letih 2001 in 2002, le za informiranje ali dajanje nasvetov. V mnogih primerih svetovalci od svetovancev niso pridobili podatkov o starosti, o stopnji dosežene izobrazbe in o zaposlitvenem položaju. Če bi šlo za svetovanje, bi svetovalec vse te podatke moral imeti. Že iz strokovnih podlag in

opisa projekta ISIO lahko ugotovimo, da je že sam projekt zasnovan tako, da daje prednost informiranju, ne pa svetovanju (Jelenc Krašovec in Jelenc, 2011, str. 99 - 102).

5 SVETOVALNO SREDIŠČE ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

V zadnjem poglavju teoretičnega dela se bomo osredotočili na svetovalna središča za izobraževanje odraslih. Predstavili bomo, kako je s svetovalno dejavnostjo v teh središčih, kako je sploh prišlo do ideje, da se jo zagotovi vsem osebam, ki jo potrebujejo. Nato bomo opisali naloge svetovalca, zaposlenega v svetovanem središču. Na koncu poglavja bomo pozornost namenili še ranljivim skupinam prebivalstva, ki ima težji dostop do izobraževanja.

5.1 Svetovalna dejavnost v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih

V sklopu projekta Informativno- svetovalna dejavnost v izobraževanju odraslih, krajše ISIO, je na Andragoškem centru Slovenije nastal koncept dejavnosti svetovalnih središč za izobraževanje odraslih. Zamisel, da se v vsaki regiji ustanovi eno svetovalno središče, se je porodila ob naraščajočih potrebah po bolj organizirani in celostni svetovalni podpori odraslim v izobraževanju in učenju. Svetovalno središče bo tako kot svetovalna služba v šoli za otroke in mladino, odraslim zagotovilo brezplačno svetovalno podporo, ki jo potrebujejo, ko se odločajo za izobraževanje ali ko se že učijo in izobražujejo. Ko je zamisel podprlo Ministrstvo za šolstvo in šport, so leta 2001 v petih regijah ustanovili prvih pet svetovalnih središč za izobraževanje odraslih, do leta 2005 jih je nastalo 14 (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 35).

Vilič Klenovšek in Klemenčič (2000; povz. po Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 36) ugotavljata, da sta bila v samem izhodišču opredeljena dva poglobljena cilja. Prvi je, da se vsem odraslim zagotovi brezplačno kakovostno, strokovno in celostno informiranje ter svetovanje, katero jim bo služilo kot podpora njihovem izobraževanju in učenju. Drugi cilj je, da bi se povezalo čim več ponudnikov svetovalnih in izobraževalnih storitev za odrasle v lokalnem okolju v omrežje, da bi tako zagotovili kakovostno, celostno in usklajeno delovanje vseh subjektov na področju svetovanja in informiranja v izobraževanju odraslih.

V svetovalnih središčih sledijo trem ciljem. Prvi je, da želijo povečati dostop do svetovanja za izobraževanje in učenje. Naslednji je, da poskušajo zagotoviti kakovostne svetovalne storitve

za izobraževanje in učenje. Tretji cilj je, da se zagotovi večja vključenost in uspešnost odraslih v vseživljenjskem učenju (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 37).

Vidik kakovostne svetovalne storitve svetovalca v svetovalnem središču za izobraževanje odraslih je vidik individualne prilagoditve svetovalne pomoči. Ključna vidika individualizacije sta dva: način obravnave svetovanca, katerega svetovalec obravnava na individualni ravni, saj izhaja iz okoliščin in posameznikovih potreb. Drugi vidik je način vodenja svetovalnega procesa, v katerem se lahko kombinirajo dejavnosti, odvisne od vsebine in globine svetovalnega procesa: informiranje, nasvetovanje, svetovanje, ovrednotenje posameznikovega položaja, usposabljanje za uresničevanje zastavljenih ciljev, zastopanje posameznika v drugi instituciji, spremljanje posameznika po svetovalnem procesu in pridobivanje povratnih informacij (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 37).

5.2 Naloge svetovalca v svetovalnem središču za izobraževanje odraslih

Andragoško svetovalno delo je temeljno delo svetovalca v svetovalnem središču za izobraževanje odraslih, ki zajema naslednje najpomembnejše dejavnosti glede na faze procesa izobraževanja, v katerih potekajo (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 36):

1. Faza pred vključevanjem v izobraževanje in učenje: delo svetovalca v tej fazi je, da odkriva posameznikove potrebe po izobraževanju in učenju, da analizira dosedanje izobraževalne poti posameznika, da jih motivira in spodbuja za vključevanje v izobraževanje, da predstavi izobraževalne programe, izobraževalne organizacije in možnosti financiranja izobraževanja, da predstavi, kaj lahko pomeni novo znanje z vidika razvoja posameznikove delovne ali osebne poti, ter pomaga pri opredelitvi ciljev in poti izobraževanja ipd.
2. Faza med potekom izobraževanja: naloga svetovalca v tej fazi je, da pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja, da pomaga pri razvijanju učinkovitih strategij učenja, da pomaga premagovati učne težave, da pomaga pri pripravi in spremljanju individualnega izobraževalnega načrta, da nudi pomoč pri vrednotenju že pridobljenega znanja in izkušenj ter pri sprotnem vrednotenju napredka v izobraževanju ipd.

3. Faza po njegovem dokončanju: naloga svetovalca je, da nudi pomoč pri vrednotenju izobraževalne ali učne poti, da svetuje glede možnosti za nadaljnje izobraževanje ali učenje ter da pomaga pri načrtovanju nadaljnjega izobraževanja ali poklicne poti ipd.

5.3 Ranljive skupine odraslih, ki imajo težji dostop do izobraževanja

Ranljive ciljne skupine so skupine odraslih, ki se manj pogosto udeležujejo izobraževanja, imajo težji dostop do njega ter se srečujejo z ovirami pri odločanju ali med potekom njihovega izobraževanja in učenja. V svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih (ISIO) jim v zadnjih letih namenjajo posebno pozornost. Svetovalci kot pomoč pri delu z njimi uporabljajo interno učno gradivo o ranljivih ciljnih skupinah, katero je nastalo leta 2010 v sklopu nadaljnjega usposabljanja delujočih svetovalcev v središčih ISIO (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 101).

V Poročilu o spremljanju 2013 ISIO Murska Sobota (Sraka in Dravec, 2013) in Poročilu o spremljanju ISIO Mb 2013 (Sagadin Mlinarič in Šoštarič, 2013) je zapisano, da je bilo v obeh svetovalnih središčih vsaj 20% strank, ki izhajajo iz ranljivih skupin prebivalstva. V obeh središčih tudi ocenjujejo, da so v letu 2013 svetovali vsaj 40% strankam iz ranljivih skupin prebivalstva.

Jelenc Krašovec (Ivaniš et al., 2011, str. 13) je zapisala, da bi se naj ranljivim skupinam odraslih zagotavljalo drugačne možnosti dostopa do izobraževanja, kot je posebno financiranje, programi izobraževanja bi naj bili prilagojeni njihovim potrebam, učitelji bi naj bili ustrezno usposobljeni, možno bi naj bilo informiranje, nasvetovanje in svetovanje.

V nadaljevanju diplomskega dela bomo opisali ranljive skupine odraslih, s katerimi se srečujejo svetovalci pri svojem delu. Za vsako od predstavljenih skupin so opisane izobraževalne značilnosti, ovire, s katerimi se srečujejo pri njihovem izobraževanju in učenju in koristi, ki jih lahko imajo od vključitve v izobraževanje ali učenje.

5.3.1 Odrasli, starejši od 50 let

Generacija starejših se razlikuje po izobrazbi, življenjskih izkušnjah, gmotnih možnostih, socialnih okoljih in načinih življenja. Razvoj izobraževanja starejših odraslih lahko

preprečujejo ovire, ki so urbane, psihološke, ekonomske, politične in kulturne narave. Potem so tu še ovire, ki otežujejo udeležbo ali pa jo celo preprečujejo. Te ovire so lahko situacijske: prezaposlenost, družina, stroški, kraj; dispozicijske: neizobraženost in starost; ter institucionalne: programi in način izobraževanja. Izobraževanje pa prinaša tudi koristi, katere so, da starejši odrasli dosegajo osebno rast, dosegajo in razvijajo lastno družbeno vrednost s pomočjo organizirane in podprte družbene udeležbe, sodelujejo v procesih odločanja o starejših, razvija se zaposljivost in konkurenčnost starejših na trgu dela, razvijajo se nove vloge starejših, starejši odrasli se pripravljajo na življenjske spremembe in nove socialne vloge, strukturirano in smiselno se preživlja prosti čas, medgeneracijsko se povezuje, krepi se socialna opora, spodbuja se raziskovanje, okrepi se mreženje in sodelovanje med ponudniki izobraževanja in različnimi partnerskimi organizacijami, okrepi se vloga obstoječih organizacij v civilnem sektorju (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 104 - 108).

V okviru triletnega projekta Razvoj modelov svetovanja za ranljive ciljne skupine, je nastal zbornik, v katerem je zapisano, da se starejši odrasli lahko vključujejo v različne programe jezikovnega, računalniškega izobraževanja in ustvarjalne delavnice, katere potekajo v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje. Vključujejo se tudi v mednarodne in nacionalne projekte. Veliko je zanimanja za programe s področja gibanja, zdravega načina prehranjevanja, zdravja, sporazumevanja, osebne rasti in ohranjanja tradicionalnih belokranjskih obrti (Babič Ivaniš et al., 2011, str. 18 in 20).

5.3.2 Zaposleni in brezposelni

V tem podpoglavju bomo predstavili zaposlene in brezposelne, ki so nižje izobraženi, torej imajo manj kot štiriletno srednješolsko izobrazbo.

5.3.2.1 Zaposleni

Med aktivnim prebivalstvom je bilo leta 2010 zaposlenih in samozaposlenih 836 081 ljudi. Težji dostop do izobraževanja in usposabljanja imajo manj izobraženi zaposleni, ki so zaposleni v malih ali srednje velikih podjetjih. Nevključevanje v izobraževanje in usposabljanje zaposlenih ima več posledic, ki se kažejo v večji ogroženosti zaposlitve, slabši mobilnosti pri razvoju delovne kariere, težje jih je zaposliti ob izgubi dela, so socialno ne vključeni. Pri vključevanju v izobraževanje se pri zaposlenih pojavljajo razne ovire, kot so

primanjkovalje časa zaradi delovnih obveznosti in delovnega časa, družinske obveznosti ter denarna sredstva pri tistih z nižjimi dohodki. Pogoste so tudi dispozicijske ovire, ki se kažejo v manj razviti izobraževalni kondiciji, pri nerazvitosti učnih navad, motivacijskih strategij, pridobljeno znanje v preteklosti pa zastareva ali se pozablja. V nekaterih okoljih ponudba programov izobraževanja in usposabljanja ni dovolj prilagojena posameznikom in podjetjem, kar štejemo med institucionalne ovire. Veliko zaposlenih ni seznanjenih z možnostmi izobraževanja in ne poznajo vseh koristi nadaljnega izobraževanja in usposabljanja. Ta neinformiranost je eden od poglobitvinih ovir neudeleževanja zaposlenih v izobraževanju in usposabljanju. Poleg vseh teh ovir je izobraževanje za zaposlene koristno, saj ti lahko z njim ohranjajo zaposlitev in so bolj konkurenčni na trgu dela. Razvijajo svojo kariero in si lahko izboljšajo socialni položaj ter se osebno razvijajo. Vse to pa prispeva k večji produktivnosti dela, ekonomski rasti in k rasti človeškega kapitala celotne družbe (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 111 - 114).

5.3.2.2 Brezposelni

Brezposelni nimajo redno plačanega dela in iščejo zaposlitev na trgu dela. Poleg finančnih posledic, brezposelnost povzroči izgubo socialnih stikov, pasivnost in osamljenost zaradi izločitve iz delovnega in družbenega okolja. Brezposelni izgubijo osebno in socialno identiteto, ker ne razvijajo več svojih že pridobljenih spretnosti in znanja. Brezposelnost v Sloveniji je začela naraščati leta 2009, ko je kriza začela vplivati na trg dela. Nekateri brezposelni imajo slabe izkušnje z izobraževanjem, ker jim ni uspelo pridobiti ustrezne izobrazbe, zato lahko to vpliva na njihovo motivacijo za nadaljnje izobraževanje. Manj izobraženim znanje manj pomeni, saj so mnenja, da jim to ne bo pomagalo pri novi zaposlitvi. Brezposelnim pogosto primanjkuje samozavesti za nadaljnje izobraževanje in so prepričani, da se njihove sposobnosti za učenje z leti zmanjšujejo. Koristi izobraževanja brezposelnih se kažejo v tem, da lahko le to v družbi zmanjšuje negativne posledice brezposelnosti in nastane lahko primerno usposobljena delovna sila, ki je v tistem trenutku iskana. Brezposelni posameznik lahko z izobraževanjem razume položaj v katerem se je znašel, dobi novo zaposlitev in odkriva nove možnosti za karierni in osebni razvoj. Z izobraževanjem se želi pri posameznikih vzbuditi motivacija za iskanje dela (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 115 - 118).

5.3.3 Odrasli glede na različne oblike telesne oviranosti

5.3.3.1 Gluhi in naglušni

Gluhi in naglušni imajo največje težave pri sporazumevanju z okoljem, v katerem živijo, delajo in se izobražujejo. Po podatkih Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ima 32% gluhih dokončano največ osnovno šolo, 57% največ poklicno šolo, 10% ima dokončano največ srednjo strokovno šolo in 1% ima končano višjo ali visoko izobrazbo. Gluhi in naglušni se pri izobraževanju srečujejo s komunikacijskimi ovirami, potrebna je ustrezna opremljenost prostorov, kjer poteka izobraževanje. Gluhi in naglušni si težje zapisujejo, zato jim je potrebno priskrbeti pisno gradivo. Gluhi stvarnost doživljajo bolj konkretno, saj si težje zapomnijo besede. Gluhim in naglušnim osebam pridobivanje znanja pogosto ni prilagojeno, zato so pri učnih in šolskih dosežkih slabši od pričakovanih in glede na dosežke normalno slišočih. Izobraževanje prinaša za gluhe in naglušne osebe koristi, saj jim izobrazba zagotavlja, da so konkurenčni na trgu dela in preprečuje njihovo socialno izključenost. Da bi se gluhi in naglušni čim lažje vključili v družbo, jim za dopolnitev dejavnosti javnih služb, društva gluhih in naglušnih ponujajo posebne socialne in kulturne programe, kateri izhajajo iz njihovih potreb. S temi programi je poskrbljeno za dostopnost do informacij v prilagojenih oblikah, povezovanj z mednarodnimi organizacijami in samoorganiziranj. (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 119 – 123).

Košir (1993, str. 4 - 6) navaja nekaj dejavnikov, kateri utemeljujejo potrebo po nadaljnjem izobraževanju odraslih oseb s slušno okvaro. Pri teh osebah je znanje pogosto nižje kot pri njihovih vrstnikih, kateri slišijo in so končali šolanje na enaki stopnji. V Zavodih z omejenimi pogoji srednješolskega izobraževanja, zaščitnih delavnicah, izbranih tovarnah in posebnih obratih v šoli si posamezniki pogosto ne pridobijo znanja za delo ob tehnološko zahtevnih strojih z ozko specializirano tehnologijo. Gluhe in naglušne osebe imajo slabše plačana delovna mesta, brez napredovanj, saj je potrebno pridobljeno znanje obnavljati, kar pa je za gluhe pogosto nedostopno. Ljudje si mimogrede pridobimo znanja in informacije, relevantne v vsakdanjem življenju. Gluhi dobijo te informacije o pomembnih družbenih spremembah z zamudo ali po naključju, zato so lahko informacije nerazumljene ali manipulirane. Kot posledica slušne okvare se lahko razvijejo negativne osebnostne lastnosti, pojavijo se lahko nezaželjene oblike vedenja in čustvovanja.

Ker je nemogoče imeti ob sebi tolmača 24 ur na dan, je gluhim in naglušnim komuniciranje zelo ovirano. Tehnologija se je toliko razvila, da omogoča lažji dostop do informacij. Za premagovanje komunikacijskih ovir in prispevanje k boljši dostopnosti v življenjskem okolju, so gluhim in naglušnim na voljo tehnični pripomočki, do katerih pa nimajo priznane pravice, saj v državnih pravilnikih ti niso omenjeni. Se jim pa nudi sofinanciranje računalniške in druge sodobne opreme z namenom izboljšanja dostopnosti, kot je na primer spletna kamera za sporazumevanje v znakovnem jeziku. Drugi tehnični pripomočki pa so mobilni telefoni UMTS, pripomočki za gluhe starše, videotehnične naprave za prenos slike, budilke, hišni zvonci, FM – sistem, induktivna zanka, rdeče bela palica ter elektronska lupa (Tehnični pripomočki, 2014).

5.3.3.2 Slepi in slabovidni

Slepe osebe so tiste, ki so popolnoma izgubile vid in tiste, ki imajo ostanek vida do 5%. Težave z vidom ima od 1,5 do 2 odstotka Slovencev. Slepi ljudje vidnih informacij ne vidijo, lahko pa jih sprejemajo, zato so zmožno učiti se, izobraževati ter živeti kakovostno življenje. Slepota in slabovidnost povzročata motnje predvsem na področjih komunikacije, orientacije ter socializacije. Ovire za izobraževanje se odpravljajo tako, da mora biti vhod in dostop v izobraževalne ustanove dobro označen, v ustanovi morajo biti stenske ali talne ustanove, ki služijo slepim in slabovidnim kot orientacijske točke. Vsa dvigala morajo imeti tipne in zvočne informacije, prostori pa morajo biti označeni z napisi in številkami v brajllici in velikimi črkami ter njihove oznake morajo biti na enakem mestu. Vse nevarne ovire je potrebno odstraniti iz prostorov ter zagotoviti dostopnost priključkov za tehnične pripomočke za slepe in slabovidne. Potrebno je zagotoviti primerno opremo, ki omogoča pretvorbo informacije iz splošne, vidne oblike v obliko izobčenih pikic, ki se imenuje braillova pisava. Izobraževanje prinaša za slepe in slabovidne koristi, saj lahko isto kot videči dosežejo enako raven znanja in spretnosti, ki so potrebne za opravljanje nekega poklica. Pri izobraževanju in usposabljanju oseb z okvaro vida imajo pomembno vlogo društva, ki s svojimi programi omogočajo članom dejavnejše sodelovanje in pripomorejo k bolj neodvisnemu življenju in odstranjevanju ovir. Preprečujejo in blažijo socialne ter psihične posledice oviranosti, usposabljuje jih za samopomoč ter svojce in prostovoljce za življenje in delo s slepimi in slabovidnimi. V teh programih tudi razvijajo socialne spretnosti slepih in slabovidnih in

njihovo informiranost na različnih področjih v življenju (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 124 - 126).

Slepi in slabovidni ljudje uporabljajo tehnične pripomočke, ki jim olajšujejo življenje. Pripomočki za slabovidne so povečevalna stekla oziroma lupe, očala ter teleskopi. Slepi ljudje uporabljajo za mobilnost in orientacijo belo palico, razne elektronske naprave za mobilnost, ki s ultrazvoka, infrardečih žarkov in laserja določajo, ugotavljajo in opozarjajo na prepreke. Obstajajo še druge naprave za navigacijo in orientacijo, od preprostih talnih reliefnih oznak, zvočnih javljalnikov do kompleksnih elektronskih sistemov za navigacijo. Za vsakodnevno uporabo lahko slepi uporabljajo brailove tablice, brailove pisalne stroje, računalna, preproste pripomočke za pisanje, kot so recimo šablone za podpis in oporno črtovje ter razne pripomočke za označevanje, da lažje ločujejo posamezne artikle, kot so barve oblačil, rok trajanja hrane in drugih artiklov, ki jih uporabljamo v vsakdanjem življenju. Pri prepoznavanju barv in svetlobe slepim pomagajo indikatorji svetlobe in barve, kateri s pomočjo točno določene frekvence s senzorjem prepozna barvo in jo v govorni obliki sporoči slepi osebi. Vsakdanje življenje slepim osebam lajšajo še medicinski pripomočki, pripomočki za prepoznavo denarja, pripomočki za branje, ravnila in merila, govoreči termometri za merjenje temperature ter razne merilne posode za gospodinjstvo. Pri izobraževanju so jim v pomoč pripomočki za izrisovanje grafike, pripomočki za učenje brajlice, klasični pripomočki za učenje matematike, pripomočki za učenje glasbe, pripomočki za naravoslovje ter pripomočki za šport. Slepe in slabovidne osebe za poslušanje posnetih zvočnih knjig in časopisov uporabljajo predvajalnike in snemalnike zvočnih zapisov (Katalog tehničnih pripomočkov za slepe in slabovidne, 2014)

5.3.3.3 Gibalno ovirani

Razlogi za gibalno oviranost so različni. Lahko gre za krhkost kosti, težave z mišicami ali sklepi, težave z živčnim sistemom ali zaradi poškodb hrbtenjače, težave zaradi poškodb možganov ali težav pri sami rasti. Nekateri imajo težave s fino motoriko, ki vplivajo na njihovo sposobnost zapisovanja. Pri večini primerov fizične invalidnosti, ta ne vpliva na osnovno sposobnost učenja, razen pri ljudeh z možganskimi poškodbami. Največje ovire za izobraževanje za gibalno ovirane ljudi so arhitektonske ali grajene ovire, ki so nastale zaradi nepremišljenega načrtovanja ali gradnje stavb. Težave se pojavijo tudi pri uporabi javnih

prevoznih sredstev, dostopu do javnih površin, pri javnih sanitarijah ter javnih parkiriščih. Med samim izobraževanjem jim je v pomoč uporaba tehnologije oziroma pripomočkov. Če ne morejo uporabljati rok, si osebe lahko predavanja snemajo ali uporabljajo posebne računalniške programe za izdelavo zapiskov. Gibalno ovirani za dostop do učenja potrebujejo podporo v obliki inštrukcij, spremljanj na izpit ipd., ter prilagoditev metod in vsebin programov. Izobraževanje prinaša za gibalno ovirane ljudi koristi, saj ti s pomočjo programov izobraževanja in usposabljanja sprejmejo svojo oviranost, se z njo naučijo samostojno živeti in dejavno sodelovati v družbi. S programi psihosocialne pomoči se posameznika pripravi na vrnitev v okolje in k dejavnemu življenju. Gibalno ovirane osebe se lahko udeležijo programa ohranjanja zdravja, v katerem krepijo svoje psihofizično stanje, skrbijo za ohranjanje motoričnih in senzornih sposobnosti ter si prizadevajo za kakovost življenja in podaljšanje življenjske dobe. Pomembni so tudi programi, namenjeni neodvisnemu življenju gibalno oviranih oseb in ozaveščanju javnosti o pomembnosti funkcionalno urejenega okolja. Obstajajo še programi društev, ki svojim članom in njihovim spremljevalcem zagotavljajo možnost organiziranega prevoza za individualne potrebe ali dejavnosti društev (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 127 in 132).

V okviru triletnega projekta Razvoj modelov svetovanja za ranljive ciljne skupine so projektni partnerji razvili model svetovanja za odrasle s posebnimi potrebami. Ko te osebe končajo osnovno šolo s prilagojenim programom, se lahko zaposlijo v invalidskih podjetjih ali pa so vključene v varstveno – delovne centre. V družinah, kjer so starši neizobraženi, revni ali so tudi sami osebe s posebnimi potrebami, se mlajši odrasli ne vključijo v nobeno organizirano obliko varstva, dela, izobraževanja ali druženja, saj živijo odmaknjeno. Ovire pri teh družinah so, da se zaradi nizke podobe in samozavesti ne želijo vključevati v družbeno življenje, mogoče nimajo osnovnih pogojev za mobilnost, če nimajo avtomobila ali pa je slabo organiziran javni prevoz, ali pa ne razumejo pridobljene informacije in ozaveščanje pomena vključevanja v različne aktivnosti njim namenjene (Babič Ivaniš et. al, 2011, str. 26)

5.3.4 Odrasli z motnjami v duševnem razvoju

Zaradi pomanjkljivo razvitega intelekta imajo osebe z motnjami v duševnem razvoju velike težave pri učenju in razumevanju. Na področjih učenja, obvladovanja jezika, motoričnih in socialnih zmožnosti so njihove sposobnosti lahko trajno poškodovane. Posebno pomoč potrebujejo odrasli z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju. Te osebe imajo

status invalidne osebe in se lahko vključujejo v zaposlitev v varstveno- delovnih centrih ali delavnicah. Pri izobraževanju teh oseb je treba upoštevati stopnjo razvitosti in resnične zmožnosti, s tem da jim pomagamo premagovati razvojne naloge, ki so na splošno značilne za nižjo starost. Za bolj dostopnejše in prilagojeno izobraževanje in učenje za osebe z motnjo v duševnem razvoju je treba tem osebam zagotoviti možnosti, da se ga lahko udeležujejo, potrebno je individualizirati prijem v vzgojno- izobraževalnih programih, potrebno je te programe razširiti z različnimi vsebinami in lokacijami izpeljevanja in jim zagotoviti njihovo izbiro. Strokovne delavce, ki se srečujejo z osebami z motnjo v duševnem razvoju, je potrebno stalno izobraževati in jim omogočiti ustrezne razmere za delo. Širšo in strokovno javnost je potrebno nenehno ozaveščati. Odrasli z motnjo v duševnem razvoju, ki nimajo možnosti nadaljnega izobraževanja, izgubljajo že pridobljeno znanje in spretnosti, zato potrebujejo kasneje več vodenja in pomoči pri dejavnostih. Bistvenega pomena za vključevanje v izobraževanje je tudi dostop do informacij, katere morajo biti v njim prilagojeni obliki, zato je pomembna svetovalna podpora za starše in udeležence. Z izobraževanjem in učenjem lahko postanejo osebe z motnjo v duševnem razvoju bolj samozavestne in zadovoljne s svojim življenjem, razvijajo tisto, kar že znajo, razvija se njihova ustvarjalnost, lažje rešujejo težave, na katere naletijo v življenju in se bolje znajdejo sami s sabo in z drugimi. Izobraževanje teh oseb pomembno pripomore k zmanjševanju njihove socialne izključenosti in revščine, spodbudi se jih k okrepitvi svojih sposobnosti, pomaga jim razumeti družbeno ustvarjene oblike diskriminacije (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 132 - 137).

Po mnenju Novljanove in Jelenčeve (2000, str. 23) ter tudi mnogih drugih strokovnjakov, je potrebno, da se osebami z motnjami v duševnem razvoju ponudi take vsebine, ki jih zanimajo in znanja, ki jih potrebujejo za življenje. Ob tem je potrebno poudariti, da moramo pri oblikovanju programov vprašati tudi njih in izhajati iz njihovih individualnih potreb, saj so ravno tako odrasli kot vsi ostali.

Branka D. Jurišić (Motnje v duševnem razvoju, 2014) je zapisala, da so »Ljudje z motnjami v duševnem razvoju drugim ljudem bolj podobni kot pa se od njih razlikujejo. Imajo želje, prijatelje, interese in težave. V predšolskem obdobju jih večina hodi v vrtec, pozneje v šolo in po dokončanem šolanju se zaposlijo. Včasih so njihove potrebe vzgoje, izobraževanja in dela drugačne, posebne. Zato tudi sodijo v skupino oseb s posebnimi potrebami.«

5.3.5 Priseljenci

V skupino migrantov spadajo begunci, priseljenci, sezonski delavci in tudi nezakoniti migranti. Migranti se med sabo ločijo po spolu, starosti, socialnemu razredu, veri, kraju, kjer živijo zdaj ali državi, iz katere prihajajo. Izobraževalne ali zaposlitvene organizacije jih pogosto prezrejo, čeprav s seboj prinesejo spretnosti, izkušnje iz skupnosti in življenja ter kvalifikacije. Rešitev iz socialnega in ekonomskega izključevanja za migrante je izobraževanje, čeprav imajo pogosto slabše učne uspehe kot večinsko prebivalstvo, ker ne znajo jezika države sprejema. Najpogostejše ovire za izobraževanje priseljencev pri odločanju za izobraževanje so kulturne razlike, stereotipi, zavedni ali nezavedni rasizem, neznanje jezika, majhna pričakovanja, neskladnost izobraževalnih sistemov ter revščina in nezaposlenost. Migrantom preprečuje dostop do izobraževanja pomanjkanje primernih jezikovnih tečajev, nezmožni so plačila stroškov prevoza, nimajo urejenega otroškega varstva in družinskih obveznosti, imajo negotov status in neurejeno prebivališče, primanjkuje jim samozavesti in poznavanje sistema države, v katero so prišli, srečujejo se z diskriminacijo. Med najpogostejšimi vzroki za neudeležbo v izobraževalnih programih so pomanjkanje denarja in prostega časa, potrebujejo pa tudi svetovalno podporo pri odločanju o izbiri programa, pri organiziranju učenja in izobraževanja ter pri samem učenju. Najpogostejše koristi izobraževanja so pridobitev kvalifikacije in možne zaposlitvene priložnosti, migranti lahko dobijo priložnosti za prostovoljno delo, praktično usposabljanje in celo zaposlitev (Vilič Klenovšek et al., 2011, str. 137 in 138).

Vrečer (2013) je v članku Medkulturno izobraževanje odraslih v Sloveniji ugotovila, da enakopravnost v vzgoji in izobraževanju za vse etnične in kulturne skupine, ter za vse družbene razrede in jezikovne skupine, zagotavlja medkulturno izobraževanje, ki se je začelo širiti tudi v izobraževanje odraslih. Na andragoškem centru Slovenije so leta 2007 oblikovali program Usposabljanja za medkulturne kompetence za izobraževalce odraslih. Medkulturne kompetence predstavljajo zmožnost učinkovitega komuniciranja z ljudmi iz drugih kultur, zato jih potrebujemo za uspešen medkulturni dialog in jih potrebuje večinsko prebivalstvo in tudi priseljenci. V sodelovanju s Centrom za slovenščino kot drugi/tuji jezik so na Andragoškem centru Slovenije leta 2009 razvili izobraževalni program Začetna integracija priseljencev (ZIP), kateri je namenjen priseljencem, ki se šele vključujejo v slovensko družbo, da se naučijo slovenščine. Poleg ZIP-a se izvaja slovenščina za tujce, seznanijo se lahko tudi z slovensko zgodovino, kulturo in ustavno ureditvijo. Januarja 2013 je bila v naši državi

oblikovana Strategija vključevanja priseljencev v izobraževanje odraslih, katera predstavlja pomemben temeljni kamen medkulturnega izobraževanja odraslih. Namen strategije je povečati integracijo priseljencev v slovensko družbo ter okrepiti njihovo udeležbo v izobraževanju odraslih.

6 ZAKLJUČEK TEORETIČNEGA DELA

»Vseživljenjsko učenje že dolgo ni več stvar posameznikove svobodne izbire, ampak je zaradi njegovega prilagajanja potrebam trga dela postalo nujnost« (Vidmar et al., 2006, str. 7).

Na podlagi študij literature smo v teoretičnem delu diplomske naloge preučili, kako je s svetovanjem v izobraževanju odraslih. V prvem poglavju smo opredelili pojem vseživljenjsko učenje in predstavili kako je z vseživljenjskim učenjem v Sloveniji, ter kakšne so njegove strategije, cilji in strateška jedra. V naslednjem poglavju smo opredelili pojem izobraževanje odraslih in predstavili kako je z njim v Sloveniji ter kako se je razvijalo institucionalno izobraževanje odraslih v Sloveniji po prvi svetovni vojni. Pojasnili smo še, kako je s financiranjem izobraževanja odraslih v Sloveniji ter kakšne so njegove programske smernice.

V sledečem poglavju smo predstavili bistvo naše diplomske naloge, torej svetovalno dejavnost v izobraževanju odraslih. Najprej smo opisali, kdo so andragoški svetovalci, nato smo nadaljevali z zvrstmi andragoškega svetovalnega dela ter z njegovimi cilji in funkcijami. Nato smo predstavili svetovalne pripomočke in projekt za razvijanje informativno- svetovalne dejavnosti v Sloveniji. V zadnjem poglavju teoretičnega dela smo predstavili svetovalno dejavnost v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih, opisali smo naloge svetovalca, zaposlenega v svetovalnem središču ter opisali ranljive skupine prebivalstva, ki imajo težji dostop do izobraževanja.

Svetovanje v izobraževanju odraslih je zelo pomembno, saj odrasli velikokrat ne vedo, kakšne možnosti izobraževanja obstajajo za njih in je zelo koristno, če se lahko kam obrnejo po koristne informacije.

7 EMPIRIČNI DEL

7.1 Namen raziskave

Cilj raziskave je predstaviti svetovanje v izobraževanju odraslih z vidika svetovalcev in svetovancev. Prikazati želimo, kako so svetovanci zadovoljni s svetovalnimi središči in delom svetovalcev. Od svetovalcev želimo izvedeti, kakšne svetovalne dejavnosti najpogosteje nudijo, koliko strank imajo in kako jih pridobivajo.

Namen empirične raziskave je bil ugotoviti:

- Kakšna je obiskanost svetovalnih središč in kolikšen procent je iz ranljivih skupin prebivalstva?
- Kakšna je vsebina svetovalnih storitev ter kakšne so značilnosti odraslih, ki pridejo po pomoč?
- Kakšno zvrst svetovalne pomoči največkrat potrebujejo odrasli?
- Kako si svetovalno središče pridobiva nove stranke in če je dejavnost enakomerno dostopna v celotni regiji?
- Zakaj svetovanci potrebujejo pomoč svetovalcev, če upoštevajo njihove nasvete in mnenja ter če jih svetovalna dejavnost prepriča, da se vključijo v izobraževanje in so pri tem tudi bolj uspešni?
- Kako svetovanci izvedo za ISIO in kako so s svetovalno dejavnostjo zadovoljni?
- Kako odrasli gledajo na svetovanje v izobraževanju odraslih in kako so zadovoljni z vsebino dela svetovalnega delavca?

7.2 Razčlenitev, podrobna opredelitev in omejitev raziskovalnega problema

7.2.1 Raziskovalna vprašanja

1. Zakaj svetovanci potrebujejo pomoč svetovalcev iz svetovalnih središč?
 - 1.1. Ali obstajajo razlike v iskanju pomoči glede na spol?
 - 1.2. Ali obstajajo razlike v iskanju pomoči glede na starost?
 - 1.3. Ali obstajajo razlike v iskanju pomoči glede na izobrazbo?
2. Ali svetovanci upoštevajo nasvete in mnenja svetovalcev?

- 2.1. Ali obstajajo razlike pri upoštevanju nasvetov in mnenj svetovalcev glede na spol?
- 2.2. Ali obstajajo razlike pri upoštevanju nasvetov in mnenj svetovalcev glede na starost?
- 2.3. Ali obstajajo razlike pri upoštevanju nasvetov in mnenj svetovalcev glede na zaposlitev?
3. Ali svetovance svetovalna dejavnost prepriča, da se vključijo v izobraževanje in učenje?
 - 3.1. Ali obstajajo razlike pri prepričevanju svetovalne dejavnosti za vključitev v izobraževanje in učenje glede na spol?
 - 3.2. Ali obstajajo razlike pri prepričevanju svetovalne dejavnosti za vključitev v izobraževanje in učenje glede na starost?
 - 3.3. Ali obstajajo razlike pri prepričevanju svetovalne dejavnosti za vključitev v izobraževanje in učenje glede na zaposlitev?
 - 3.4. Ali obstajajo razlike pri prepričevanju svetovalne dejavnosti za vključitev v izobraževanje in učenje glede na stan in otroke?
4. Ali so svetovanci zaradi svetovalne dejavnosti bolj uspešni pri izobraževanju in učenju?
 - 4.1. Ali obstajajo razlike pri uspešnosti pri izobraževanju in učenju zaradi svetovalne dejavnosti glede na spol?
 - 4.2. Ali obstajajo razlike pri uspešnosti pri izobraževanju in učenju zaradi svetovalne dejavnosti glede na izobrazbo?
 - 4.3. Ali obstajajo razlike pri uspešnosti pri izobraževanju in učenju zaradi svetovalne dejavnosti glede na zaposlitev?
5. Kako svetovanci izvedo, da se lahko za pomoč pri izobraževanju in učenju obrnejo na ISIO?
 - 5.1. Ali obstajajo razlike, kje svetovanci izvedo za ISIO glede na starost?
 - 5.2. Ali obstajajo razlike, kje svetovanci izvedo za ISIO glede na izobrazbo?
6. Kako so svetovanci zadovoljni z izvajanjem svetovalne pomoči?
 - 6.1. Ali obstajajo razlike pri zadovoljstvu svetovancev glede na spol?
 - 6.2. Ali obstajajo razlike pri zadovoljstvu svetovancev glede na starost?
 - 6.3. Ali obstajajo razlike pri zadovoljstvu svetovancev glede na izobrazbo?
7. Kakšno je strinjanje s T1: Menim, da mi nihče ne more pomagati, saj sam/a vem, kaj je najbolje zame?

- 7.1. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na spol?
- 7.2. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na starost?
- 7.3. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na izobrazbo?
8. Kakšno je strinjanje s T2: Menim, da sem zadosti informacij o izobraževanju našel/a na internetu?
 - 8.1. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na starost?
 - 8.2. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na izobrazbo?
9. Kakšno je strinjanje s T3: Menim, da mi družina in prijatelji lahko bolj kot svetovalci pomagajo pri odločitvi o izobraževanju, saj me bolj osebno poznajo?
 - 9.1. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na starost?
 - 9.2. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na izobrazbo?
10. Kakšno je strinjanje s T4: Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem?
 - 10.1. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na spol?
 - 10.2. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na starost?
 - 10.3. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na izobrazbo?
11. Kakšno je strinjanje s T5: Menim, da svetovalci nimajo zadosti časa, da bi se mi posvetili toliko kolikor je potrebno?
 - 11.1. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na spol?
 - 11.2. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na starost?
12. Kakšno je strinjanje s T6: Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim?
 - 12.1. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na zaposlitev?
 - 12.2. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na zakonski stan in otroke?
13. Kakšno je strinjanje s T7: Menim, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo?
 - 13.1. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na izobrazbo?
 - 13.2. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na zaposlitev?
 - 13.3. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na zakonski stan?
14. Kakšno je strinjanje s T8: Svetovalec mi predstavi izobraževalne programe?
 - 14.1. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na spol?
 - 14.2. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na izobrazbo?
15. Kakšno je strinjanje s T9: Svetovalec mi pomaga izbrati izobraževalni program?
 - 15.1. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na spol?

- 15.2. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na izobrazbo?
16. Kakšno je strinjanje s T10: Svetovalec mi predstavi možnosti financiranja izobraževanja?
- 16.1. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na spol?
- 16.2. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na starost?
17. Kakšno je strinjanje s T11: Svetovalec mi pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja?
- 17.1. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na starost?
- 17.2. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na izobrazbo?
18. Kakšno je strinjanje s T12: Svetovalec mi pomaga pri urejanju birokracije?
- 18.1. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na spol?
- 18.2. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na starost?
19. Kakšno je strinjanje s T13: Svetovalec mi pomaga takrat, ko se pojavijo težave?
- 19.1. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na spol?
- 19.2. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na starost?
- 19.3. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na izobrazbo?
20. Kakšno je strinjanje s T14: Svetovalec me želi bolj spoznati z namenom, da bi mi lažje pomagal reševati težave?
- 20.1. Ali obstajajo razlike s strinjanjem glede na spol?

7.2.2. Raziskovalne hipoteze

Hipoteze smo implicitno izrazili v obliki raziskovalnih vprašanj o odvisnih zvezah oziroma razlikah.

7.2.3 Spremenljivke

Seznam spremenljivk

Neodvisne spremenljivke:

1. Spol
2. Starost

3. Dokončana izobrazba
4. Zakonski stan
5. Otroci
6. Zaposlitev

Odvisne spremenljivke:

7. Vzroki svetovancev za potrebovanje pomoči svetovalcev iz svetovalnih središč.
8. Upoštevanje nasvetov in mnenje svetovalcev.
9. Prepričevanje svetovalne dejavnosti za vključitev v izobraževanje in učenje.
10. Uspešnost pri izobraževanju in učenju zaradi svetovalne dejavnosti.
11. Kje se izve za ISIO.
12. Zadovoljstvo za izvajanje svetovalne pomoči.
13. Gledanje odraslih na svetovanje v izobraževanju odraslih:
 - 13.1. Nihče ne more pomagati, saj sam ve, kaj je najbolje zanj.
 - 13.2. Zadosti informacij o izobraževanju se najde na internetu.
 - 13.3. Pri odločitvi o izobraževanju lahko bolj kot svetovalci, pomagajo družina in prijatelji.
 - 13.4. Svetovalci se ne poglobijo dovolj v težave v zvezi z izobraževanjem.
 - 13.5. Svetovalci nimajo zadosti časa za posvetitev svetovancem.
 - 13.6. Svetovanje bolj potrebujejo svetovanci iz ranljivejših skupin prebivalstva.
 - 13.7. Svetovanje je koristno za tiste, ki ga potrebujejo.
14. Pričakovanja svetovancev glede vsebine dela svetovalcev:
 - 14.1. Predstavitev izobraževalnih programov.
 - 14.2. Pomoč pri izbiri izobraževalnega programa.
 - 14.3. Predstavitev možnosti financiranja izobraževanja.
 - 14.4. Pomoč pri načrtovanju in organiziranju učenja.
 - 14.5. Pomoč pri urejanju birokracije.
 - 14.6. Pomoč takrat, ko se pojavijo težave.
 - 14.7. Spoznavanje svetovalca za lažje razreševanje težav.

Izvor podatkov za spremenljivke

Podatke za spremenljivke smo pridobili z anketnim vprašalnikom za stranke ISIO Murska Sobota in Maribor.

Preizkušanje odvisnih zvez med spremenljivkami

Tabela 1: Pregled zvez med spremenljivkami po raziskovalnih vprašanjih

Zaporedna številka raziskovalnega vprašanja	Odvisne spremenljivke	Neodvisne spremenljivke
1.1, 1.2, 1.3	7	1, 2, 3
2.1, 2.2, 2.3	8	1, 2, 6
3.1, 3.2, 3.3, 3.4	9	1, 2, 4, 5, 6
4.1, 4.2, 4.3	10	1, 3, 6
5.1, 5.2	11	2, 3
6.1, 6.2, 6.3	12	1, 2, 3
7.1, 7.2, 7.3	13.1	1, 2, 3
8.1, 8.2	13.2	2, 3
9.1, 9.2	13.3	2, 3
10.1, 10.2, 10.3	13.4	1, 2, 3
11.1, 11.2	13.5	1, 2
12.1, 12.2	13.6	3, 6
13.1, 13.2, 13.3	13.7	3, 4, 6
14.1, 14.2	14.1	1, 3
15.1, 15.2	14.2	1, 3
16.1, 16.2	14.3	1, 2
17.1, 17.2	14.4	2, 3
18.1, 18.2	14.5	1, 2
19.1, 19.2, 19.3	14.6	1, 2, 3
20.1	14.7	1

7.3 Metodologija

7.3.1 Raziskovalna metoda

V raziskavi smo uporabili deskriptivno in kavzalno- neeksperimentalno metodo pedagoškega raziskovanja.

7.3.2 Raziskovalni vzorec

Raziskava temelji na načrtovanem priložnostnem vzorcu 30 strank iz svetovalnega središča Murska Sobota ter 30 strank iz svetovalnega središča Maribor.

Vsi sodelujoči v raziskavi so sodelovali prostovoljno in zagotovljena jim je bila zaupnost osebnih podatkov.

Tabela 2: Število (f) in strukturni odstotki (f%) strank ISIO po spolu

Spol	f	F %
Moški	21	35,0
Ženske	39	65,0
Skupaj	60	100,0

V vzorcu je 39 (65%) žensk in 21 (35%) moških.

Tabela 3: Število (f) in strukturni odstotki (f%) strank ISIO po starosti

Starost	f	F %
Do 30 let	16	26,7
31 do 50 let	33	55,0
Nad 51 let	11	18,3
Skupaj	60	100,0

V vzorcu je največji delež strank v starostni skupini med 31 do 50 let (33 oziroma 55%). Sledi jim starostna skupina do 30 let (16 oziroma 26,7), nato pa starostna skupina nad 51 let (11 oziroma 18,3%).

Tabela 4: Število (f) in strukturni odstotki (f%) po dokončani izobrazbi

Izobrazba	f	F %
Nedokončana osnovna šola	1	1,7
Dokončana osnovna šola	9	15,0
Srednješolska izobrazba	27	45,0
Višje ali visokošolska izobrazba	6	10,0
Univerzitetna izobrazba	17	28,3
Skupaj	60	100,0

V vzorcu je največ strank z dokončano srednjo šolo, teh je bilo kar 27 (45%), najmanj pa je bilo z nedokončano osnovno šolo (1 oziroma 1,7%). Z univerzitetno izobrazbo jih je bilo 17 (28,3%), z višje ali visokošolsko izobrazbo 6 (10%), z dokončano osnovno šolo jih je pa bilo 9 (15%).

Tabela 5: Število (f) in strukturni odstotki (f%) po zakonskem stanju

Zakonski stan	f	F %
Samski/a	20	33,3
Živim v izvenzakonski skupnosti	14	23,3
Imam partnerja, vendar z njim ne živim	2	3,3
Poročen/a	19	31,7
Ločen/a	2	3,3
Ovdovel/a	3	5,0
Skupaj	60	100

V vzorcu je največ anketirancev samskih (20 oziroma 33,3%), tem sledijo poročeni, katerih je bilo 19 (31,7%) in anketiranci, kateri živijo v izvenzakonski skupnosti (14 oziroma 23,3%). Dva (3,3%) anketiranca imata partnerja, s katerim ne živita, dva (3,3%) sta ločena, trije (5%) pa so ovdoveli.

Tabela 6: Število (f) in strukturni odstotki (f%) po zaposlitvi

Ali ste zaposleni?	f	F %
Da	23	38,3
Ne	37	61,6
Skupaj	60	100,0

V vzorcu je več brezposelnih strank (37 oziroma 61,6%). Zaposlenih strank je bilo 23 oziroma 38,3%.

7.3.3 Postopki zbiranja podatkov

7.3.3.1 Organizacija zbiranja podatkov

Po pregledu ustrezne strokovne in znanstvene literature, ki se navezuje na raziskovalni problem, smo sestavili anonimni anketni vprašalnik, ki ga je pregledala mentorica. Za pomoč pri izvedbi anketiranja smo zaprosili svetovalca v svetovalnem središču Murska Sobota in svetovalko v andragoškem zavodu Maribor. Anketne vprašalnice sta razdelila svojim strankam, ki so bile pripravljene sodelovati. Anketiranje je bilo anonimno in je potekalo od aprila 2014 do septembra 2014.

7.3.3.2 Vsebinsko formalne značilnosti instrumentov

a) Vsebinsko formalne značilnosti anketnega vprašalnika

V prvem delu ankete so vprašanja o objektivnih dejstvih (spol, starost, dokončana izobrazba, zakonski stan, otroci in zaposlitev), nato pa sledijo vprašanja o vzrokih za iskanje pomoči v svetovalnih središčih, upoštevanju nasvetov in mnenj svetovalcev, prepričanju svetovalne dejavnosti za vključitev v izobraževanje, iskanju informacij kje izvedeti za svetovalno središče in zadovoljstvu s svetovalno dejavnostjo. V zadnjem delu ankete so navedene trditve o tem, kako odrasli gledajo na svetovanje v izobraževanju odraslih in o vsebini dela svetovalnega delavca.

Vprašanja v anketnem vprašalniku so zaprtega tipa, 7. in 11. vprašanje sta zaprtega tipa z možnostjo dopolnitve. Pri 13. in 14. vprašanju se pri vsakem pojavlja 7 podvprašanj, ki so v obliki ocenjevalne lestvice.

b) Merske karakteristike anketnega vprašalnika

Veljavnost anketnega vprašalnika smo zagotovili s pregledom literature in s pregledom mentorice.

Zanesljivost anketnega vprašalnika smo zagotovili z natančnimi in specifičnimi vprašanji. Prav tako smo poskrbeli za natančna in jasna navodila za izpolnjevanje vprašalnika.

Objektivnost smo zagotovili z zaprtimi tipi vprašanj, pri katerih ni možno s subjektivnim presojanjem spreminjati informacij.

7.3.4 Postopki obdelave podatkov

Podatke, ki smo jih pridobili s pomočjo anketnega vprašalnika, smo obdelali s statističnim programom SPSS, za preizkušanje odvisnih zvez med spremenljivkami v odgovorih na posamezna vprašanja pa smo uporabili X^2 preizkus. Podatki so prikazani tabelarično. Izračunane so absolutne (f) in odstotne (f%) frekvence.

7.4 Rezultati in interpretacija

7.4.1 Analiza in interpretacija anketnih vprašalnikov za svetovance

V tem poglavju bomo predstavili rezultate anketiranja strank svetovalnega središča v Murski Soboti in svetovalnega središča v Mariboru. Rezultate smo razdelili na tri podpoglavja:

- Zadovoljstvo in mnenja svetovancev o svetovalnem središču.
- Ocena, kako gledajo odrasli na svetovanje v izobraževanju odraslih.
- Ocena glede vsebine dela svetovalnega delavca.

7.4.1.1 Zadovoljstvo in mnenja svetovancev o svetovalnem središču

V tem podpoglavju nas je zanimalo, zakaj so svetovanci potrebovali pomoč svetovalcev, ali so upoštevali njihova mnenja in nasvete, ali jih je svetovalna dejavnost prepričala, da so se vključili v izobraževanje in učenje, ali so zaradi tega bolj uspešni pri izobraževanju in učenju, kje so izvedeli za ISIO ter kako so zadovoljni z izvajanjem svetovalne pomoči.

Tabela 7: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev in njihove potrebe za pomoč

Razlogi za iskanje pomoči	f	F %
Svetovanci niso vedeli, kakšne možnosti izobraževanja in učenja za odrasle obstajajo.	21	35,0
Niso se mogli odločiti, katero izobraževalno smer naj izberejo.	15	25,0
Potrebovali so pomoč pri organizaciji in načrtovanju učenja med potekom izobraževanja.	14	23,3
Potrebovali so pomoč pri urejanju administracije v zvezi z izobraževanjem.	12	20,0
Drugo.	2	3,3

35 % vprašanih je odgovorilo, da niso vedeli, kakšne možnosti izobraževanja in učenja za odrasle obstajajo, zato so se iz tega razloga odločili, da se po pomoč obrnejo na ISIO. 25 % se jih ni moglo odločiti katero izobraževalno smer naj izberejo, 23,3 % vprašanih pa je potrebovalo pomoč pri organizaciji in načrtovanju učenja med potekom izobraževanja. Najmanj vprašanih (20 %) se je obrnilo na ISIO zaradi tega, ker so potrebovali pomoč pri urejanju administracije v zvezi z izobraževanjem.

Kot lahko vidimo iz rezultatov, imajo svetovanci različne težave pri izobraževanju in se iz različnih vzrokov obračajo na ISIO. Menimo, da je zato svetovanje v izobraževanju odraslih zelo koristno, saj svetovancem lahko pomaga, da se lažje odločijo, kako nadaljevati svojo izobraževalno pot.

V Poročilu o spremljanju 2013 ISIO Murska Sobota (Sraka in Dravec, 2013) so na podlagi spremljanja in analiz ugotovili, da so v letu 2013 njihovim strankam največ svetovali zaradi zanimanja o neformalnih oblikah izobraževanja za osebni razvoj, delo in poklic. Pogosta vsebina svetovanja je bila tudi urejanje glede statusnih vprašanj in zanimanje glede pridobitve izobrazbe na višji stopnji.

V Poročilu o spremljanju ISIO Mb 2013 (Sagadin Mlinarič in Šoštaršič, 2013) so na podlagi spremljanja in analiz ugotovili, da so v letu 2013 njihovim strankam največ svetovali zaradi zanimanja o pridobitvi izobrazbe na višji stopnji. Pogosta vsebina svetovanja strankam je tudi zaradi vprašanj glede neformalnih oblik izobraževanja za osebni razvoj, financiranja izobraževanja in možnosti zaposlitve.

Tabela 8: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev in njihove potrebe za pomoč v svetovalnih središčih pri izobraževanju odraslih glede na spol

Razlogi za iskanje pomoči:	Spol					
	Ženske		Moški		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Niso vedeli, kakšne možnosti izobraževanja in učenja za odrasle obstajajo.	11	28,2	10	47,6	21	35,0
Niso se mogli odločiti, katero izobraževalno smer naj izberejo.	6	15,4	7	33,3	13	21,7
Potrebovali so pomoč pri organizaciji in načrtovanju učenja med potekom izobraževanja.	12	30,8	2	9,5	14	23,3
Potrebovali so pomoč pri urejanju administracije v zvezi z izobraževanjem.	8	20,5	2	9,5	10	16,7
Drugo.	2	5,1	-	-	2	3,3
Skupaj	39	100,0	21	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 8,206$; $p = 0,084$

Na osnovi χ^2 preizkusa lahko sklenemo, da glede na starost svetovancev ni statistično značilnih razlik v razlogih za iskanje pomoči v svetovalnih središčih glede na starost.

Ženske so v največjem odstotku odgovorile, da so potrebovale pomoč pri organizaciji in načrtovanju učenja med potekom izobraževanja (30,8 %) in da niso vedele kakšne možnosti izobraževanja in učenja za odrasle obstajajo (28,2 %).

Moški so v 47,6 % odgovorili, da niso vedeli, kakšne možnosti izobraževanja in učenja za odrasle obstajajo; v 33,3 % pa da se niso mogli odločiti, katero izobraževalno smer naj izberejo.

Domnevali smo, da tako moški kot ženske ne bodo vedeli, kakšne možnosti izobraževanja in učenja za odrasle obstajajo in da bodo moški tisti, ki se ne bodo mogli odločiti katero izobraževalno smer naj izberejo, saj menimo, da se ženske prej odločijo katero pot izbrati in potrebujejo več pomoči pri sami organizaciji in načrtovanju.

Tabela 9: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev in potrebe za pomoč v svetovalnih središčih pri izobraževanju odraslih glede na starost

Razlogi za iskanje pomoči:	Starost							
	Do 30 let		31 do 50 let		Nad 51 let		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Niso vedeli, kakšne možnosti izobraževanja in učenja za odrasle obstajajo.	9	56,2	9	27,3	3	27,3	21	35,0
Niso se mogli odločiti, katero izobraževalno smer naj izberejo.	2	12,5	10	30,3	1	9,1	13	21,7
Potrebovali so pomoč pri organizaciji in načrtovanju učenja med potekom izobraževanja.	3	18,8	7	21,2	4	36,4	14	23,3
Potrebovali so pomoč pri urejanju administracije v zvezi z izobraževanjem.	1	6,2	6	18,2	3	27,3	10	16,7
Drugo.	1	6,2	1	3,0	-	-	2	3,3
Skupaj	16	100,0	33	100,0	11	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 8,996$; $p = 0,343$

Na osnovi χ^2 preizkusa lahko sklenemo, da glede na starost svetovancev ni statistično značilnih razlik v tem, kakšni so razlogi za iskanje pomoči v svetovalnih središčih.

Svetovanci stari do 30 let so največkrat potrebovali pomoč svetovalcev ali svetovalnih središč, ker niso vedeli, kakšne možnosti izobraževanja in učenja za odrasle obstajajo (56,2 %). Svetovanci, stari od 31 do 50 let, so največkrat odgovorili, da se niso mogli odločiti, katero izobraževalno smer naj izberejo (36,4 %). Svetovanci, stari nad 51 let, pa so največkrat odgovorili, da so potrebovali pomoč pri organizaciji in načrtovanju učenja med potekom izobraževanja (36,4 %).

Rezultat je bil pričakovan, saj menimo, da bodo svetovanci, stari nad 51 let, največkrat potrebovali pomoč pri organizaciji in načrtovanju učenja ter ne bodo vedeli, kakšne možnosti izobraževanja obstajajo, saj so sami končali šolo že dosti let nazaj in so se stvari od takrat dalje že zelo spremenile. Več kot polovica svetovancev, starih nad 30 let, ni vedelo, kakšne možnosti izobraževanja in učenja za odrasle obstajajo, saj menimo, da se za to niso zanimali, ko so se sami redno izobraževali.

Tabela 10: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev in potrebe za pomoč v svetovalnih središčih pri izobraževanju odraslih glede na izobrazbo

Razlogi za iskanje pomoči:	Izobrazba									
	Nedokončana OŠ		Dokončana OŠ		Srednja šola		Višja/visoka šola		Univerza	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Niso vedeli, kakšne možnosti izobraževanja in učenja za odrasle obstajajo.	-	-	2	22,2	9	33,3	2	33,3	8	47,1
Niso se mogli odločiti, katero izobraževalno smer naj izberejo.	-	-	1	11,1	7	25,9	1	16,7	13	21,7
Potrebovali so pomoč pri organizaciji in načrtovanju učenja med potekom izobraževanja.	1	100,0	3	33,3	7	25,9	2	33,3	1	5,9
Potrebovali so pomoč pri urejanju administracije v zvezi z izobraževanjem.	-	-	3	33,3	3	11,1	1	16,7	3	17,6
Drugo.	-	-	-	-	1	3,7	-	-	1	5,9
Skupaj	1	100,0	9	100,0	27	100,0	6	100,0	17	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 11,015$; $p = 0,809$

Na osnovi χ^2 preizkusa lahko sklenemo, da glede na izobrazbo svetovancev ni statistično značilnih razlik v tem, kakšni so razlogi za iskanje pomoči v svetovalnih središčih.

Svetovanci so v največjem deležu odgovorili: da niso vedeli kakšne možnosti izobraževanja in učenja obstajajo, je odgovorilo največ svetovancev z univerzitetno izobrazbo (47,1 %); da se niso mogli odločiti katero izobraževalno smer naj izberejo, je prav tako odgovorilo največ svetovancev z univerzitetno izobrazbo (21,7 %); da so potrebovali pomoč pri organizaciji in načrtovanju učenja med potekom izobraževanja, je odgovorilo največ svetovancev z

dokončano osnovno šolo (33,0 %) in z višje ali visoko šolsko izobrazbo (33,3 %); da so potrebovali pomoč pri urejanju administracije, je odgovorilo največ svetovancev z dokončano osnovno šolo (33,3 %).

Tabela 11: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev pri upoštevanju nasvetov in mnenj svetovalcev

Upoštevanje nasvetov	f	F %
Da	60	100,0
Ne	-	-
Skupaj	60	100,0

Vsi svetovanci so upoštevali mnenja svetovalcev. Naj omenimo, da je bilo od 60 svetovancev zaposlenih 23 (38,3 %). Od moških jih je bilo zaposlenih 42,9 %, od žensk pa 35,9 %.

Rezultat je bil pričakovan, saj menimo, da svetovanci gredo v ISIO z namenom, da bodo upoštevali nasvete in mnenja svetovalcev, saj jih k temu nihče ne sili in se odločijo za to prostovoljno.

Tabela 12: Število (f) in strukturni delež (F %) prepričanih in neprepričanih svetovancev od svetovalne dejavnosti

Vključenost v izobraževanje in učenje glede na prepričljivost svetovancev	f	F %
Da	57	95,0
Ne	3	5,0
Skupaj	60	100,0

95 % vprašanih je svetovalna dejavnost prepričala, da se vključijo v izobraževanje in učenje. Rezultat je bil pričakovan, saj menimo, da so se svetovanci že pred svetovanjem imeli namen vključiti v izobraževanje, le da niso vedeli kakšne možnosti obstajajo in katero pot naj

izberejo. Menimo, da je bilo po svetovanju lažje se vključiti, saj so svetovalci predstavili kakšne so različne možnosti izobraževanja in učenja.

Tabela 13: Število (f) in strukturni delež (F %) prepričanih in neprepričanih svetovancev od svetovalne dejavnosti glede na spol

Vključenost v izobraževanje in učenje glede na prepričljivost svetovancev	Spol					
	Ženske		Moški		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Da	37	94,9	20	95,2	57	95,0
Ne	2	5,1	1	4,8	3	5,0
Skupaj	39	100,0	21	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $X^2 = 0,004$; $p = 0,950$

Na osnovi χ^2 preizkusa lahko sklenemo, da glede na spol svetovancev ni statistično značilnih razlik v tem, kako so svetovanci prepričani oziroma neprepričani od svetovalne dejavnosti.

Svetovalna služba je prepričala 95,0 % svetovancev (94,9 % žensk in 95,2 % moških), da se vključijo v izobraževanje in učenje. Razlika med spoloma je minimalna.

Domnevali smo, da bo svetovalna dejavnost prepričala tako ženske kot moške, saj oboji s tem namenom gredo po pomoč v ISIO.

Tabela 14: Število (f) in strukturni delež (F %) prepričanih in neprepričanih svetovancev od svetovalne dejavnosti glede na starost

Vključenost v izobraževanje in učenje glede na prepričljivost svetovancev	Starost							
	Do 30 let		31-50 let		Nad 51 let		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Da	16	100,0	30	90,9	11	100,0	57	95,0
Ne	-	-	3	9,1	-	-	3	5,0
Skupaj	16	100,0	33	100,0	11	100,0	60	100,0

Izid X^2 – preizkusa: $X^2 = 2,584$; $p = 0,275$

Na osnovi χ^2 preizkusa lahko sklenemo, da glede na starost svetovancev ni statistično značilnih razlik v tem, kako so svetovanci prepričani in neprepričani, da se vključijo v izobraževanje od svetovalne dejavnosti.

Svetovalna dejavnost je 100 % prepričala vse svetovance, da se vključijo v izobraževanje in učenje v starosti do 30 let in vse svetovance stare nad 51 let. Svetovance, v starosti od 31 do 50 let je svetovalna služba prepričala v 90,9 %.

Tabela 15: Število (f) in strukturni delež (F %) prepričanih in neprepričanih svetovancev od svetovalne dejavnosti glede na zaposlitev

Vključenost v izobraževanje in učenje glede na prepričljivost svetovancev	Zaposlitev					
	Da		Ne		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Da	20	87,0	37	100,0	57	95,0
Ne	3	13,0	-	-	3	5,0
Skupaj	23	100,0	37	100,0	60	100,0

Izid X^2 – preizkusa: $X^2 = 5,080$; $p = 0,0024$

Izid x^2 – preizkusa kaže, da obstaja statistično značilna razlika v prepričanju in neprepričanju svetovancev za vključitev v izobraževanje in učenje zaradi svetovalne dejavnosti glede na zaposlitev. Vse nezaposlene svetovance je svetovalna služba prepričala, da se vključijo v izobraževanje in učenje, medtem ko je zaposlenih svetovancev prepričala 87,0 %.

Rezultat je bil pričakovan, saj menimo, da bodo nezaposleni prepričani v vključitev v izobraževanje, saj bi na ta način pridobili novo izobrazbo in s tem povečanje možnosti za novo službo. Dostikrat se nezaposleni vključijo v izobraževanje in učenje, ker jim to možnost ponudi Zavod RS za zaposlovanje.

Tabela 16: Število (f) in strukturni delež (F %) prepričanih in neprepričanih svetovancev od svetovalne dejavnosti glede na zakonski stan

Vključenost v izobraževanje in učenje glede na prepričljivost svetovancev	Zakonski stan											
	Samski/a		Izvenzakonska skupnost		Imam partnerja s katerim ne živim		Poročen/a		Ločen/a		Ovdovel/a	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Da	17	29,8	14	24,6	2	3,5	19	33,3	2	3,5	3	5,3
Ne	3	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skupaj	20	33,3	14	23,3	2	3,3	19	31,7	2	3,3	3	5,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 6,316$; $p = 0,277$

Statistično pomembne razlike pri prepričevanju svetovalne dejavnosti za vključitev v izobraževanje in učenje glede na zakonski stan ni.

Da se vključijo v učenje in izobraževanje, je svetovalna dejavnost prepričala največ poročenih svetovancev (33,3%), nekaj manj samskih 29,8%, sledijo tisti, ki živijo v izven zakonski skupnosti 24,6%, ovdoveli z 5,3% in tisti, ki imajo partnerja, vendar z njim ne živijo, ter ločeni oboji z 3,5%. Svetovanci, ki jih svetovalna dejavnost ni prepričala, da se vključijo v učenje in izobraževanje so vsi samski (3).

Rezultat ni bil pričakovan, saj smo domnevali, da se bodo prav samski najbolj vključevali v izobraževanje in učenje, saj nimajo partnerja in imajo zato posledično več prostega časa za učenje.

Tabela 17: Število (f) in strukturni delež (F %) prepričanih in neprepričanih svetovancev od svetovalne dejavnosti glede na to, ali imajo otroke

Vključenost v izobraževanje in učenje glede na prepričljivost svetovancev	Svetovanci imajo otroke					
	Da		Ne		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Da	36	100,0	21	87,5	57	95,0
Ne	-	-	3	12,5	3	5,0
Skupaj	36	100,0	24	100,0	60	100,0

Izid χ^2 preizkusa: $\chi^2 = 4,737$; $p = 0,030$

Izid χ^2 – preizkusa kaže, da obstaja statistično značilna razlika v prepričanju in neprepričanju svetovancev za vključitev v izobraževanje in učenje zaradi svetovalne dejavnosti glede na to, ali imajo svetovanci otroke ali ne. Svetovalna služba je prepričala vse svetovance, ki imajo otroke (100,0 %) in 87,5 % tistih, ki nimajo otrok.

Rezultat ni bil pričakovan, saj smo domnevali, da bo svetovanje najbolj prepričalo svetovance brez otrok, saj imajo ti več prostega časa za učenje kot tisti, ki imajo otroke.

Tabela 18: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na njihovo mnenje, ali so zaradi svetovalne dejavnosti bolj uspešni pri izobraževanju in učenju

Mnenje o uspešnosti svetovanja	f	F %
Da	52	86,7
Ne	8	13,3
Skupaj	60	100,0

86,7 % svetovancev meni, da so zaradi svetovalne dejavnosti bolj uspešni pri izobraževanju in učenju.

Rezultat je bil pričakovan, saj menimo, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki se izobražujejo in lahko kadarkoli pridejo po nasvet in mnenje k svetovalcu, če jih karkoli

zanima ali potrebujejo pomoč. Vse težave v zvezi z izobraževanjem lahko na ta način hitreje rešijo in se bolj posvetijo samemu učenju.

Tabela 19: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na njihovo mnenje ali so zaradi svetovalne dejavnosti bolj uspešni pri izobraževanju in učenju in glede na spol

Mnenje o uspešnosti svetovanja	Spol					
	Ženske		Moški		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Da	35	89,7	17	81,0	52	86,7
Ne	4	10,3	4	19,0	8	13,3
Skupaj	39	100,0	21	100,0	60	100

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 0,913$; $p = 0,339$

Na osnovi χ^2 preizkusa lahko sklenemo, da glede na starost svetovancev ni statistično značilnih razlik v tem, kakšno je svetovančevo mnenje o uspešnosti svetovanja.

86,7 % anketiranih svetovancev meni, da so zaradi svetovalne dejavnosti bolj uspešni pri učenju in izobraževanju in sicer 89,7 % žensk in 81,0 % moških.

Pričakovali smo, da bodo moški odgovorili, da niso zaradi svetovalne dejavnosti bolj uspešni, saj so po navadi ženske tiste, ki bolj upoštevajo druga mnenja in nasvete, moški pa bolj ravnajo tako kot oni mislijo, da je prav.

Tabela 20: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na njihovo mnenje ali so zaradi svetovalne dejavnosti bolj uspešni pri izobraževanju in učenju glede na izobrazbo

Mnenje o uspešnosti svetovanja	Izobrazba											
	Nedokončana osnovna šola		Dokončana osnovna šola		Srednješolska izobrazba		Višje ali visokošolska izobrazba		Univerzitetna izobrazba		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Da	1	1,9	9	17,3	25	48,1	6	11,5	11	21,2	52	100,0
Ne	-	-	-	-	2	25,0	-	-	6	75,0	8	100,0
Skupaj	1	1,7	9	15,0	2	27	6	10,0	17	28,3	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 10,377$; $p = 0,035$

Izid χ^2 – preizkusa kaže, da obstaja statistično značilna razlika v uspešnosti in neuspešnosti svetovancev pri izobraževanju in učenju zaradi svetovalne dejavnosti glede na izobrazbo. Da so zaradi svetovalne dejavnosti bili bolj uspešni pri izobraževanju in učenju meni največ svetovancev s srednješolsko izobrazbo (48,1 %). Da zaradi svetovalne dejavnosti niso bili bolj uspešni, pa meni 75,0 % svetovancev z univerzitetno izobrazbo.

Rezultat je bil pričakovan, saj menimo, da se tisti, ki imajo univerzitetno izobrazbo, sami znajdejo in menijo, da ne potrebujejo druge pomoči, da bi bili uspešni.

Tabela 21: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na njihovo mnenje ali so zaradi svetovalne dejavnosti bolj uspešni pri izobraževanju in učenju glede na zaposlitev

Mnenje o uspešnosti svetovanja	Zaposlenost					
	Da		Ne		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Da	17	73,9	35	94,6	52	86,7
Ne	6	26,1	2	5,4	8	13,3
Skupaj	23	100,0	37	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $X^2 = 5,250$; $p = 0,022$

Izid χ^2 – preizkusa kaže, da obstaja statistično značilna razlika v uspešnosti in neuspešnosti svetovancev pri izobraževanju in učenju zaradi svetovalne dejavnosti glede na zaposlitev. Več svetovancev, ki so nezaposleni meni, da so zaradi svetovalne dejavnosti bolj uspešni pri izobraževanju in učenju (94,6 %). Od zaposlenih svetovancev jih tako meni le 73,9 %.

Rezultat je bil pričakovan, saj menimo, da bodo nekateri zaposleni mnenja, da ne potrebujejo pomoči in so lahko brez nje uspešni pri izobraževanju in učenju.

Tabela 22: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev z ozirom na to od kje so dobili informacije, da se za pomoč pri izobraževanju in učenju lahko obrnejo na ISIO

Informacije o ISIO	f	F %
Iz medijev	10	16,7
Od prijateljev	36	60,0
Pobrskal/a sem po internetu	8	13,3
Drugo	11	18,3

36 % vprašanih je odgovorilo, da so za ISIO izvedeli od prijateljev, 10 % jih je odgovorilo, da so izvedeli od medijev, 8 % pa jih je pobrskalo po internetu.

Izid je pričakovan, saj smo mnenja, da se še vedno največ informacij izve od drugih oziroma se prenaša od ust do ust. Svetovalna središča imajo veliko promocijskih aktivnosti, s katerimi si poskušajo pridobiti nove stranke in delno jim tudi tako uspeva.

Iz Poročila o spremljanju ISIO Mb 2013 (Sagadin Mlinarič in Šoštarič, 2013) in Poročila o spremljanju 2013 ISIO Murska Sobota (Sraka in Dravec, 2013) lahko ugotovimo, da v obeh svetovalnih središčih izpeljejo promocijske aktivnosti za pridobivanje novih strank. V svetovalnem središču Murska Sobota so izvajali promocijske aktivnosti preko radijskih objav, video straneh lokalnih TV, časopisov, regionalnih in drugih spletnih straneh, oddaj na regionalni in nacionalni TV, objav v novičkah ACS, plakatov ob gostovanju, občinskih glasil, predstavitvenih zloženek o ISIO in časopisa ISIO. V svetovalnem središču Maribor so promocijo in informiranje izpeljevali najpogosteje v tiskanih glasilih in e-Novičkah ACS ter z osebnim posredovanjem promocijskih materialov na naslove različnih organizacij v lokalnem in regionalnem okolju. Promocija se je izpeljevala še preko radia in oddaj na TV.

Tabela 23: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev z ozirom na to od kje so dobili informacije, da se za pomoč pri izobraževanju in učenju lahko obrnejo na ISIO glede na njihovo starost

Informacije o ISIO	Starost							
	Do 30 let		31 do 50 let		Nad 51 let		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Iz medijev.	3	18,8	2	6,1	5	45,5	10	16,7
Od prijateljev.	8	50,0	23	69,7	4	36,4	35	58,3
Prebrskal/a sem po internetu.	3	18,8	1	3,0	2	18,2	6	10,0
Drugo.	2	12,5	7	21,2	-	-	9	15,0
Skupaj	16	100,0	33	100,0	11	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $X^2 = 15,700$; $p = 0,01$

Izid χ^2 – preizkusa kaže, da obstaja statistično značilna razlika v pridobivanju informacij o ISIO glede na starost.

Stari do 30 let so največkrat dobili informacije od prijateljev (50,0%); stari od 31 do 50 let prav tako od prijateljev (69,7 %) ; stari nad 51 let pa so največkrat dobili informacije iz medijev (45,5%). Stari od 31 do 50 let so dobili manj informacij iz medijev in interneta, kot stari do 30 let in stari nad 51 let. Razlika je statistično pomembna ($\chi^2=15,700$; $p=0,015$). Rezultat je bil pričakovan, saj menimo, da svetovanci stari nad 51 let več spremljajo radio in televizijo ter na ta način izvedo za ISIO. Vprašani do 50 let, pa se več družijo in med sabo pogovarjajo o stvareh, kot je ISIO, zato so izvedeli eden od drugega.

Tabela 24: Število (f) in strukturni delež(f%) svetovancev z ozirom na to od kje so dobili informacije , da se za pomoč pri izobraževanju in učenju lahko obrnejo na ISIO glede na njihovo izobrazbo

Informacije o ISIO	Izobrazba											
	Nedokončana OŠ		Dokončana OŠ		Srednja šola		Višja/visoka šola		Univerza		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Iz medijev.	-	-	3	33,3	3	11,1	2	33,3	2	11,8	10	16,7
Od prijateljev.	-	-	3	33,3	20	74,0	1	16,7	11	64,7	35	58,3
Prebrskal/a sem po internetu.	-	-	1	11,1	2	7,4	2	33,3	1	5,9	6	10,0
Drugo.	1	100,0	2	22,2	2	7,4	1	16,7	3	17,6	9	15,0
Skupaj	1	100,0	9	100,0	27	100,0	6	100,0	17	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 18,116$; $p = 0,112$

Statistično pomembne razlike med izobrazbo svetovancev in informacijami, kje so svetovanci izvedeli za ISIO ni.

Svetovanci z dokončano osnovno šolo so največkrat izvedeli, da se za pomoč pri izobraževanju in učenju lahko obrnejo na ISIO iz medijev (33,3%) in od prijateljev (33,3%); s srednjo šolo od prijateljev (77,8%); z visoko ali višjo šolo iz medijev (33,3%) in spleta (33,3%); z univerzitetno izobrazbo od prijateljev (64,7%); svetovanka z nedokončano osnovno šolo je navedla drugo.

Kot pričakovano, ni bistvene razlike v odgovorih med svetovanci z različno izobrazbo, saj jih je večina navedla, da so za ISIO izvedeli od prijateljev, le svetovanci z visoko ali višjo šolo so za ISIO izvedeli preko medijev in spleta.

Tabela 25: Število (f) in strukturni delež (f%) svetovancev in njihovo zadovoljstvo z izvajanjem svetovalne pomoči

Označite z oceno kako ste zadovoljni z izvajanjem svetovalne pomoči	f	F%
Zelo slabo	-	-
Slabo	-	-
Dobro	3	5,0
Zelo dobro	21	35,0
Odlično	36	60,0
Skupaj	60	100,0

Večina svetovancev je z izvajanjem svetovalne pomoči zadovoljnih. 60 % jih je odgovorilo z odlično, 35 % z zelo dobro in 5 % z dobro.

Rezultat je bil pričakovan, saj menimo, da svetovalci dobro opravljajo svoje delo in se trudijo po svojih najboljših močeh, svetovanci pa to opazijo in se zavedajo, koliko so jim pomagali.

Tabela 26: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev in njihovo zadovoljstvo z izvajanjem svetovalne pomoči glede na spol

Ocena pomoči v ISIO	Spol					
	Ženske		Moški		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Dobro	2	5,1	1	4,8	3	5,0
Zelo dobro	13	33,3	8	38,1	21	35,0
Odlično	24	61,5	12	57,1	36	60,0
Skupaj	39	100,0	21	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $X^2=0,136$; $p=0,934$

Statistično značilne razlike med zadovoljstvom v izvajanju svetovalne pomoči (oceno) in spolom ni.

Svetovanci so zadovoljni z izvajanjem svetovalne pomoči. 60,0 % je ocenilo pomoč kot odlično (61,5 % žensk in 57,1 % moških). Kot zelo dobro je pomoč ocenilo 35,0 % svetovancev, (33,3 % žensk in 38,1 % moških). Dobro je pomoč ocenilo 5,0 % svetovancev (5,1 % žensk in 4,8 % moških). Zelo slabo ali slabo ni ocenil pomoči nihče.

Rezultat je bil pričakovan, saj menimo, da bosta oba spola zadovoljna, saj so oboji našli odgovore na svoja vprašanja.

Tabela 27: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev in njihovo zadovoljstvo z izvajanjem svetovalne pomoči glede na starost

Ocena pomoči v ISIO	Starost							
	Do 30 let		31 do 50 let		Nad 51 let		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Dobro	3	18,8	-	-	-	-	3	5,0
Zelo dobro	6	37,5	8	24,2	7	63,6	21	35,0
Odlično	7	43,8	25	75,8	4	36,4	36	60,0
Skupaj	16	100,0	33	100,0	11	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $X^2 = 15,041$; $p = 0,005$

Izid χ^2 – preizkusa kaže, da obstaja statistično značilna razlika v oceni zadovoljstva z izvajanjem svetovalne pomoči glede na starost. Najbolj zadovoljni z izvajanjem socialne pomoči so svetovanci stari od 31-50 let, odlično je pomoč ocenilo 75,8% svetovancev; stari

do 30 let so pomoč ocenili odlično v 43,8%; stari nad 51 let pa v 36,4%. Z izvajanjem svetovalne pomoči so bolj zadovoljni starejši svetovanci 31 let in več.

Rezultat je bil pričakovan, saj menimo, da bodo vsi vprašani zadovoljni z izvajanjem svetovalne pomoči, saj svetovalci pomagajo vsem starostnim skupinam enako, ne glede na starost.

Tabela 28: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev in njihovo zadovoljstvo z izvajanjem svetovalne pomoči glede na izobrazbo

Ocena pomoči v ISIO	Izobrazba											
	Nedokončana OŠ		Dokončana OŠ		Srednja šola		Višja/visoka šola		Univerza		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Dobro	1	100	1	11,1	-	-	-	-	1	33,3	3	5,0
Zelo dobro	-	-	5	55,6	9	33,3	3	50,0	4	23,5	21	35,0
Odlično	-	-	3	33,3	18	66,7	3	50,0	12	70,6	36	60,0
Skupaj	1	100,0	9	100,0	27	100,0	6	100,0	17	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 25,166$, $p = 0,001$

Izid χ^2 – preizkusa kaže, da obstaja statistično značilna razlika v oceni zadovoljstva z izvajanjem svetovalne pomoči glede na izobrazbo. Odlično je svetovalno pomoč ocenilo največ svetovalcev z univerzitetno izobrazbo (70,6 %), sledijo svetovanci s srednjo šolo (66,7 %) in višjo ali visoko šolo (50,0 %).

Izid je pričakovan, saj menimo, da bodo višje izobraženi bolj cenili pomoč, ki jo dobijo, saj sami vedo, kako je, ko se izobražuješ in se lahko na koga obrneš s svojimi vprašanji.

7.4.1.2 Ocena, kako gledajo odrasli na svetovanje v izobraževanju odraslih

V tem podpoglavju nas je zanimalo, kako svetovanci gledajo na svetovanje v izobraževanju odraslih, kakšno je njihovo mnenje o tem, kako je svetovanje koristno za odrasle, kdo ga potrebuje in kdo ne. Oceno gledanja na svetovanje v izobraževanju odraslih smo pridobili iz 7 postavk. Pri vsaki posamezni postavki so svetovanci lahko izbirali med 5 skupinami ponujenih odgovorov, in sicer: močno se ne strinjam, ne strinjam se, niti se ne strinjam niti se strinjam, strinjam se, močno se strinjam.

Tabela 29: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim, da mi nihče ne more pomagati, saj sam/a najbolje vem kaj je najbolje zame.«

Trditev: Menim, da mi nihče ne more pomagati, saj sam/a vem kaj je najbolje zame	f	F %
Močno se ne strinjam	11	18,3
Ne strinjam se	28	46,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	10	16,7
Strinjam se	6	8,3
Močno se strinjam	5	8,3
Skupaj	60	100

S to trditvijo se večina vprašanih ne strinja - 46,7 %. 18,3 % se močno ne strinja, 10 % le deloma, 16,6 % pa se jih strinja.

Menimo, da je dobro, da se večina svetovancev ne strinja s to trditvijo, torej so pripravljeni iti po pomoč. Strinjam se s tem, da sami najbolje vemo kaj je najboljše za nas, a kljub temu nam lahko drugi pomagajo pri tako pomembnih odločitvah, kot je izobraževanje.

Tabela 30: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim, da mi nihče ne more pomagati, saj sam/a najbolje vem kaj je najbolje zame« glede na spol

Trditev: Menim, da mi nihče ne more pomagati, saj sam/a vem kaj je najbolje zame	Spol					
	Ženske		Moški		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	6	15,4	5	23,8	11	18,3
Ne strinjam se	20	51,3	8	38,1	28	46,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	7	17,9	3	14,3	10	16,7
Strinjam se	3	7,7	3	14,3	6	8,3
Močno se strinjam	3	7,7	2	9,5	5	8,3
Skupaj	39	100	21	100,0	60	100

Izid χ^2 – preizkus: $\chi^2 = 1,795$; $p = 0,773$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da med spremenljivkami ne obstaja statistično značilna razlika. Na trditev »Menim, da mi nihče ne more pomagati, saj sam/a vem kaj je najbolje zame« so ženske (51,3 %) in moški (38,1 %) v največjem deležu odgovorili ne strinjam se. Pri ženskah in moških je bilo najmanj trditev strinjam se ali močno se strinjam.

Rezultati so nas presenetili, saj menimo, da več moških misli, da sami najbolje vedo kaj je najbolje za njih, hkrati pa je zelo dobro, da temu ni tako, saj je dobro, da imajo tudi moški mnenje, da jim lahko kdo pomaga pri odločitvah.

Tabela 31: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim, da mi nihče ne more pomagati, saj sam/a najbolje vem kaj je najbolje zame« glede na starost

Trditev: Menim, da mi nihče ne more pomagati, saj sam/a vem kaj je najbolje zame	Starost							
	Do 30 let		31 do 50 let		Nad 51 let		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	1	6,2	6	18,2	4	36,4	11	18,3
Ne strinjam se	7	43,8	18	54,5	3	27,3	28	46,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	5	31,2	5	15,2	-	-	10	16,7
Strinjam se	2	12,5	3	9,1	1	9,1	6	10,0
Močno se strinjam	1	6,2	1	3,0	3	27,3	5	8,3
Skupaj	16	100,0	33	100,0	11	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2=14,569$; $p=0,068$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da med spremenljivkami ne obstaja statistično značilna razlika. Svetovanci do 30 let so največkrat odgovorili »ne strinjam se« -43,8 %, prav tako so v največjem deležu trdili svetovalci od 31 do 50 let -54,5 %. Stari nad 50 let pa so najpogosteje odgovorili »močno se ne strinjam« -36,4 %. Delež odgovorov »močno se ne strinjam in ne strinjam se« je bili višji pri svetovancih starih nad 31 in več let.

Menimo, da so starejši odrasli (nad 51 let) prepričani, da so bolj izkušeni in zreli, zato ne potrebujejo pomoči svetovalcev, saj glede na svoje življenjske izkušnje sami najbolje vedo kaj je najbolje za njih. Rezultati so nam pokazali, da se jih je dobra polovica vprašanih nad 51 let odločila, da se ne strinjajo s trditvijo, ostali pa se strinjajo.

Tabela 32: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim, da mi nihče ne more pomagati, saj sam/a najbolje vem kaj je najbolje zame« glede na izobrazbo

Trditev: Menim, da mi nihče ne more pomagati saj sam/a vem kaj je najbolje zame	Izobrazba											
	Nedokončana OŠ		Dokončana OŠ		Srednja šola		Višja/visoka šola		Univerza		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	-	-	-	-	7	25,9	1	16,7	3	17,6	11	18,3
Ne strinjam se	-	-	4	44,4	12	44,4	3	50,0	9	52,9	28	46,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	-	-	2	22,2	5	18,5	-	-	3	17,6	10	16,7
Strinjam se	-	-	2	22,2	1	3,7	2	33,3	1	5,9	6	10,0
Močno se strinjam	1	100,0	1	11,2	2	7,4	-	-	1	5,9	5	8,3
Skupaj	1	100,0	9	100,0	27	100,0	6	100,0	17	100	60	100

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 23,718$; $p = 0,96$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da med spremenljivkami ne obstaja statistično značilna razlika. Z nedokončano šolo je bila samo ena svetovanka. Na zgoraj omenjeno trditev je odgovorila z »močno se strinjam«, » Ne strinjam se« so največkrat odgovorili svetovanci z dokončano osnovno šolo - 44,4 %; s srednjo šolo prav tako 44,4 %; z visoko šolo -50,0 % in z univerzitetno izobrazbo -52,9 %. Več svetovancev z nižjo stopnjo izobrazbe je na trditev odgovorilo: »močno se strinjam«.

Menimo, da svetovanci z nižjo stopnjo izobrazbe menijo, da sami najbolje vedo kaj je najbolje za njih in odklanjajo pomoč svetovalcev. Rezultati so nam pokazali, da je izmed vseh vprašanih, ki so odgovorili, da se strinjajo s trditvijo, največ tistih z nižjo stopnjo izobrazbe.

Tabela 33 Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim, da sem zadosti informacij o izobraževanju našel/a na internetu«

Trditev: Menim,da sem zadosti informacij o izobraževanju našel/a na internetu	f	F %
Močno se ne strinjam	7	11,7
Ne strinjam se	27	45,0
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	20	33,3
Strinjam se	5	8,3
Močno se strinjam	1	1,7
Skupaj	60	100

45 % vprašanih je odgovorilo, da se ne strinja s trditvijo, da so zadosti informacij o izobraževanju našli na internetu. 11,7 % se jih močno ne strinja, 33,3% pa se niti ne strinjajo, niti se strinjajo. 8,3 % se jih strinja s trditvijo, 1,7 % se jih pa močno strinja.

Rezultati ankete so bili pričakovani, saj menimo, da vseh informacij ni na internetu in se je potrebno osebno pozanimati o informacijah, ki te zanimajo. Veliko informacij na internetu je brez vira, tako da niso vse informacije zanesljive.

Tabela 34: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da sem zadosti informacij o izobraževanju našel/a na internetu« glede na starost

Trditev: Menim, da sem zadosti informacij o izobraževanju našel/a na internetu	Starost							
	Do 30 let		31 do 50 let		Nad 51 let		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	1	6,2	5	15,2	1	9,1	7	11,7
Ne strinjam se	10	62,5	13	39,4	4	36,4	27	45,0
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	4	25,0	12	36,4	4	36,4	20	33,3
Strinjam se	1	6,2	2	6,1	2	18,2	5	8,3
Močno se strinjam	-	-	1	3,0	-	-	1	1,7
Skupaj	16	100,0	33	100,0	11	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 5,151$; $p = 0,741$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da med spremenljivkami ne obstaja statistično značilna razlika. Na trditev »Menim, da sem zadosti informacij o izobraževanju in učenju našel/a na internetu« so svetovanci odgovorili: »ne strinjam se« je odgovorilo največ svetovancev do 30 let - 62,5 %; prav tako so v največjem deležu - 39,4 % odgovorili stari 31 do 50 let; stari nad 51 let pa so v največjem deležu 36,4 % odgovorili »ne strinjam se« in enako »niti se ne strinjam, niti se strinjam«.

Nad rezultati smo bili presenečeni, saj smo domnevali, da se bodo mladi do 30 let bolj strinjali s trditvijo, saj menimo, da v današnjih časih mladi dosti brskajo po internetu in menijo, da lahko vse informacije najdejo tam. Domnevali smo, da svetovanci nad 51 let informacije o izobraževanju ne iščejo na internetu, kar se je izkazalo za napačno domnevanje, saj se nekateri s trditvijo strinjajo, nekateri pa ne.

Tabela 35: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim, da sem zadosti informacij o izobraževanju našel/a na internetu« glede na izobrazbo

Trditev: Menim, da sem zadosti informacij o izobraževanju našel/a na internetu	Izobrazba											
	Nedokončana OŠ		Dokončana OŠ		Srednja šola		Višja/ visoka šola		Univerza		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	-	-	-	-	6	22,2	-	-	1	5,9	7	11,7
Ne strinjam se	-	-	5	55,6	10	37,0	2	33,3	10	58,8	27	45,0
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	1	100,0	1	11,1	10	37,0	3	50,0	5	29,4	20	33,3
Strinjam se	-	-	3	33,3	-	-	1	16,7	1	5,9	5	8,3
Močno se strinjam	-	-	-	-	1	3,7	-	-	-	-	1	1,7
Skupaj	1	100,0	9	100,0	27	100,0	6	100,0	17	100	60	100

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 21,174$; $p = 0,172$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da med spremenljivkami ne obstaja statistično značilna razlika. Svetovanka z nedokončano osnovno šolo (ena) je odgovorila »niti se ne strinjam, niti se strinjam«. V največjem deležu so svetovanci odgovorili: z dokončano osnovno šolo – »ne strinjam se« - 55,6 %; z srednjo šolo »ne strinjam se« in »niti se ne strinjam, niti se strinjam« v obeh primerih po 37,0 %; z višjo/visoko šolo »niti se ne strinjam, niti se strinjam« - 50,0 %; z univerzitetno izobrazbo »ne strinjam se« - 58,8 %.

Domnevali smo, da se bodo vprašani z nižjo izobrazbo bolj strinjali s to trditvijo, saj menimo, da so bolj pasivni in poskušajo vse kar jih zanima o izobraževanju in učenju izvedeti od doma. Rezultati so bili delno pričakovani, saj smo za večino vprašanih, ne glede na izobrazbo pričakovali, da se s trditvijo ne bodo strinjali.

Tabela 36: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim, da mi družina in prijatelji lahko bolj kot svetovalci pomagajo pri odločitvi o izobraževanju in učenju, saj me bolj osebno poznajo«

Trditev: Menim,da mi družina in prijatelji lahko bolj kot svetovalci pomagajo pri odločitvi o izobraževanju in učenju, saj me bolj osebno poznajo	f	F %
Močno se ne strinjam	15	25,0
Ne strinjam se	21	35,0
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	17	28,3
Strinjam se	5	8,3
Močno se strinjam	2	1,7
Skupaj	60	100

35 % vprašanih je na trditev, da njim družina in prijatelji lahko bolj kot svetovalci pomagajo pri odločitvi o izobraževanju in učenju, odgovorilo z »ne strinjam se«. 28,3 % se jih niti ne strinja, niti se strinja, 15% se jih s trditvijo strinja. 8,3 % se jih strinja, 1,7 % se jih močno strinja.

Rezultati so bili pričakovani, saj menimo, da čeprav te družina in prijatelji bolj osebno poznajo, niso strokovno usposobljeni za dajanje nasvetov o izobraževanju in učenju. Svetovalci lahko primer spremljajo objektivno in poizkušajo svetovati na podlagi svojega znanja o izobraževanju in želj svetovancev. 28,3 % vprašanih se ni moglo strinjati s trditvijo, niti jo ovreči, saj menimo, da je včasih tudi dobro, če svetovancem svetuje kdo od družine ali prijateljev, saj dobro poznajo svetovanca in vedo kaj ga zanima in veseli, da se bo čim lažje vključil v izobraževanje.

Tabela 37: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da mi družina in prijatelji lahko bolj kot svetovalci pomagajo pri odločitvi o izobraževanju in učenju, saj me bolj osebno poznajo« glede na starost

Trditev: Menim, da mi družina in prijatelji lahko bolj kot svetovalci pomagajo pri odločitvi o izobraževanju in učenju, saj me bolj osebno poznajo	Starost							
	Do 30 let		31 do 50 let		Nad 51 let		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	2	12,6	11	33,3	2	18,2	15	25,0
Ne strinjam se	3	18,9	15	45,5	3	27,3	21	35,0
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	7	43,3	6	18,2	4	36,4	17	28,3
Strinjam se	3	18,9	-	-	2	18,2	5	8,3
Močno se strinjam	1	6,2	1	3,0	-	-	2	3,3
Skupaj	16	100,0	33	100,0	11	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 14,237$; $p = 0,076$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da med spremenljivkami ne obstaja statistično značilna razlika. Na trditev »Menim, da mi družina in prijatelji lahko bolj kot svetovalci pomagajo pri odločitvi o izobraževanju, saj me bolj osebno poznajo« so svetovanci odgovarjali: stari do 30 let so največkrat odgovorili »niti se ne strinjam, niti se strinjam« - 43,3 %; stari 31 do 50 let »ne strinjam se« - 45,5 %; stari nad 51 let pa »niti se ne strinjam, niti se strinjam« - 36,4 %.

Izid nas je presenetil, saj smo pričakovali, da se bodo svetovanci do 30 let bolj strinjali s trditvijo, saj menimo, da mladostniki še dosti upoštevajo svojo družino in prijatelje ter so navajeni tega, da jim starši svetujejo glede izobraževanja. Pri tej starostni skupini se skoraj polovica vprašanih niti se ne strinjala, niti se strinjala s trditvijo. Vprašani, stari nad 50 let, se večinoma niso niti ne strinjali, niti strinjali. Menimo, da so starejši že toliko izkušeni, da vedo, da ti lahko pomagajo oboji, vsak s svojimi nasveti pripomore k lažji odločitvi.

Tabela 38: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da mi družina in prijatelji lahko bolj kot svetovalci pomagajo pri odločitvi o izobraževanju in učenju, saj me bolj osebno poznajo« glede na izobrazbo

Trditev: Menim, da mi družina in prijatelji lahko bolj kot svetovalci pomagajo pri odločitvah	Izobrazba											
	Nedokončana OŠ		Dokončana OŠ		Srednja šola		Višja/visoka šola		Univerza		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	-	-	1	11,1	6	22,2	2	33,3	6	35,3	15	25,0
Ne strinjam se	-	-	4	44,4	9	33,3	2	33,3	6	35,3	21	35,0
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	1	100,0	3	33,3	9	33,3	1	16,7	3	17,6	17	28,3
Strinjam se	-	-			2	7,4	1	16,7	2	11,8	5	8,3
Močno se strinjam	-	-	1	11,1	1	3,7					2	3,3
Skupaj	1	100,0	9	100,0	27	100,0	6	100,0	17	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 9,671$; $p = 0,883$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da med spremenljivkami ne obstaja statistično pomembna razlika. Na zgoraj omenjeno trditev so svetovalci odgovarjali : svetovalka z nedokončano osnovno šolo je bila ena in je odgovorila »niti se ne strinjam, niti se strinjam«. Svetovanci so v največjem deležu odgovorili: z dokončano osnovno šolo »ne strinjam se« - 44,4 %; z srednjo šolo »močno se ne strinjam« - 33,3 % in v enakem deležu »ne strinjam se«; z višjo/visoko šolo »močno se ne strinjam« - 33,3 % in »ne strinjam se« prav tako 33,3 %; »Močno se ne strinjam« in enako tudi »ne strinjam se« je odgovorilo 35,3 % svetovancev z univerzitetno izobrazbo.

Domnevali smo, da se bodo svetovalci z nižjo izobrazbo bolj strinjali s to trditvijo, zato izid ni bil pričakovan. Izmed vseh vprašanih, kateri so odgovorili, da se strinjajo s trditvijo, je največ svetovancev s srednjo šolo, noben pa ni z nižjo šolo od srednje.

Tabela 39: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem«

Trditev: Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem	f	F %
Močno se ne strinjam	14	23,3
Ne strinjam se	23	38,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	18	30,0
Strinjam se	3	5,0
Močno se strinjam	2	3,3
Skupaj	60	100

38,3 % vprašanih se s trditvijo ne strinja, 23,3 % se jih močno ne strinja, 18 % pa se niti ne strinja, niti strinja. Svetovancev, kateri se strinjajo, je 5 %, močno se jih strinja 3,3 %.

Rezultat je pričakovan, saj smo menili, da so vprašani zadovoljni s svetovalci, ki jim pomagajo na njihovi izobraževalni poti, kar pomeni, da se morajo poglobiti v njihove težave.

Tabela 40: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem« glede na spol

Trditev: Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem	Spol					
	Ženske		Moški		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	11	28,2	3	14,3	14	23,3
Ne strinjam se	15	38,5	8	38,1	23	38,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	11	28,2	7	33,3	18	30,0
Strinjam se	1	2,6	2	9,5	3	5,0
Močno se strinjam	1	2,6	1	4,8	2	3,3
Skupaj	39	100,0	21	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $X^2 = 2,774$; $p = 0,596$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da med spremenljivkami ne obstaja statistično pomembna razlika. Na trditev »Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem« je največ svetovancev odgovorilo : ne strinjam se (38,3 %).

Ženske (38,5 %) in moški (38,1 %) so v največjem deležu odgovorili »ne strinjam se«. Več moških kot žensk je odgovorilo, da se strinja, ali da se s trditvijo močno strinja.

Rezultat ni bil pričakovan, saj smo domnevali, da se bodo ženske bolj kot moški strinjali s trditvijo, saj navadno več pričakujejo in se želijo bolj poglobiti v težave.

Tabela 41: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem« glede na starost

Trditev: Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem	Starost							
	Do 30 let		31 do 50 let		Nad 51 let		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	1	6,2	12	36,4	1	9,1	14	23,3
Ne strinjam se	5	31,3	13	39,4	5	45,5	23	38,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	8	50,0	6	18,2	4	36,4	18	30,0
Strinjam se	1	6,2	1	3,0	1	9,1	3	5,0
Močno se strinjam	1	6,2	1	3,0	-	-	2	3,3
Skupaj	16	100,0	33	100,0	11	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $X^2 = 11,000$; $p = 0,202$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da med spremenljivkami ne obstaja statistično značilna razlika. Na zgoraj omenjeno trditev so svetovanci največkrat odgovorili: stari do 30 let »niti se ne strinjam, niti se strinjam« - 50,0 %; stari od 31 do 50 let »ne strinjam se« - 39,4 %; prav tako stari nad 51 let »ne strinjam se« - 45,5 %. Starejši svetovanci nad 30 let imajo več odgovorov »močno se ne strinjam in ne strinjam se«, stari do 30 let pa imajo več odgovorov »niti se ne strinjam, niti se strinjam«.

Rezultat ni bil pričakovan, saj menimo, da so vprašani nad 50 let bolj zahtevne stranke in imajo višja pričakovanja od mlajših, zato bodo menili, da bi se svetovalci morali bolj poglobiti v njihove težave. Izkazalo se je, da temu ni tako in da tudi oni menijo, da se svetovalci zadosti poglobijo v njihove težave v zvezi z izobraževanjem.

Tabela 42: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem« glede na izobrazbo

Trditev: Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem	Izobrazba											
	Nedokončana OŠ		Dokončana OŠ		Srednja šola		Višja/ visoka šola		Univerza		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	-	-	-	-	8	29,6	-	-	6	35,3	14	23,3
Ne strinjam se	-	-	4	44,4	12	44,4	3	50,0	4	23,5	23	38,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	-	-	4	44,4	6	22,2	2	33,3	6	35,3	18	30,0
Strinjam se	-	-	1	11,1			1	16,7	1	5,9	3	5,0
Močno se strinjam	1	100,0			1	3,7	-	-	-	-	2	3,3
Skupaj	1	100,0	9	100,0	27	100,0	6	100,0	17	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 41,648$; $p = 0,000$

Izid χ^2 – preizkusa kaže, da obstaja statistično značilna razlika v trditvi, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v svetovančeve težave v zvezi z izobraževanjem, glede na starost. Na trditev »Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem«, so svetovanci največkrat odgovorili: z nedokončano osnovno šolo (ena svetovanka) je odgovorila »močno se strinjam«; svetovanci z dokončano osnovno šolo »ne strinjam se« - 44,4 % in »niti se strinjam, niti se ne strinjam« - 44,4 %; z dokončano srednjo šolo »ne strinjam se« - 44,4 %; z višjo/visoko šolo »ne strinjam se« - 50,0 %; z univerzitetno izobrazbo »močno se ne strinjam« - 35,3 % in prav tako »niti se ne strinjam, niti se strinjam« - 35,3 %. Bolj izobraženi se v večjem deležu s trditvijo niso strinjali, dajali so več odgovorov močno se ne strinjam in ne strinjam se, manj izobraženi pa so dali več odgovorov: strinjam se, oziroma močno se strinjam.

Rezultat ni bil pričakovan, saj smo domnevali, da bodo višje izobraženi podali več odgovorov »strinjam se« ali »močno se strinjam«, saj menimo, da so višje izobraženi svetovanci bolj zahtevne stranke in imajo višja pričakovanja. Kot lahko vidimo iz rezultatov, se stranke ne glede na izobrazbo s trditvijo večinoma strinjajo ali pa se niti ne strinjajo, niti se strinjajo.

Tabela 43: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da svetovalci nimajo zadosti časa, da bi se mi posvetili toliko kolikor je potrebno«

Trditev: Menim, da svetovalci nimajo zadosti časa, da bi se mi posvetili toliko kolikor je potrebno	f	F %
Močno se ne strinjam	14	23,3
Ne strinjam se	23	38,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	18	30,0
Strinjam se	3	5,0
Močno se strinjam	2	3,3
Skupaj	60	100

38,3 % vprašanih se ni strinjalo s trditvijo, da svetovalci nimajo zadosti časa, da bi se jim posvetili toliko časa, kolikor je potrebno. 23,3 % se jih močno ni strinjalo, 30 % pa se ni niti strinjalo, niti se strinjalo. 5 % vprašanih se je s trditvijo strinjalo, 3,3 % pa se jih je močno strinjalo.

Menimo, da si svetovanci vzamejo čas za vsakogar, ki pride k njim po pomoč in svoje delo dobro opravijo. Glede na to, da se je na posvet potrebno predhodno naročiti, menimo, da si svetovalci izračunajo, koliko časa bodo porabili za kakovosten pogovor.

Iz poročil o spremljanju ISIO 2013 je razvidno, da je v svetovalnem središču Murska Sobota 25,24 % svetovalnih storitev trajalo od pol ure do eno uro. V svetovalnem središču Maribor pa je največ svetovalnih storitev trajalo od 16 minut do pol ure. V svetovalnem središču Murska Sobota je bilo veliko svetovalnih storitev, ki so trajale več kot eno uro (19,5 %), medtem ko je v Mariboru bilo več kot eno uro trajajočih svetovalnih storitev samo 3,82 %. V

obeh svetovalnih središčih je bilo zelo malo trajajočih storitev do pet minut, in sicer je v Murski Soboti ta odstotek 5,22 %, v Mariboru pa 8,93 %.

Tabela 44: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da svetovalci nimajo zadosti časa, da bi se mi posvetili toliko kolikor je potrebno« glede na spol

Menim, da svetovalci nimajo zadosti časa, da bi se mi posvetili toliko kolikor je potrebno	Spol					
	Ženske		Moški		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	13	33,3	4	19,0	17	28,3
Ne strinjam se	12	30,8	8	38,1	20	33,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	11	28,2	8	38,1	19	31,7
Strinjam se	3	7,7	1	4,8	4	6,7
Močno se strinjam	-	-	-	-	-	-
Skupaj	39	100,0	21	100,0	60	100,0

Izid χ^2 - preizkusa: $X^2 = 1,800$; $p = 0,615$)

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da statistično pomembne razlike med strinjanjem oziroma nestrinjanjem s trditvijo med spoloma ni. Na trditev »Menim, da svetovalci nimajo zadosti časa, da bi se mi posvetili toliko kolikor je potrebno«, so svetovanci odgovorili: največ žensk je odgovorilo »močno se ne strinjam« - 33,3 %; moških pa »ne strinjam se« - 38,1 % in »niti se ne strinjam, niti se strinjam« - 38,1 %. Odgovorov močno se strinjam ni bilo.

Pričakovali smo, da se bodo ženske bolj kot moški strinjali s trditvijo, saj je znano, da ženske več govorijo in lahko hitro zmanjka časa za reševanje težav. Kot so nam pokazali rezultati, lahko vidimo, da se je več žensk kot moških strinjalo s trditvijo, večina pa je vseeno na trditev odgovorila, da se močno ne strinja.

Tabela 45: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: » Menim, da svetovalci nimajo zadosti časa, da bi se mi posvetili toliko kolikor je potrebno« glede na starost

Trditev: Menim, da svetovalci nimajo zadosti časa, da bi se mi posvetili toliko kolikor je potrebno	Starost							
	Do 30 let		31 do 50 let		Nad 51 let		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	2	12,5	12	36,4	3	27,3	17	28,3
Ne strinjam se	6	37,5	9	27,3	5	45,5	20	33,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	7	43,8	9	27,3	3	27,3	19	31,7
Strinjam se	1	6,2	3	9,1	-	-	4	6,7
Močno se strinjam	-	-	-	-	-	-	-	-
Skupaj	16	100,0	33	100,0	11	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 5,137$; $p = 0,526$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da razlika med strinjanjem oziroma nestrinjanjem na trditev in starostjo ni statistično pomembna. Po starosti so svetovalci na zgoraj omenjeno trditev največkrat odgovorili: stari do 30 let »niti se ne strinjam, niti se strinjam« - 43,8 %; stari od 31 do 50 let »močno se ne strinjam« - 36,4 %; stari nad 51 let »ne strinjam se« - 45,5 %. Stari do 30 let so dali več odgovorov »niti se ne strinjam, niti se strinjam«, starejši od 31 let in več pa »močno se ne strinjam« in »ne strinjam se«.

Rezultat ni bil pričakovan, saj smo domnevali, da se bodo starejši nad 51 let bolj strinjali s trditvijo, saj menimo, da bi glede na to, da že dolgo niso bili vključeni v izobraževanje, rabili več časa za reševanje težav, kot jim ga nameni svetovalac. Kot so nam pokazali rezultati, lahko vidimo, da temu ni tako, saj se noben vprašani nad 51 let ni strinjal s trditvijo.

Tabela 46: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim«

Trditev: Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim	f	F %
Močno se ne strinjam	13	21,7
Ne strinjam se	10	16,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	14	23,3
Strinjam se	17	28,3
Močno se strinjam	6	10,0
Skupaj	60	100

28,3 % vprašanih je na trditev, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim, odgovorilo s »strinjam se«. 23,3 % je odgovorilo z »niti se ne strinjam, niti se strinjam«, 21,7 % se jih močno ne strinja, 16,7 % se jih ne strinja. 10 % pa jih je na trditev odgovorilo z »močno se strinjam«.

Rezultat je bil pričakovan, saj menimo, da se vsi zavedamo, da so odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva bolj potrebni pomoči in se težje sami znajdejo kot ostali odrasli.

Iz obeh poročil o spremljanju ISIO 2013 je razvidno, da je bilo v letu 2013 vsaj 20 % strank, ki izhajajo iz ranljivih skupin prebivalstva. V obeh središčih tudi ocenjujejo, da so v letu 2013 svetovali vsaj 40 % strankam iz ranljivih skupin prebivalstva. V svetovalnem središču Murska Sobota je bilo največ strank z manj kot štiriletno osnovno šolo (53 %), brezposelnih (39,8 %), starejših odraslih po 50 letu starostu (29,4 %), Romov je bilo 10 %. V svetovalnem središču Maribor je bilo največ strank brezposelnih na različnih izobrazbenih ravneh, priseljencev/tujcev ter Romov.

Tabela 47: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim« glede na zaposlitev

Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim	Zaposlitev					
	Da		Ne		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	8	34,8	5	13,5	13	21,7
Ne strinjam se	4	17,4	6	16,2	10	16,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	6	26,1	8	21,6	14	23,3
Strinjam se	4	17,4	13	35,1	17	28,3
Močno se strinjam	1	4,3	5	13,5	6	10,0
Skupaj	23	100,0	37	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $X^2 = 5,862$; $p = 0,210$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da razlika med strinjanjem oziroma nestrinjanjem na trditev med zaposlenimi in nezaposlenimi ni statistično značilna. Na trditev »Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci bolj posvetijo njim«, so zaposleni v najvišjem deležu odgovorili »močno se ne strinjam« - 34,8%. Nezaposleni so največkrat odgovorili »strinjam se« - 35,1%. Več nezaposlenih je odgovorilo »strinjam se in močno se strinjam«.

Rezultat je bil pričakovan, saj smo domnevali, da se bodo nezaposleni tudi sami počutili bolj ranljivi kot zaposleni in bodo menili, da bolj potrebujejo pomoč oni sami in ostali ki so iz ranljivega dela prebivalstva. Kot lahko vidimo iz rezultatov, se zaposleni s trditvijo večinoma ne strinjajo, nezaposleni pa se strinjajo ali se pa niti ne strinjajo, niti se strinjajo.

Tabela 48: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim« glede na zakonski stan

Trditev: Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim	Izobrazba													
	Samski/a		Živim z izven zakonskim partnerjem		Imam partnerja a ne živim z njim		Poročen/a		Ločen/a		Ovdovel/a		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	3	15,0	6	42,9	-	-	4	21,1	-	-	-	-	13	21,7
Ne strinjam se	4	20,0	3	21,4	-	-	3	15,8					10	16,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	5	25,0	1	7,1	1	50,0	7	36,8	-	-	-	-	14	23,3
Strinjam se	7	35,0	3	21,4	1	50,0	4	21,1	1	50,0	1	33,3	17	28,3
Močno se strinjam	1	5,0	1	7,1			1	5,3	1	50,0	2	66,7	6	10,0
Skupaj	20	100,0	14	100,0	2	100,0	19	100,0	2	100,0	3	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 26,858$; $p = 0,139$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da med spremenljivkami ne obstaja statistično značilna razlika. Glede na zakonski stan so svetovanci na zgoraj omenjeno trditev največkrat odgovorili: samski »strinjam se« - 35,0 %; tisti, ki živijo z izven zakonskim partnerjem »močno se ne strinjam« - 42,9 %; tisti, ki imajo partnerja, vendar z njim ne živijo »niti se ne strinjam, niti se strinjam« - 50,0 % , prav tako »strinjam se« - 50,0 %; poročeni »niti se ne strinjam, niti se strinjam« - 36,8 %; ločeni »strinjam se« - 50,0 % in »močno se strinjam« -

50,0 %; ovdoveli »močno se strinjam« - 66,7 %: Samski, tisti, ki živijo z izven zakonskim partnerjem in poročeni so imeli več odgovorov »močno se ne strinjam« in »ne strinjam se«; tisti, ki imajo partnerja, vendar ne živijo z njim, ločeni in ovdoveli pa so dali več odgovorov »strinjam se« in »močno se strinjam«.

Rezultat je bil pričakovan, saj menimo, da imajo ločeni in ovdoveli več posluha za ranljivo skupino prebivalstva, saj so sami izkusili neprijetno izkušnjo in vedo kako je, ko potrebuješ pomoč.

Tabela 49: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim« glede na otroke

Trditev: Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim	Ali imate otroke?					
	Da		Ne		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam se	8	22,2	5	20,8	13	21,7
Ne strinjam se	6	16,7	4	16,7	10	16,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	9	25,0	5	20,8	14	23,3
Strinjam se	9	25,0	8	33,3	17	28,3
Močno se strinjam	4	11,1	2	8,3	6	10,0
Skupaj	36	100,0	24	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 0,584$; $p = 0,965$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da med spremenljivkami ne obstaja statistično značilna razlika. Glede na to, ali imajo svetovanci otroke ali ne so na trditev »Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim« najpogosteje odgovorili: tisti, ki imajo otroke »niti se ne strinjam, niti se strinjam« - 25,0 % in »strinjam vse« - prav tako 25,0 %; svetovanci brez otrok pa »strinjam se« - 33,3 %. Rezultat ni bil pričakovan, saj smo domnevali, da se bo več vprašanih z otroki strinjalo z trditvijo, saj smo mnenja, da se bolj zavedajo kako je lahko kdo odvisen od sočloveka in potrebuje pomoč bolj, kot nekateri drugi.

Tabela 50: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo.«

Trditev: Menim, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo	f	F %
Močno se ne strinjam	2	3,3
Ne strinjam se	1	1,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	1	1,7
Strinjam se	19	31,7
Močno se strinjam	37	61,7
Skupaj	60	100

61,7 % vprašanih se s trditvijo, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo, močno strinja, 31,7 % pa se jih strinja. 1,7 % vprašanih se niti ne strinja, niti se strinja, 1,7 % se ne strinja, 3,3 % pa se jih močno ne strinja.

Rezultat je bil pričakovan, saj smo domnevali, da se bo svetovanje vprašanim zdelo koristno, drugače se po pomoč verjetno ne bi obrnili na svetovalno središče.

Tabela 51: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo« in glede na izobrazbo

Trditev: Menim, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo	Izobrazba											
	Nedokončana OŠ		Dokončana OŠ		Srednja šola		Višja/visoka šola		Univerza		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	-	-	-	-	1	3,7	-	-	1	5,9	2	3,3
Ne strinjam se	-	-	-	-	1	3,7	-	-			1	1,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	-	-	-	-	1	3,7	-	-	-	-	1	1,7
Strinjam se	1	100,0	3	33,3	7	25,9	3	50	5	29,4	19	31,7
Močno se strinjam	-	-	6	66,7	17	63,0	3	50	11	64,7	37	61,7
Skupaj	1	100,0	9	100,0	27	100,0	6	100,0	17	100,0	60	100,0

Izid χ^2 - preizkusa: $\chi^2 = 6,566$; $p = 0,981$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da ni statistično pomembne razlike med strinjanjem oziroma nestrinjanjem na trditev in izobrazbo svetovancev. Na trditev »Menim, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo«, so svetovanci največkrat odgovorili: svetovanka z nedokončano osnovno šolo »strinjam se«; svetovanci z dokončano osnovno šolo »močno se strinjam« - 66,7 %; svetovanci z srednjo šolo prav tako »močno se strinjam« - 63,0 %; svetovanci z višjo/visoko šolo »strinjam se« - 50,0 % in »močno se strinjam« - 50,0 %; prav tako so »močno se strinjam« največkrat odgovorili svetovanci z univerzitetno izobrazbo - 64,7 %. Večina svetovalcev je ne glede na izobrazbo na trditev odgovorila »strinjam se« in »močno se strinjam«.

Rezultat ni bil pričakovan, saj smo domnevali, da se bo malo več svetovancev z nižjo izobrazbo odločilo, da se ne strinjajo s trditvijo, saj menimo, da se niso višje izobrazili zaradi tega, ker jim izobrazba in s tem tudi svetovanje ni zelo pomembno.

Tabela 52: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo« in glede na zaposlitev

Trditev: Menim, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga Potrebujejo	Zaposlitev					
	Da		Ne		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	-		2	5,4	2	3,3
Ne strinjam se	1	4,3	-	-	1	1,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	1	4,3	-	-	1	1,7
Strinjam se	5	21,7	14	37,8	19	31,7
Močno se strinjam	16	69,6	21	56,8	37	61,7
Skupaj	23	100,0	37	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 5,999$; $p = 0,199$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da med odgovori na trditev in zaposlenostjo svetovancev ni statistično pomembne razlike. Na zgoraj omenjeno trditev so zaposleni z 69,6 % odgovorili »močno se strinjam«; nezaposleni so enako odgovorili s 56,8 %. Da se s trditvijo strinjajo, je odgovorilo 21,7 % zaposlenih in 37,8 % nezaposlenih. Večina odgovorov je bilo tako pri zaposlenih, kot nezaposlenih »močno se strinjam« in »strinjam se«.

Rezultat ni bil pričakovan, saj smo domnevali, da se več zaposlenih ne bo strinjalo s trditvijo, saj menimo, da so sami preskrbljeni in se ne zavedajo, kako nekateri potrebujejo svetovanje in nek nov cilj v življenju. Rezultati so nam pokazali, da temu ni tako, saj tudi zaposleni večinoma menijo, da je svetovanje koristno.

Tabela 53: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Menim, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo« in glede na zakonski stan

Trditev: Menim, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo	Izobrazba													
	Samski/a		Živim z izven zakonskim partnerjem		Imam partnerja, a ne živim z njim		Poročen/a		Ločen/a		Ovdovel/a		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	-	-	1	7,1	-	-	1	5,3	-	-	-	-	2	3,3
Ne strinjam se	-	-	1	7,1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	1	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,7
Strinjam se	7	35,0	4	28,6	1	50,0	6	31,6	-	-	1	33,3	19	31,7
Močno se strinjam	12	60,0	8	57,1	1	50,0	12	63,2	2	100,0	2	66,7	37	61,7
Skupaj	20	100,0	14	100,0	2	100,0	19	100,0	2	100,0	3	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 8,564$; $p = 0,987$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da ni statistično pomembne razlike med odgovori na trditev in zakonskem stanu svetovancev. Na zgornjo trditev so svetovanci v največjem deležu odgovorili: samski »močno se strinjam« - 60,0 %; tisti, ki živijo z izven zakonskim partnerjem »močno se strinjam« - 57,1 %; tisti, ki imajo partnerja, a z njim ne živijo »strinjam se« - 50,0% in »močno se strinjam« - 50,0 %; poročeni »močno se strinjam« - 63,2 %; ločeni »močno se strinjam« - 100,0 %; ovdoveli »močno se strinjam« - 66,7 %. Ne glede na zakonski stan so svetovanci v največjem deležu odgovorili »močno se strinjam« in »strinjam se«.

Domnevali smo, da se poročeni in tisti z izvenzakonskim partnerjem bolj ne bodo strinjali s trditvijo, saj menimo, da imajo partnerja, ki jih podpira pri raznih življenjskih ciljih in se ne

zavedajo zadosti, da nekateri potrebujejo svetovanje druge osebe, če tega nimajo doma. Kot so nam pokazali rezultati, ni tako, saj se tudi poročeni in tisti z izvenzakonskim partnerjem strinjajo s trditvijo.

7.4.1.3 Ocena glede vsebine dela svetovalnega delavca

Na področju obstoječega dela svetovalnega delavca nas je zanimalo, kako svetovanci ocenjujejo vsebino obstoječega dela. Oceno vsebine dela svetovalnega delavca smo pridobili iz 7 postavk, ki smo jih analizirali glede na spol, starost, izobrazbo in status svetovancev. Pri vsaki posamezni postavki so svetovanci lahko izbirali med 5 skupinami ponujenih odgovorov in sicer: Močno se ne strinjam, ne strinjam se, niti se ne strinjam niti se strinjam, strinjam se, močno se strinjam.

Tabela 54: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi predstavi izobraževalne programe«

Trditev: Svetovalec mi predstavi izobraževalne programe	f	F %
Močno se ne strinjam	1	1,7
Ne strinjam se	1	1,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	5	8,3
Strinjam se	28	46,7
Močno se strinjam	25	41,7
Skupaj	60	100

46,7 % vprašanih se je s trditvijo, da jim svetovalec predstavi izobraževalne programe, strinjalo, 41,7 % se jih je močno strinjalo, 8,3 % pa se jih niti ni strinjalo, niti se strinjalo. 1,7 % vprašanih se s trditvijo ni strinjalo, 1,7 % pa se jih močno ni strinjalo.

Rezultat je bil pričakovan, saj je naloga svetovalca, da predstavi izobraževalne programe, na podlagi tega se lahko svetovanci lažje odločijo kako naprej.

Tabela 55: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi predstavi izobraževalne programe« in glede na zakonski stan

Trditev: Svetovalec mi predstavi izobraževalne programe	Spol					
	Ženske		Moški		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	1	2,6			1	1,7
Ne strinjam se			1	4,8	1	1,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	5	12,8			5	8,3
Strinjam se	16	41,0	12	57,1	28	46,7
Močno se strinjam	17	43,6	8	38,1	25	41,7
Skupaj	39	100,0	21	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $X^2 = 5,947$; $p = 0,203$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da ni statistično pomembne razlike med strinjanjem oziroma nestrinjanjem na trditev in spolom svetovancev. Na trditev »Svetovalec mi predstavi izobraževalne programe« je največ (43,6 %) žensk odgovorilo »močno se strinjam« in največ moških je odgovorilo »strinjam se« (57,1 %). Tako ženske kot moški so v največjem deležu odgovorili, močno se strinjam, ali pa strinjam se.

Rezultati so bili pričakovani, saj smo menili, da bodo svetovalci tako ženskam kot moškim predstavili izobraževalne programe in jim na ta način pomagali odločiti se za izobraževalni program, ki jim ustreza.

Tabela 56: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi predstavi izobraževalne programe« in glede na izobrazbo

Trditev: Svetovalec mi predstavi izobraževalne programe	Izobrazba											
	Nedokončana OŠ		Dokončana OŠ		Srednja šola		Višja/ visoka šola		Univerza		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	-	-	1	11,1	-	-	-	-			1	1,7
Ne strinjam se	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5,9	1	1,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	-	-	3	33,3	2	7,4	-	-	-		5	8,3
Strinjam se	1	100,0	4	44,4	11	40,7	4	66,7	8	47,1	28	46,7
Močno se strinjam			1	11,1	14	51,9	2	33,3	8	47,1	25	41,7
Skupaj	1	100,0	9	100,0	27	100,0	6	100,0	17	100	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 21,635$; $p = 0,155$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, ni statistično pomembne razlike v odgovorih na trditev glede na izobrazbo. Na zgornjo trditev so svetovanci odgovorili: Svetovanka z nedokončano osnovno šolo je odgovorila »strinjam se«. Ostali so dali največ odgovorov: svetovanci z dokončano osnovno šolo »strinjam se« - 44,4 %; z srednjo šolo »močno se strinjam« - 51,9 %; z višjo/visoko šolo »strinjam se« - 66,7 %; z univerzitetno izobrazbo »strinjam se« - 47,1 % in prav toliko »močno se strinjam«. Svetovanci so ne glede na izobrazbo v večini primerov odgovorili »strinjam se« ali »močno se strinjam«.

Rezultati so bili pričakovani, saj smo menili, da bodo svetovalci predstavili izobraževalne program vsem svetovancem, ne glede na izobrazbo.

Tabela 57: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga izbrati izobraževalni program«

Trditev: Svetovalec mi predstavi izobraževalne programe	f	F %
Močno se ne strinjam	1	1,7
Ne strinjam se	2	3,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	8	13,3
Strinjam se	28	46,7
Močno se strinjam	21	35,0
Skupaj	60	100,0

46,7 % vprašanih je na trditev, da jim svetovalec pomaga izbrati izobraževalen program, odgovorilo s strinjam se, 35 % se jih močno strinja, 13,3 % se jih niti ne strinja, niti se strinja. 3,3 % vprašanih se s trditvijo ne strinja, 1,7 % pa se jih močno ne strinja.

Rezultati ankete so bili pričakovani, saj se svetovanci velikokrat s tem namenom obrnejo na svetovalce, da bi jim pomagali se odločiti, kateri izobraževalni program naj izberejo oziroma kako naj nadaljujejo z izobraževanjem.

Tabela 58: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga izbrati izobraževalni program« in glede na spol

Trditev: Svetovalec mi pomaga izbrati izobraževalni program	Spol					
	Ženske		Moški		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	1	2,6	-		1	1,7
Ne strinjam se	1	2,6	1	4,8	2	3,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	5	12,8	3	14,3	8	13,3
Strinjam se	15	38,5	13	61,9	28	46,7
Močno se strinjam	17	43,6	4	19,0	21	35,0
Skupaj	39	100,0	21	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $X^2 = 4,715$; $p = 0,318$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da razlika med odgovori na trditev in spolom ni statistično značilna. Na trditev »Svetovalec mi pomaga izbrati izobraževalni program«, je 46,7 % svetovancev odgovorilo »strinjam se« in 35,0 % »močno se strinjam«. Ženske so v največjem deležu odgovorile »močno se strinjam« - 43,6 %; moški pa »strinjam se« - 61,9 %. Večina odgovorov pri obeh spolih je bila strinjam se in močno se strinjam.

Rezultat ni bil pričakovan, saj smo domnevali, da se več moških ne bo strinjalo s trditvijo, saj menimo, da moški želijo določene stvari narediti sami, brez pomoči drugih. Kot so nam pokazali rezultati, se tako moški kot ženske strinjajo s trditvijo, da jim svetovalci pomagajo izbrati izobraževalni program.

Tabela 59: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga izbrati izobraževalni program » in glede na izobrazbo

Trditev: Svetovalec mi pomaga izbrati izobraževalni program	Izobrazba											
	Nedokončana OŠ		Dokončana OŠ		Srednja šola		Višja/ visoka šola		Univerza		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	-	-	1	11,1	-	-	-	-	-	-	1	1,7
Ne strinjam se	1	100,0	-	-	-	-	-	-	1	5,9	2	3,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	-	-	3	33,3	3	11,1	-	-	2	11,8	8	13,3
Strinjam se	-	-	3	33,3	13	48,1	4	66,7	8	47,1	28	46,7
Močno se strinjam	-	-	2	22,2	11	40,7	2	33,3	6	35,3	21	35,0
Skupaj	1	100,0	9	100,0	27	100,0	6	100,0	17	100	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $X^2 = 41,562$; $p = 0,00$

Izid χ^2 – preizkusa kaže, da obstaja statistično značilna razlika v trditvi, da svetovalec pomaga izbrati izobraževalni program, glede na starost. Svetovanci so najpogosteje odgovorili: svetovanka z nedokončano osnovno šolo je odgovorila »ne strinjam se«; z dokončano osnovno šolo je bilo največ odgovorov »niti se ne strinjam, niti se strinjam« - 33,3 %, prav toliko je bilo odgovorov »strinjam se«. Največ odgovorov »strinjam se« je bilo tudi pri vseh ostalih svetovancih: s srednjo šolo - 48,1 %; z višjo/visoko šolo - 66,7 %; z univerzitetno izobrazbo 47,1%. Bolj izobraženi svetovanci so dali več odgovorov »strinjam se« in »močno se strinjam«.

Rezultat ni bil pričakovan, saj smo domnevali, da se višje izobraženi bolj ne bodo strinjali s to trditvijo, saj menimo, da so se oni že sami odločili za izobraževalni program in potrebujejo pomoč na drugih področjih glede izobraževanja. Iz rezultatov lahko vidimo, da se tako visoko izobraženi, kot nižje izobraženi, večinoma strinjali s trditvijo.

Tabela 60: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi predstavi možnosti financiranja izobraževanja«

Trditev: Svetovalec mi predstavi možnosti financiranja izobraževanja	f	F %
Močno se ne strinjam	1	1,7
Ne strinjam se	2	3,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	7	11,7
Strinjam se	29	48,3
Močno se strinjam	21	35,0
Skupaj	60	100,0

48,3 % vprašanih se na trditev, da jim svetovalec predstavi možnosti financiranja izobraževanja, strinja; 35 % pa se jih močno strinja. 11,7 % se jih niti ne strinja, niti se strinja, 3,3 % se jih ne strinja s trditvijo, 1,7 % pa se jih močno ne strinja.

Rezultati so bili pričakovani, saj menimo, da je ena izmed nalog svetovalcev tudi ta, da predstavi, kakšne so možnosti financiranja. Če pogledamo rezultate, vidimo, da se večina vprašanih s trditvijo strinja in močno strinja.

Iz obeh poročil o spremljanju ISIO 2013 je razvidno, da je ena izmed vsebin svetovanja tudi predstavitev financiranja izobraževanja.

Tabela 61: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi predstavi možnosti financiranja izobraževanja« in glede na spol

Trditev: Svetovalec mi predstavi možnosti financiranja izobraževanja	Spol					
	Ženske		Moški		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	1	2,6	-	-	1	1,7
Ne strinjam se	1	2,6	1	4,8	2	3,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	5	10,3	3	14,3	7	11,7
Strinjam se	16	41,0	13	61,9	29	48,3
Močno se strinjam	17	43,6	4	19,0	21	35,0
Skupaj	39	100,0	21	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 4,506$; $p = 0,342$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da razlika med odgovori na trditev in spolom ni statistično pomembna. Na trditev »Svetovalec mi predstavi možnosti financiranja izobraževanja«, so svetovanci največkrat odgovorili »strinjam se« - 48,3 %; ženske so največkrat odgovorile »močno se strinjam« - 43,6 %; moški pa so največkrat odgovorili »strinjam se« - 61,9 %. Pri obeh spolih je bil največji delež odgovorov »strinjam se« in »močno se strinjam«.

Rezultat je pričakovan, saj menimo, da tako ženske kot moške zanima, kakšne so možnosti financiranja in je naloga svetovalca, da te tudi predstavi.

Tabela 62: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi predstavi možnosti financiranja izobraževanja« in glede na starost

Trditev: Svetovalec mi predstavi možnosti financiranja izobraževanja	Starost							
	Do 30 let		31 do 50 let		Nad 51 let		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	1	6,2	-	-	-	-	1	1,7
Ne strinjam se	2	12,5	-	-	-	-	2	3,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	3	18,8	2	6,1	2	18,2	7	11,7
Strinjam se	8	50,0	15	45,5	6	54,5	29	48,3
Močno se strinjam	2	12,5	16	48,5	3	27,3	21	35,0
Skupaj	16	100,0	33	100,0	11	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 14,597$; $p = 0,067$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da med spremenljivkami ne obstaja statistično značilna razlika. Na zgoraj omenjeno trditev so svetovanci največkrat odgovorili: stari do 30 let »strinjam se« - 50,0 %; od 31 do 50 let »močno se strinjam« - 48,5 %; nad 51 let »strinjam se« - 54,5%. Svetovanci od 31 let in starejši so dali večji delež odgovorov »strinjam se« in »močno se strinjam«, kot stari do 30 let.

Domnevali smo, da bodo svetovanci stari nad 51 let na trditev več odgovarjali z »ne strinjam se«, saj menimo, da so ti že finančno preskrbljeni in jih ne zanima več toliko financiranje izobraževanja. Kot lahko vidimo iz rezultatov, so se skoraj vsi starejši nad 51 let ter ostali vprašani strinjali s tem, da jim svetovalec predstavi možnosti financiranja programa.

Tabela 63: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja«

Trditev: Svetovalec mi pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja	f	F %
Močno se ne strinjam	2	3,3
Ne strinjam se	2	3,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	15	25,0
Strinjam se	27	45,0
Močno se strinjam	14	23,3
Skupaj	60	100,0

45 % vprašanih je na trditev, da jim svetovalec pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja odgovorilo s »strinjam se«, 23,3 % jih je odgovorilo z »močno se strinjam«, 25 % pa se jih niti ne strinja, niti se strinja. 3,3 % jih je na trditev odgovorilo z ne strinjam se, 3,3 % pa se jih močno ne strinja.

Rezultati so bili pričakovani, saj menimo, da je med drugim naloga svetovalca tudi ta, da pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja.

Tabela 64: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja« in glede na starost

Trditev: Svetovalec mi pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja	Starost							
	Do 30 let		31 do 50 let		Nad 51 let		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	1	6,2	1	3,0	-	-	2	3,3
Ne strinjam se	1	6,2	1	3,0	-	-	2	3,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	5	31,2	8	24,2	2	18,2	15	25,0
Strinjam se	7	43,8	15	45,5	5	45,5	27	45,0
Močno se strinjam	2	12,5	8	24,2	4	36,4	14	23,3
Skupaj	16	100,0	33	100,0	11	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 3,655$; $p = 0,887$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da med spremenljivkami ne obstaja statistično značilna razlika. Na trditev »Svetovalec mi pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja«, je največ svetovancev odgovorilo »strinjam se«: stari do 30 let - 43,8 %; stari od 31 do 50 let - 45,5 %; stari nad 51 let prav tako - 45,5 %. Svetovanci stari več kot 31 let in starejši, so v višjem deležu kot mlajši do 30 let odgovorili »strinjam se« in »močno se strinjam«.

Nad rezultatom smo presenečeni, saj smo domnevali, da se mlajši od 30 let ne bodo strinjali s trditvijo, saj je nedolgo nazaj za njimi redno izobraževanje in menimo, da ne potrebujejo načrtovanja in organiziranja učenja, saj se te stvari v tako kratkem času še niso bistveno spremenile. Rezultati so nam pokazali, da se večina anketirancev v vseh starostnih skupinah s trditvijo strinja.

Tabela 65: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja« in glede na izobrazbo

Trditev: Svetovalec mi pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja	Izobrazba											
	Nedokončana OŠ		Dokončana OŠ		Srednja šola		Višja/ visoka šola		Univerza		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	-	-	1	11,1	-	-	-	-	1	5,9	2	3,3
Ne strinjam se	-	-	-	-	-	-	-	-	2	11,8	2	3,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	-	-	3	33,3	7	25,9	-	-	5	29,4	15	25,0
Strinjam se	1	100,0	4	44,4	12	44,4	4	66,7	6	35,3	27	45,0
Močno se strinjam			1	11,1	8	29,6	2	33,3	3	17,6	14	23,3
Skupaj	1	100,0	9	100,0	27	100,0	6	100,0	17	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 13,716$; $p = 0,620$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da ni statistične razlike med strinjanjem in nestrinjanjem s trditvijo in izobrazbo svetovancev. Na zgoraj omenjeno trditev so ne glede na izobrazbo,

svetovanci v največjem deležu odgovorili »strinjam se«: z nedokončano osnovno (ena svetovanka); z dokončano osnovno šolo - 44,4 %; s srednjo šolo prav tako 44,4 %; z višjo šolo - 66,7 %; z univerzitetno izobrazbo - 35,3 %.

Domnevali smo, da bodo svetovanci z višjo izobrazbo več odgovarjali z nestrinjanjem, svetovanci z nižjo izobrazbo pa se bodo s trditvijo strinjali. Menimo, da tisti z nižjo izobrazbo bolj potrebujejo načrtovanje in organiziranje učenje, zato jim svetovalec pomaga pri tem. Rezultati so nam pokazali, da se vsi anketiranci, ne glede na izobrazbo, večinoma strinjajo s trditvijo.

Tabela 66: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga pri urejanju birokracije«

Trditev: Svetovalec mi pomaga pri urejanju birokracije	f	F %
Močno se ne strinjam	2	3,3
Ne strinjam se	2	3,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	9	15,0
Strinjam se	31	51,7
Močno se strinjam	16	26,7
Skupaj	60	100,0

51,7 % vprašanih se s trditvijo, da jim svetovalec pomaga pri urejanju birokracije, strinja. S trditvijo se močno strinja 26,7 %, 15 % pa se jih niti ne strinja, niti se strinja. 3,3 % se s trditvijo ne strinja, 3,3 % pa se jih močno ne strinja.

Rezultati so bili pričakovani, saj smo domnevali, da bodo svetovanci potrebovali pomoč pri urejanju birokracije, ki je lahko kar dolgotrajen in obsežen postopek.

Tabela 67: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga pri urejanju birokracije« in glede na spol

Trditev: Svetovalec mi pomaga pri urejanju birokracije	Spol					
	Ženske		Moški		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	2	5,1	-	-	2	3,3
Ne strinjam se	2	5,1	-	-	2	3,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	6	15,4	3	14,3	9	15,0
Strinjam se	20	51,3	11	52,4	31	51,7
Močno se strinjam	9	23,1	7	33,3	16	26,7
Skupaj	39	100,0	21	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $X^2 = 2,706$; $p = 0,608$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da ni statistične razlike med strinjanjem in nestrinjanjem s trditvijo in spolom svetovancev. Na trditev »Svetovalec mi pomaga pri urejanju birokracije«, je največ svetovancev odgovorilo »strinjam se« - 51,7 %: žensk 51,3 %, moških pa 52,4 %. Več moških kot žensk je odgovorilo »strinjam se« in »močno se strinjam«.

Rezultati so bili pričakovani, saj smo domnevali, da se več žensk ne bo strinjalo s trditvijo kot moških, saj menimo, da ženske urejajo več birokracije kot moški in ne potrebujejo toliko pomoči od svetovalcev pri tem.

Tabela 68: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga pri urejanju birokracije« in glede na starost

Trditev: Svetovalec mi pomaga pri urejanju birokracije	Starost							
	Do 30 let		31 do 50 let		Nad 51 let		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	1	6,2	1	3,0	-	-	2	3,3
Ne strinjam se	1	6,2	1	3,0	-	-	2	3,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	4	25,0	4	12,1	1	9,1	9	15,0
Strinjam se	9	56,2	16	48,5	6	54,5	31	51,7
Močno se strinjam	1	6,2	11	33,3	4	36,4	16	26,7
Skupaj	16	100,0	33	100,0	11	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $X^2 = 6,660$; $p = 0,574$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da ni statistične razlike med strinjanjem in nestrinjanjem s trditvijo in starostjo svetovancev. Na zgoraj omenjeno trditev so svetovanci najpogosteje odgovorili »strinjam se«: stari do 30 let - 56,2 %; stari od 31 do 50 let - 48,5 %, nad 51 let - 54,5 %. Svetovanci nad 31 let in starejši so imeli več odgovorov »močno se strinjam«, mlajši do 30 let pa »niti se ne strinjam, niti se strinjam«.

Rezultati niso bili pričakovani, saj smo domnevali, da bodo odrasli nad 51 let več odgovarjali z »ne strinjam se«, saj menimo, da imajo več izkušenj z urejanjem birokracije, kot pa recimo mladi do 30 let. Rezultati so nam pokazali, da se anketiranci ne glede na starost večinoma strinjajo s trditvijo.

Tabela 69: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga takrat, ko se pojavijo težave«

Trditev: Svetovalec mi pomaga takrat, ko se pojavijo težave	f	F %
Močno se ne strinjam	1	1,7
Ne strinjam se	-	-
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	5	8,3
Strinjam se	36	60,0
Močno se strinjam	18	30,0
Skupaj	60	100,0

60 % vprašanih se s trditvijo, da jim svetovalec pomaga takrat, ko se pojavijo težave, strinja, 30 % pa se jih močno strinja. 8,3 % se niti ne strinja, niti se strinja, 1,7 % pa se močno ne strinja. Nobeden od vprašanih ni podal odgovora »ne strinjam se«.

Rezultat je bil pričakovan, saj menimo, da je ena izmed nalog svetovalcev, da pomagajo svetovancem, ko se pojavijo težave. Menimo, da svetovalci dobro opravljajo svoje delo in na ta način bodo pridobili nove stranke.

Tabela 70: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga takrat, ko se pojavijo težave« in glede na spol

Trditev: Svetovalec mi pomaga takrat, ko se pojavijo težave	Spol					
	Ženske		Moški		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	1	2,6	-	-	1	1,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	3	7,7	2	9,5	5	8,3
Strinjam se	24	61,5	12	57,1	36	60,0
Močno se strinjam	11	28,2	7	33,3	18	30,0
Skupaj	39	100,0	21	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $X^2 = 0,757$; $p = 0,860$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da ni statistične razlike med strinjanjem in nestrinjanjem s trditvijo in spolom svetovancev. Na trditev »Svetovalec mi pomaga takrat, ko se pojavijo težave«, je največ svetovancev odgovorilo »strinjam se« - 60,0 %: žensk 61,5 %, moških 57,1 %. »Močno se strinjam« je odgovorilo 30,0 % svetovancev, dobrih 5,0 % več moških kot žensk.

Rezultati so bili pričakovani, saj menimo, da svetovalci pomagajo pri težavah, tako ženskam kot moškim in se oboji takrat obrnejo na svetovalca.

Tabela 71: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec mi pomaga takrat, ko se pojavijo težave« in glede na starost

Trditev: Svetovalec mi pomaga takrat, ko se pojavijo težave	Starost							
	Do 30 let		31 do 50 let		Nad 51 let		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	1	6,2	-	-	-	-	1	1,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	1	6,2	2	6,1	2	18,2	5	8,3
Strinjam se	12	75,0	19	57,6	5	45,5	36	60,0
Močno se strinjam	2	12,5	12	36,4	4	36,4	18	30,0
Skupaj	16	100,0	33	100,0	11	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $X^2 = 7566$; $p = 0,272$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da ni statistične razlike med strinjanjem in nestrinjanjem s trditvijo in starostjo svetovancev. Po starosti so svetovanci na zgornjo trditev največkrat

odgovorili: »strinjam se«: stari do 30 let v 75,0 %; od 31 do 50 let v 57,6 %; stari nad 51 let v 45,0 %. Delež svetovancev, ki so odgovorili »močno se strinjam«, je bil pri starih 31 do 50 let 36,4 % in nad 51 let prav tako - 36,4 % in manjši pri tistih do 30 let - 12,5 %.

Rezultati so bili pričakovani, saj smo menili, da bodo svetovalci pomagali v težavah vsem svetovancem, ne glede na starost. Rezultati nam pokažejo, da se skoraj vsi svetovalci, ne glede na starost strinjajo s trditvijo.

Tabela 72: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalc mi pomaga takrat, ko se pojavijo težave« in glede na izobrazbo

Trditev: Svetovalc mi pomaga takrat, ko se pojavi težave	Izobrazba											
	Nedokončana OŠ		Dokončana OŠ		Srednja šola		Višja/ visoka šola		Univerza		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	-	-	1	11,1	-	-	-	-	-	-	1	1,7
Ne strinjam se	-	-	-	-	5	18,5	-	-	-	-	5	8,3
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	1	100,0	6	66,7	15	55,6	4	66,7	10	58,8	36	60,0
Strinjam se	-	-	2	22,2	7	25,9	2	33,3	7	41,2	18	30,0
Močno se strinjam	1	100,0	9	100,0	27	100,0	6	100,0	17	100,0	60	100,0
Skupaj	-	-	1	11,1	-	-	-	-	-	-	1	1,7

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 13,609$; $p = 0,326$

Izid χ^2 – preizkusa nam pokaže, da ni statistične razlike med strinjanjem in nestrinjanjem s trditvijo in izobrazbo svetovancev. Tudi po izobrazbi so svetovalci največkrat odgovorili »strinjam se«: ena svetovanka z nedokončano osnovno šolo; v 66,7 % svetovanci z dokončano osnovno šolo; v 55,6 % s srednjo šolo; v 66,7 % z višjo/visoko šolo; z univerzitetno izobrazbo v 58,8 %. Z višanjem stopnje izobrazbe je bilo na trditev več odgovorov »strinjam se« in »močno se strinjam«.

Domnevali smo, da se bo z višanjem stopnje izobrazbe, višal odstotek odgovorov »strinjam se« in »močno se strinjam«, saj menimo, da višje izobraženi anketiranci prej poiščejo pomoč in želijo težave rešiti, kot pa svetovanci z nižjo izobrazbo.

Tabela 73: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec me želi bolj spoznati z namenom, da bi mi lažje pomagal reševati težave«

Trditev: Svetovalec me želi bolj spoznati z namenom, da bi mi lažje pomagal reševati težave	f	F %
Močno se ne strinjam	1	1,7
Ne strinjam se	-	-
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	7	11,7
Strinjam se	24	40,0
Močno se strinjam	28	46,7
Skupaj	60	100,0

46,7 % vprašanih je na trditev, da jih svetovalec želi bolj spoznati z namenom, da bi jim lažje pomagal reševati težave, odgovorilo z »močno se strinjam«, 40 % pa s »strinjam se«. 11,7 % jih je odgovorilo z »niti se ne strinjam, niti se strinjam«, 1,7 % pa se s trditvijo močno ne strinja. Nobeden od vprašanih se ni odločilo za odgovor »ne strinjam se«.

Rezultat je bil pričakovan, saj menimo, da svetovalci lažje svetujejo, če vedo več stvari o svetovancu, zato si lahko s tem olajšajo delo.

Tabela 74: Število (f) in strukturni delež (F %) svetovancev glede na trditev: »Svetovalec me želi bolj spoznati z namenom, da bi mi lažje pomagal reševati težave« in glede na spol

Trditev: Svetovalec me želi bolj spoznati z namenom, da bi mi lažje pomagal reševati težave	Spol					
	Ženske		Moški		Skupaj	
	f	F %	f	F %	f	F %
Močno se ne strinjam	1	2,6	-	-	1	1,7
Niti se ne strinjam, niti se strinjam	5	12,8	2	9,5	7	11,7
Strinjam se	14	35,9	10	47,6	24	40,0
Močno se strinjam	19	48,7	9	42,9	28	46,7
Skupaj	39	100,0	21	100,0	60	100,0

Izid χ^2 – preizkusa: $\chi^2 = 1,235$; $p = 0,745$

Na trditev »Svetovalec me želi bolj spoznati z namenom, da bi mi lažje pomagal reševati težave« je 46,7 % svetovancev odgovorilo »močno se strinjam«. Ženske so v največjem deležu odgovorile: »močno se strinjam« - 48,7 %, moški pa »strinjam se« - 47,6 %, vendar pa med strinjanjem in nestrinjanjem med spoloma ni statistično značilne razlike ($\chi^2 = 1,235$; $p = 0,745$).

Domnevali smo, da bo več žensk odgovorilo z »močno se strinjam« ali pa »strinjam se«, moški pa se ne bodo strinjali, saj menimo, da so ženske tiste, ki želijo bolj osebni odnos, moški pa so bolj zadržani glede informacij o sebi. Rezultati nam kažejo, da se tako moški kot ženske večinoma strinjajo s trditvijo.

8 SKLEP

Od rojstva pa vse do konca življenja poteka proces, ki se imenuje vseživljenjsko učenje. Učimo se povsod in karkoli, ne le z namenom, da bi si pridobili izobrazbo in kvalifikacijo za delo in poklic, temveč si pridobimo tudi široko znanje, spretnosti in osebnostne lastnosti. V Sloveniji imamo vsako leto Teden vseživljenjskega učenja, katerega namen je opozoriti na pomembnost učenja v vseh življenjskih obdobjih in spodbujati k udeležbi tako v formalnem kot neformalnem učenju. Samo izobraževanje lahko razdelimo na dve fazi. Prva je začetno izobraževanje, ki traja od takrat, ko otrok vstopi v šolo, pa vse do takrat, ko iz šolanja izstopi. Druga faza je nadaljevanje izobraževanja, ki se imenuje izobraževanje odraslih, ko se posameznik znova namerno in organizirano vključi v izobraževanje. Velikokrat pride do tega, da bi se odrasli radi vključili v izobraževanje, vendar jim različne ovire preprečujejo. Te ovire so lahko v birokraciji, financiranju izobraževanja, v nevednosti kakšni so pogoji za vključitev ali kakšni programi za odrasle sploh obstajajo. Na tem mestu se lahko odrasli obrnejo na svetovalna središča, ki so enakomerno in brezplačno dostopna v vsaki regiji. Strokovnjake, ki delujejo v izobraževanju odraslih, so v raziskavi ALPINE (2008), razdelili glede na dejavnosti in vloge, ki jih ti strokovnjaki izpeljujejo, v nekaj skupin: poučevanje, načrtovanje in razvoj izobraževalnih programov, vodenje in organiziranje izobraževalnega procesa, tehnična, medijska in organizacijska podpora v učnem procesu, svetovalno delo. Kot pomembne dejavnosti, ki jih izvajajo andragoški delavci, so informiranje, nasvetovanje in svetovanje. Najbolj preprosta in nezapletena vrsta svetovalnega dela je informiranje, kjer oseba dobi specifično informacijo. Bolj zahtevna zvrst je nasvetovanje, ki poleg dajanja ali posredovanja informacije in podatkov vključuje tudi razlago in/ali ustrezna pojasnila, s katerimi pomagamo osebi, da reši svoj problem. Najzahtevnejša in najbolj nederiktivna zvrst je svetovanje, ki traja dalj časa in zahteva stalno medsebojno interakcijo ter odnos med svetovalcem in svetovancem. Cilj svetovanja je, da se poveča zmožnost svetovanca za uspešnejše reševanje njegovega problema. Vsaka oseba lahko daje informacije in nasvete o učenju in izobraževalnih možnostih, svetovanje pa lahko vodi le ustrezno usposobljen svetovalec in zato poteka v organizaciji, kjer so za to ustrezne razmere. Da bo svetovalec lahko ugotovil in ocenil tiste svetovančeve probleme in vprašanja, ki so povezani z njegovim izobraževanjem in učenjem, ga zanimajo značilnosti svetovančevega učenja v preteklosti in zdaj, njegove sposobnosti in pripravljenost za samostojno učenje ter učni slog. Svetovalec bo ugotavljal, kakšna je svetovančeva kakovost znanja, obseg znanja ter vsebina. Ugotavljal bo tudi, kakšni

so svetovančevi interesi na področju učenja in izobraževanja, interesi glede prostočasnih dejavnosti ter poklicnega dela in zaposlitve. Mogoče bo želel ugotoviti svetovančevo vedenje v različnih učnih položajih, torej pri pripravljenosti za učenje in izobraževanje, pripravljenosti za samostojno učenje, učne navade in učno zmogljivost. Zamisel, da se v vsaki regiji ustanovi eno svetovalno središče, je nastala na Andragoškem centru Slovenije zaradi naraščajočih potreb po bolj organizirani in celostni svetovalni podpori odraslim v izobraževanju in učenju. V svetovalnih središčih želijo povečati dostop do svetovanja za izobraževanje in učenje, zagotoviti kakovostne svetovalne storitve za izobraževanje in učenje ter zagotoviti večjo vključenost in uspešnost odraslih v vseživljenjskem učenju. V svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih v zadnjih letih namenjajo posebno pozornost ranljivim skupinam odraslih, ki imajo težji dostop do izobraževanja.

V empiričnem delu diplomske naloge so predstavljeni rezultati opravljenega raziskovalnega dela, kjer smo s pomočjo anketnega vprašalnika za stranke svetovalnih središč preverjali dejansko stanje obstoječega dela svetovalcev iz svetovalnih središč in pričakovanja glede sledečega. Raziskava je zajela 60 strank svetovalnih središč, s katero smo pridobili rezultate o zadovoljstvu z delom svetovalcev in mnenja o svetovalni dejavnosti v izobraževanju odraslih. Osredotočili smo se na stranke svetovalnih središč, katerim smo razdelili anketne vprašalnike, ki so bili razdeljeni na tri dele. V prvem delu nas je zanimalo zadovoljstvo in mnenja svetovancev o svetovalnem središču, v drugem delu so nas zanimali pogledi svetovancev na svetovanje v izobraževanje odraslih, v zadnjem delu pa nas je zanimala ocena svetovancev glede vsebine dela svetovalnega delavca.

V nadaljevanju podajamo glavne ugotovitve, ki smo jih pridobili v raziskavi z anketnimi vprašalniki. Ugotovitve bomo predstavili po treh delih.

1. Zadovoljstvo in mnenja svetovancev o svetovalnem središču

Ugotovili smo, da je največ svetovancev potrebovalo pomoč svetovalcev zato, ker niso vedeli, kakšne možnosti izobraževanja in učenja za odrasle obstajajo. Pri tem odgovoru opazimo razliko glede na spol, saj je med ženskami več odgovorov, da so potrebovale pomoč pri organizaciji in načrtovanju učenja med potekom izobraževanja. V starostni skupini od 31 do 50 let jih je več potrebovalo pomoč svetovalcev zaradi oklevanja, katero izobraževalno smer naj izberejo. Vsi vprašani so upoštevali nasvete in mnenje svetovalcev, večino je svetovalna

dejavnost prepričala, da so se vključili v izobraževanje in učenje ter so mnenja, da so zaradi svetovalne dejavnosti bolj uspešni pri izobraževanju in učenju. Več kot polovica svetovancev je za informacijo, da se za pomoč pri izobraževanju in učenju lahko obrnejo na svetovalno središče, izvedelo od prijateljev. Vidimo razliko v spolu, saj jih je med vprašanimi nad 51 let, za svetovalno središče največ izvedelo iz medijev. Večina svetovancev je ocenila zadovoljstvo z izvajanjem svetovalne pomoči z odlično.

2. Ocena, kako gledajo odrasli na svetovanje v izobraževanju odraslih

Naslednje področje, ki smo ga preverjali, je pogled odraslih na svetovanje v izobraževanju odraslih. S pomočjo 7 postavk smo preverjali, kako odrasli ocenjujejo svetovanje v izobraževanju odraslih. Ugotovili smo, da se večina vprašanih ne strinja s trditvama, da jim nihče ne more pomagati, saj sami najbolje vedo, kaj je najbolje za njih in da zadosti informacij o izobraževanju najdejo na internetu. Tudi s trditvijo, da jim družina in prijatelji lahko bolj kot svetovalci pomagajo pri odločitvi o izobraževanju in učenju, saj jih bolj osebno poznajo, se večina vprašanih ne strinja. Glede na starost opazimo razliko pri vprašanih do 30 let in vprašanih nad 51 let, saj je med tema skupinama največ odgovorov, da se niti ne strinjajo, niti se strinjajo s to trditvijo. Anketiranci se večinoma ne strinjajo tudi s trditvijo, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v njihove težave v zvezi z izobraževanjem. Pri tej trditvi se pokaže razlika glede na starost, saj je največ anketirancev do 30 let odgovorilo, da se s to trditvijo niti ne strinja, niti se strinja. Naslednja trditev je, da svetovalci nimajo zadosti časa, da bi se svetovancem posvetili toliko kolikor je potrebno, s katero se večina vprašanih ne strinja. Večina svetovancev pa se strinja s trditvijo, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim. Razlika s strinjanjem obstaja glede na status, saj se med zaposlenimi večina teh ne strinja s trditvijo. Z zadnjo trditvijo iz tega sklopa, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo, se večina svetovancev strinja.

3. Ocena svetovancev glede vsebine dela svetovalnega delavca

Zadnje področje, ki nas je zanimalo, je področje, kjer smo ugotavljali, kakšno je zadovoljstvo svetovancev z vsebino dela svetovalnega delavca. Ugotovljeno je bilo, da se svetovanci strinjajo, da jim svetovalec predstavi izobraževalne programe, katere jim tudi pomaga izbrati. Vprašani se strinjajo tudi s trditvami, da jim svetovalec predstavi možnosti financiranja,

pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja ter jim pomaga pri urejanju birokracije. Anketiranci se strinjajo tudi z zadnjima trditvama, da svetovalec pomaga svetovancu takrat, ko se pojavijo težave in da želi svetovalec svetovanca bolj spoznati z namenom, da bi jim lažje pomagal reševati težave.

Za konec lahko ocenimo, da je svetovanje v izobraževanju odraslih vedno bolj prisotno. Za odrasle, ki se želijo izobraževati, je koristno, da vedo, da se lahko v primeru težav ali kakšnih nejasnosti glede izobraževanja, obrnejo na svetovalce v svetovalnih središčih. Menimo, da se premalo ve za svetovalna središča, čeprav imajo promocijske aktivnosti na radiu, televiziji, internetu in časopisih, ker so ljudje premalo pozorni na te stvari. Odrasli, ki so svetovalno središče že obiskali, so s svetovalno dejavnostjo večinoma zadovoljni in se jim zdi, da je bilo to koristno za njih in v pomoč za nadaljnje izobraževanje.

9 LITERATURA

Babič Ivaniš, N. et al. (2011). Zbornik projekta Razvoj modelov svetovanja za ranljive skupine: projektni centri vseživljenjskega učenja - CVŽU in odpiranje sistemov izobraževanja in usposabljanja v širše okolje - Partnerstva v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013. Črnomelj: Zavod za izobraževanje in kulturo.

Čelebič, T. et al. (2011). Izobraževanje odraslih v Sloveniji: stanje in izzivi. Ljubljana: Pedagoški inštitut.

Ivančič, A., Mohorčič Špolar, V. in Radovan, M. (2010). Formalno izobraževanje odraslih v Sloveniji: percepcije in izkušnje udeležencev. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

Izobraževalni programi za odrasle. Pridobljeno 20.4.2014 s spletne strani http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/izobrazevanje_odraslih/izobrazevalni_programi_za_odrasle/.

Jelenc, Z. (1982). Svetovalno delo pri vzgoji in izobraževanju odraslih. Ljubljana: DDU Univerzum.

Jelenc, Z. (1991). Terminologija izobraževanja odraslih. Ljubljana: Pedagoški inštitut pri Univerzi v Ljubljani.

Jelenc, Zoran (1994). Nekatera teoretska izhodišča, temeljne opredelitve in razmejitve pri koncipiranju izobraževanja odraslih. Snovanje in sistemsko urejanje izobraževanja odraslih. V: Raziskovalni projekt Izobraževanje odraslih kot dejavnik razvoja Slovenije. Raziskovalno poročilo- 1. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

Jelenc, Z. (ured.) (2009). Strategija vseživljenjskosti učenja v Sloveniji. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije: Javni zavod Pedagoški inštitut.

Jelenc, S. (1996). ABC izobraževanja odraslih. Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije.

Jelenc Krašovec, S. et al. (2007). Svetovalni pripomočki v izobraževanju odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

Jelenc Krašovec, S. in Jelenc, Z. (2011). Andragoško svetovalno delo. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Košir, S. (1993). Surdoandragoški prispevek. Ljubljana: Zveza gluhih in naglušnih Slovenije.

Katalog tehničnih pripomočkov za slepe in slabovidne. Pridobljeno 9. 12. 2014 s spletne strani <http://www.zveza-slepih.si/KATALOG/KATALOG.html>.

Mohorčič- Špolar, V. in Ivančič, A. (1996). Potrebe po izobraževanju odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

Motnje v duševnem razvoju. Pridobljeno 8. 12. 2014 s spletne strani <http://www.zveza-sozitie.si/motnje-v-dusevnem-razvoju.html>.

Novljan, E., Jelenc, D. (2000). Izobraževanje odraslih z motnjami v duševnem razvoju. Ljubljana: Center Kontura.

Rupert, J., Vilič Klenovšek, T. (2010). Značilnosti izbranih ranljivih skupin odraslih in svetovalno delo za izobraževanje odraslih. Pridobljeno 8. 12. 2014 s spletne strani http://arhiv.acs.si/ucna_gradiva/ISIO_nadaljnje-Rupert_Vilic-Klenovsek.pdf.

Sagadin Mlinarič, A. in Šoštarič, A. (2013). Poročilo o spremljanju po modelu presojanja in razvijanja v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih v letu 2013 – svetovalno središče Maribor. Ljubljana: Andragoški center Republike Slovenije.

Sraka, A. in Dravec, D. (2013). Poročilo o spremljanju po modelu presojanja in razvijanja v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih v letu 2013 – svetovalno središče Murska Sobota. Ljubljana: Andragoški center Republike Slovenije.

Tehnični pripomočki. Pridobljeno 9. 12. 2014 s spletne strani <http://www.zvezagns.si/posebni-socialni-programi/tehnichni-pripomocki/>.

Vidmar, T. et al. (2006). Neformalno izobraževanje odraslih – nova možnost ali zgolj nova obveznost. Ljubljana: Pedagoška fakulteta: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

Vilič Klenovšek, T. et al. (2011). Svetovalna dejavnost v izobraževanju odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

Vilič Klenovšek, T. in Klemenčič, S. (2002). Svetovanje v izobraževanju odraslih: Organiziranost, pogoji in način delovanja. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

Vseživljenjsko učenje: prispevek izobraževalnih sistemov v državah članicah Evropske unije: rezultati študije Eurydice (prevedel Sergij Gabršček). (2002). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport.

Vrečer, N. (2013). Medkulturno izobraževanje odraslih v Sloveniji. Pridobljeno 8. 12. 2014 s spletne strani <http://mojaleta.si/Clanek/Medkulturno-izobrazevanje-odraslih-v-Sloveniji>.

Vseživljenjsko učenje. Pridobljeno 1. 3. 2014 s spletne strani http://www.starejsi.gov.si/index.php?option=com_content&view=article&id=11:vsezivljensko-ucenje&catid=8:izobraevanje&Itemid=15.

10 PRILOGA

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA UDELEŽENCE SVETOVALNEGA SREDIŠČA

Pozdravljeni!

Sem absolventka Filozofske fakultete v Mariboru, smer sociologija in pedagogika. Na študijski smeri pedagogika opravljam diplomsko nalogo z naslovom Svetovanje v izobraževanju odraslih. V okviru diplomskega dela sem pripravila anketo, s katero želim ugotoviti vpliv svetovalnih središč pri izobraževanju odraslih. Prosim vas, da odgovorite na spodnja vprašanja in mi s tem pomagate pri pisanju diplomske naloge. Anketa je anonimna, rezultati bodo uporabljeni izključno v raziskovalne namene. Najlepša hvala za sodelovanje.

Sanja Zrim

1. Spol:
 - a) Ženski
 - b) Moški

2. Starost:
 - a) Do 30 let
 - b) 31 do 50 let
 - c) Nad 51 let

3. Dokončana izobrazba:
 - a) Nedokončana osnovna šola
 - b) Dokončana osnovna šola
 - c) Srednješolska izobrazba
 - d) Višje- ali visoko- šolska izobrazba
 - e) Univerzitetna izobrazba

4. Zakonski stan:
 - a) Samski/a
 - b) Živim z izvenzakonskim partnerjem
 - c) Imam partnerja, vendar z njim ne živim
 - d) Poročen/a
 - e) Ločen/a
 - f) Ovdovel/a

5. Imate otroke?
 - a) Da
 - b) Ne

6. Ste zaposleni?
- Da
 - Ne
7. Zakaj ste potrebovali pomoč svetovalcev iz svetovalnih središč?
- Nisem vedel/a kakšne možnosti izobraževanja in učenja za odrasle obstajajo
 - Nisem se mogel/a sam odločiti, katero izobraževalno smer naj izberem
 - Potreboval/a sem pomoč pri organizaciji in načrtovanju učenja med potekom izobraževanja
 - Potreboval/a sem pomoč pri urejanju administracije v zvezi z izobraževanjem
 - Drugo: _____.
8. Ste upoštevali nasvete in mnenja svetovalcev?
- Da
 - Ne
9. Vas je svetovalna dejavnost prepričala, da ste se vključili v izobraževanje in učenje?
- Da
 - Ne
10. Menite, da ste zaradi svetovalne dejavnosti bolj uspešni pri izobraževanju in učenju?
- Da
 - Ne
11. Kako ste izvedeli, da se za pomoč pri izobraževanju in učenju lahko obrnete na ISIO?
- Iz medijev
 - Od prijateljev
 - Pobrskal/a sem po internetu
 - Drugo: _____.
12. Označite z oceno, kako ste zadovoljni z izvajanjem svetovalne pomoči. (Obkrožite številko)
- Zelo slabo
 - Slabo
 - Dobro
 - Zelo dobro
 - Odlično

13. Navedenih je več trditev, kako odrasli gledate na svetovanje v izobraževanju odraslih.

Za vsako od njih ocenite, v kolikšni meri se z njo strinjate in tam naredite križec.

TRDITEV	Močno se ne strinjam	Ne strinjam se	Niti se ne strinjam niti se strinjam	Strinjam se	Močno se strinjam
Menim, da mi nihče ne more pomagati, saj sam/a vem, kaj je najbolje zame.					
Menim, da sem zadosti informacij o izobraževanju našel/a na internetu.					
Menim, da mi družina in prijatelji lahko bolj kot svetovalci pomagajo pri odločitvi o izobraževanju, saj me bolj osebno poznajo.					
Menim, da se svetovalci ne poglobijo zadosti v moje težave v zvezi z izobraževanjem.					
Menim, da svetovalci nimajo zadosti časa, da bi se mi posvetili toliko kolikor je potrebno.					
Menim, da svetovanje bolj potrebujejo odrasli iz ranljivejših skupin prebivalstva, zato se naj svetovalci posvetijo njim.					
Menim, da je svetovanje zelo koristno za tiste, ki ga potrebujejo.					

14. Navedenih je več trditev, glede vsebine dela svetovalnega delavca.

Za vsako od njih ocenite, v kolikšni meri se z njo strinjate in tam naredite križec.

TRDITEV	Močno se ne strinjam	Ne strinjam se	Niti se ne strinjam niti se strinjam	Strinjam se	Močno se strinjam
Svetovalec mi predstavi izobraževalne programe.					
Svetovalec mi pomaga izbrati izobraževalni program .					
Svetovalec mi predstavi možnosti financiranja izobraževanja.					
Svetovalec mi pomaga pri načrtovanju in organiziranju učenja.					
Svetovalec mi pomaga pri urejanju birokracije.					
Svetovalec mi pomaga takrat, ko se pojavijo težave.					
Svetovalec me želi bolj spoznati z namenom, da bi mi lažje pomagal reševati težave.					